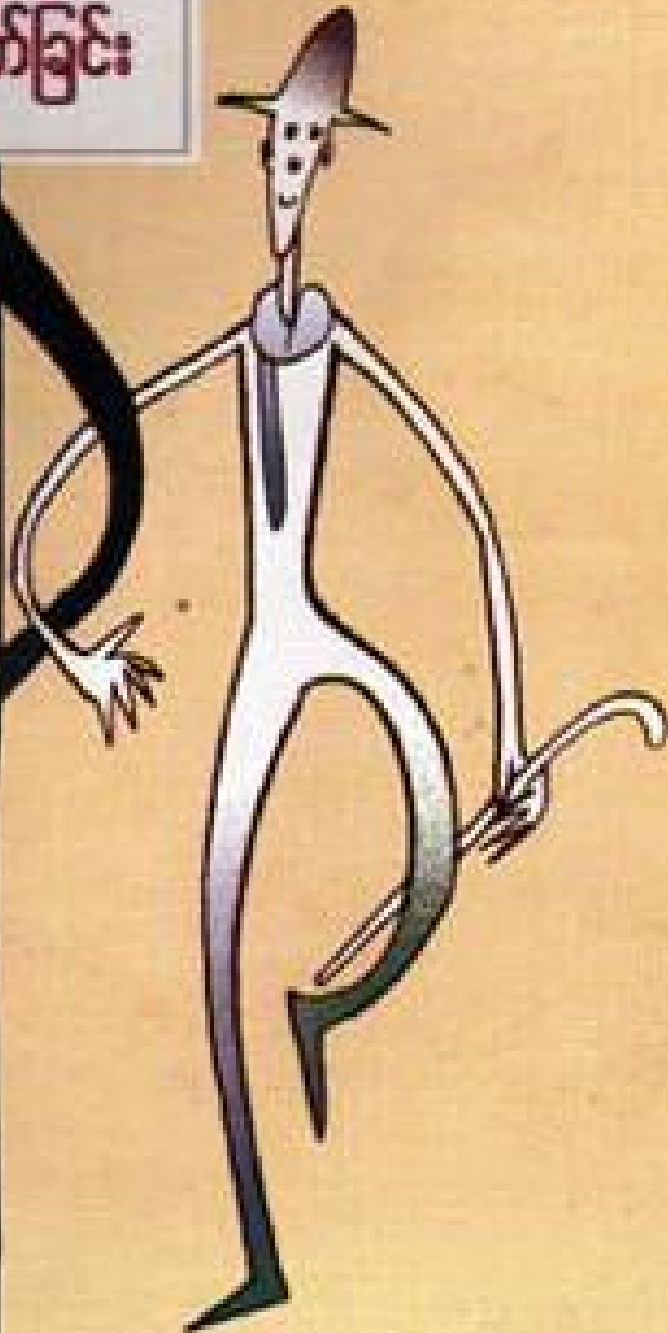

ချစ်ဦးညို

လောကဝံနှင့်
လမ်းလျှောက်
အတူထွက်ခြင်း

စာပေလောကစာအုပ် အမှတ် ၂၈၇

လောကဓံနှင့်
လမ်းလျှောက် အတူထွက်ခြင်း
ချစ်ဦးညို

စာပေလောကစာအုပ်တိုက်
အမှတ် ၁၇၃၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
[ဖုန်း-၂၈၅၁၆၆]

မာတိကာ

၁။ စီးချင်းထိုးသူများ	၁
၂။ ရာဇသင်္ကြံ၏ ပန်းပြားပင်	၁၀
၃။ တပယောပြားလေး လှမ်းလိုက်ခမ်းပါ ဦးသိန်းမောင်	၁၅
၄။ ကွန်ဂရက်ကျွဲလေးရှင်းနှင့် ပဟာသဝေ့နာ	၂၇
၅။ အနိုင်ထဲမှ အရှုံး၊ အရှုံးထဲမှ အရှုံး	၃၄
၆။ အနိုင်ထဲမှ အနိုင်၊ အရှုံးထဲမှ အနိုင်	၄၃
၇။ မာလိန်မှုေးများ	၅၆
၈။ မသိလိုက်သည့် ဒဏ်ရာ အညိုအမည်းလေးတွေ	၆၄
၉။ လောကဝံနှင့် လမ်းလျှောက် အတူထွက်ခြင်း	၇၀

၁။ စီးချင်းထိုးသူများ

သူ့အမည်ကပင် 'အောင်နိုင်သူ'ဟု အဓိပ္ပာယ်ရနေ၏။

ခပ်ကြမ်းကြမ်းခပ်ရမ်းရမ်း သူ့အပြုအမူများကို အတုခိုးလိုစိတ် မရှိသော်လည်း စိတ်ထဲက ကျိတ်၍ သဘောကျနေမိသည်။ ပို၍ သဘောကျသွားမိသည်မှာ ပြဿနာကို သူရင်ဆိုင်လိုက်ပုံပင် ဖြစ်၏။

အဲဒါ ဝိဇယမင်းသားပဲကွ၊ လုပ်လိုက်စမ်း။ သြဘာပေးမိ၏။

မဟာဝင်ထဲမှာ သူ့အကြောင်း ပါသည်။ စလေ ဦးပုညက ပြဇာတ် ရေးပြလိုက်တော့ သူ့ရုပ်သွင် ပိုကြွလာသည်။ သူ ပြောပုံ ဆိုပုံ သူ့သဘောထားတွေကို လက်ခုပ်တီးမိသည်။ ဝိဇယမင်းသား သည် အဘယ်လို လူစားပေနည်း။

သူသည် ဘုရင့်သားတော် ဖြစ်သည်။ ဒါပေမဲ့ အခြားသော ဘုရင့်သားတော်တွေ အတော်များများမှာလို တက္ကသိုလ်ပြည် သွား အဋ္ဌာရသပညာတွေ သင်၊ တိုင်းပြည် ပြန်၊ အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာ ဖြစ်၊ ကြင်ယာတော်ရ၊ ဘုရင်ကြီး နတ်ရွာစံတော့ ထီးနန်းပလ္လင် တက်၊

၂

ရစ်ဦးညို

တိုင်းသူပြည်သားများကို ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်လေသတည်း။
မဟုတ်ချေ။

ဝိဇယမင်းသားသည် အရွယ်ရောက်လာသောအခါ ကျေးကျွန်
သင်းပင်း ခုနစ်ရာတို့ကို ခေါင်းဆောင်လျက် ပြည်သားပြည်သူတို့ကို
နှိပ်စက်ခြင်း၊ လုယက်ခြင်း၊ အနိုင်အထက်ပြုခြင်း စသည်ဖြင့် ပြုမူသည်
တဲ့။ ဆရာလုပ်သူက ဆိုးပြနေမှတော့ နောက်လိုက် တပည့်တွေက
လည်း ဆရာခြေရာနင်းကာ လူစွာ လုပ်ကြပါလေရော။ ပြည်သူတို့
မခံနိုင်။ ဘုရင်ကြီးကို တိုင်ကြတော့သည်။ ဘုရင်ကြီးက သာဝိဇယကို
ခေါ်ပြီး ဆုံးမသည်။ ကောင်းစွာကျင့်ကြံနေထိုင်ဖို့၊ ဥပရာဇာ တစ်ပါး
လို အုပ်ချုပ်ဖို့ စသည်ဖြင့်။ ဝိဇယမင်းသား နားမထောင်ပါ။ ဆိုးမြဲ
ဆိုးခဲ့ဇော်။

အကြိမ်ကြိမ် ဖြစ်လာသောအခါ ဘုရင်ကြီး မနေသာတော့ပါ။
ကျောသားရင်သား မခွဲခြားရ ဆိုသည် မဟုတ်လား။ သားတော်
ဝိဇယကို ပရိသတ် ဗိုလ်ပုံအလယ်မှာ စစ်ဆေးရတော့သည်။ ပြည်သူ
တွေက စွဲချက် တင်သည်။ မှူးမတ်တွေက ထောက်ခံသည်။ ဘုရင်
ကြီးက ‘ကိုင်း မင်း ဘာပြောချင်သေးသလဲ’ ဟု မေးသည်။

ဝိဇယ ပြန်လျှောက်တင်ပုံမှာ

‘သားတော် ဆိုးပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဆိုးသွမ်းတဲ့အမှု
တစ်ကောင်လောက်ပြုမှ တစ်ခုလောက်သာ သူတို့ သူတို့တစ်တွေ
တင်ကြတယ်၊ ဘုရင်သား ဆိုးတာကို ကိန်ချန် လျှော့ပေါ့တဲ့အတွက်
ဒီ မှူးကြီး မတ်ကြီးတွေမှာပါ အပြစ်ရှိပါတယ်’ တဲ့။

ပိုင်သက္ကရာဇ်ဟု စိတ်ထဲက ချိုးကျူးလိုက်မိပါသည်။ နန်းရင်ပြင်
မှာ မှူးကြီးမတ်ကြီးတွေ မျက်နှာ ဘယ်လိုဖြစ်သွားကြမလဲ မြင်ယောင်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၃

မိမိ၏။ ဇာတ်လမ်းက ဤမျှ မကသေးပါ။ ဘုရင်ကြီးကလည်း နှယ်နှယ်ရရမှ မဟုတ်ပေ။ ခြင်္သေ့ကြီးကို သတ်၍ မင်းဖြစ်လာသူ သီဟဗာဟု။

တိုင်းပြည်နှင့် ချိန်စက် နှိုင်းယှဉ်သောအခါ သာသော ဘာသော မငဲ့ညှာနိုင်။ ‘သတ်စေ’ အမိန့်ချလိုက်၏။ ဤတွင် မိဖုရားကြီး အပူမီး တောက်လောင်တော့သည်။ သာအရင်းဖြစ်၍ သတ်စေ အမိန့် မချသင့်ပါကြောင်း တောင်းပန်ရှာသည်။

ဝိဇယမင်းသာသည် တင်မာနေသော ခမည်းတော်၊ ငိုကြွေးနေသော မယ်တော်နှင့် အရိပ်အခြည် ကြည့်နေကြသော မှုမတ် ဗိုလ်ပါ ပရိသတ်များကို ကြည့်ကာ စကားတစ်ခွန်း ဆိုသည်။

စလေ ဦးပုညက ဝိဇယမင်းသာ၏ စကားကို ဤသို့ ရေးပြပါသည်။

‘မယ်မယ့် ကျက်သရေ၊ သား ဘုန်းဝေမှာ၊ မသေမီက၊ တိုင်းပြည်တစ်ရိုး၊ သဝေကိုးအောင် ဆိုးလိုက်ရမှ၊ လှလှကြီး သေဝံ့ပါတော့တယ်၊ သတ္တဝါကိုးစံ၊ တစ်သန္တာန်တွင်၊ နှစ်တန် သေမြဲ မဟုတ်ပါ’

လုပ်လိုက်ကွ။ ဝိဇယကဲ့။ သဝေကိုးအောင် ဆိုးပြီးမှတော့ လှလှကြီး သေဝံ့သကဲ့။ ဘဝမှာ နှစ်ခါသေရိုး မရှိပါဘူးလို့တောင် ပြောလိုက်သေး။ ဒါက သူရဲကောင်းကြီးတွေ ပြောလေ့ပြောလှစွာရှိသည့် စကားမျိုး။ ဝိဇယမင်းသာဟာ သူ့အပြစ် သူ ရဲရဲကြီး ရင်ကော့ခံရာမှာ သားတော် မှားပါပြီ၊ အမှားကို အသက်ဖြင့် ပေးဆပ်ပါတော့မည်ဟု အောက်ကျိုး မပြော။ နောင်တ မယူ။ သူကပဲ သူရဲကောင်းစကား ဆိုလိုက်သေး၏။

ဆက်ပြောပါသေးသည်။

‘တစ်ရစ်ပတ်ပတ်၊ ဖြစ်တတ် ပျက်ပြန်၊ လံကခော လောကခံ
မှာ၊ ကံနှင့် ကတ္တာ၊ သည်တရာများကို၊ သားတော်ရွှေစင်၊
အစင်းစင်း၊ မုန့်တီဟင်းကဲ့သို့၊ ကွင်းကွင်းကြီး၊ ထင်လွန်းလို့၊
ပူပင်သောက မရှိပါ’ တဲ့။

‘လံကခော လောကခံမှာ’

စာဖတ်သူ မိတ်ဆွေတော့ မည်သို့ ခံစားရသလဲ မသိပါ။
ကျွန်တော့် အဖို့မှာတော့ ဝိဇယမင်းသား၏ စကားတွေထဲမှာ ဤ
စကားလုံးကို သတိ အတော်တွေ့သွားပါသည်။ လောကခံကို ‘လံ
ကခော’ ဟု သူ စကားလိမ်ပြု ပြောင်းပြန် ဆိုလိုက်ခြင်းကပင် မဖြူ
ရေးချ မဖြူ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်။ နင်လားဟဲ့ လောကခံ။ ဟာ၊ ဟား
လောကခံတော့ လံကခောပေါ့ကွ။

ဝိဇယမင်းသားသည် သတ်စေ အမိန့်ကို သို့နယ် စစ်မျက်နှာ
ဖွင့်လိုက်သည်။ စိန်ခေါ်လိုက်သည်။ ပျက်ရယ် ပြုလိုက်သည်။
ဝိဇယ၏ စီးချင်းကိုပွဲ။ လုပ်ရဲရင် ခံရဲတယ်ဟေ့ဟု ရိုးရိုးမပြောဘဲ
ကြွေးကြော် ညာသံပေးလိုက်သေးသည်။ ဦးပုည ရေမှ ရေတတ်
လေခြင်း။

ဝိဇယမင်းသား၏ ဤ စိန်ခေါ်သံနှင့် စီးချင်းကိုပွဲကို ကျွန်တော်
ကြိုက်(ခဲ့)ပါသည်။ ဒါဟာ ယောက်ျားတို့ ထာအပ်တဲ့ သတ္တိ ဟု
လည်း မြင်သည်။ အမယ်မင်းဟု ရင်ထု မငိုရုံတင်မက ‘ကံနှင့်
ကတ္တာ၊ သည်တရာများကို၊ သားတော်ရွှေစင်၊ အစင်းအစင်း၊
မုန့်တီဟင်းကဲ့သို့၊ ကွင်းကွင်းကြီး၊ ထင်လွန်းလို့’ ဟူ၍ သူ့ခံယူချက်
ကိုပါ တင်ပြလိုက်သေးသည်။ ကံနှင့် ကတ္တာ။ သဒ္ဒါမှာ သင်ခဲ့ရ

လောကခဲ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၆

သည်က ကံ ဆိုတာ အပြစ်ရသူ၊ ကတ္တာ၊ ဆိုတာ ပြုသူ။ (ဝါစက
က ပြုခြင်း)။ သည်တော့ ဝိဇယလိုပင် ကိုယ်ပါ နားလည်လိုက်၏။
အရင့်အရင့် ဆိုးခဲ့ တော့ခဲ့ ရမ်းခဲ့တုန်းက ဝိဇယသည် ကတ္တာ။ ယခု
သတ်စေ အမိန့်ဖြင့် အသတ်ခံရတော့မည့် ကံ။ ဘာဖြစ်သေးလဲ။
လောကကြီးမှာ ကိုယ်ဟာ ကတ္တာလဲ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ ကံလဲ ဖြစ်နိုင်
တာပဲ။ ကိုယ်က ပြုသူ ဖြစ်ခဲ့သလို အပြစ်ရသူလဲ ဖြစ်ရမှာပဲ။
သည်တရား ဝိဇယမင်းသား စိတ်မှာ ထင်မြင် ပေါ်ပေါက်လာသည်
ကလည်း မုန့်တီဟင်းလို အကွင်းအကွင်းကြီးပါပဲ တဲ့။

တူဖြစ်ရင် နံ၊ ပေဖြစ်ရင် ခံပေါ့ကွ။ ဒါ လောက သဘောပဲ။

လူငယ်စိတ်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ကြိုက်(ခဲ့)သည်။ ဝိဇယမင်းသား
သည် ဟီးရိုး ဖြစ်ခဲ့၏။

သို့သော် ကိုယ့်အကြိုက်ကို ကိုယ် စစ်ဆေးလာမိပါသည်။

စာဖတ်သူမိတ်ဆွေ မည်သို့ ထင်ပါသနည်း။

ကျွန်တော် တွေးမိတာကို နည်းနည်း ပြောပြချင်ပါသည်။

+ + +

လံကဓော၊ လောကခံ။ ကံနှင့် ကတ္တာ သည်တရားများကို မုန့်တီ
ဟင်းကဲ့သို့ ကွင်းကွင်းကြီး ထင်လွန်းလို့။ ဒီစကားလုံးတွေကို စလေ
ဦးပုည ရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဝိဇယ၏ နှုတ်ပါးစပ်မှ တစ်ဆင့်
ဦးပုည ဝင်ပြောခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးပုညသည် စကားလုံး ပြောင်သူ
မဟုတ်လား။ သူ့ စကားလုံးများ၏ အခြိမ်းအခြောက်၊ အဟိန်း
အဟောက်များစွာတို့သည် ဖမ်းစား ညှို့ယူနိုင်စွမ်း ကြီးမားလှစွာ၏။

ကျွန်တော် တွေးမိပါသည်။

ဝိဇယမင်းသား၏ စကားလုံး (ဦးပုည၏ စကားလုံး)များကို ကြိုက်တာလား။ ဝိဇယမင်းသား၏ အတွေ့အခေါ်ခံယူချက် (ဦးပုည၏ အတွေ့အခေါ် ခံယူချက်)ကို ကြိုက်တာလား။ စကားနောက် တရား ပါ မပါ ကျွန်တော် စဉ်းစားရပြီ။

‘ဒီနေရာကနေပြီး စွေးစွေးနီတဲ့ သွေးနဲ့ ကျုပ် ရဲရဲကြီး ကတိ ပေးလိုက်တယ်။ ကျုပ် မဟုတ်တာလုပ်ရင် ကျုပ်မို့လို့ဆိုပြီး မညှာပါနဲ့။ ကျောတစ်ရာ ရင်တစ်ရာ ဒဏ်ခတ်ပြီး မြိုင်ရပ်ကို နှင်ပစ်လိုက်ကြပါလို့ ရဲရဲကြီး အပ်နှံလိုက်ပါတယ် ခင်ဗျာ။’

ဖြောင်း ဖြောင်း ဖြောင်း ဖြောင်း၊ လက်ခုပ်သံများ။

အဲဒီလို အလန့်တကြာ ထ လက်ခုပ်တီး၊ လက်ခေါက်မှုတ် လိုက်တာမျိုးတွေ ကျွန်တော်တို့ လုပ်ဖူးခဲ့ကြသည်။ နားထောင်သူ၏ တက်ကြွမှု ဓာတ်ခံ၊ ကြွေးကြော်သူ၏ ထက်သန်မှု၊ ပြီးတော့ အားပါးတရ ကြက်သီးထဖွယ် စကားလုံးများကြောင့် ကိုယ်ကပင် မတီးလိုက်ရဘဲ လက်ခုပ်သံတွေ သူ့ဘာသာသူ ဖြောင်း ဖြောင်း ဖြစ် သွားသည်။

အခုကော။ ဝိဇယ မင်းသားကို ဒီလို ကြိုက်သွားတာလား။

ကြိုက်လို့သာ ကြိုက်လိုက်ရသော်လည်း ရင်ထဲ မတင်မကျကြီး ဖြစ်နေ၏။

ဒက်ကနဲ ပြန်ပက်လိုက်တာကိုတော့ အင်း အကြိုက်သာ။ သို့သော် ဝိဇယ ဘာလုပ်ခဲ့သနည်း။ အုပ်စုကြီးဖွဲ့ပြီး ရမ်းကားခဲ့ သည်။ ဒီအပြစ်ကြောင့် သတ်စေ အမိန့်ချတော့ သူကပဲ လံကခေါ လုပ်ပစ်လိုက်သေးသည်။ ဝိဇယမင်းသား တကယ်ပဲ ဒီလို ပြော

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၇

မပြောတော့ မသိ။ စလေ ဦးပုညကတော့ ဝင်ပြောပစ်လိုက်၏။
ဒါဆို ဒါဟာ စလေဦးပုညရဲ့ ခံယူချက်၊ ဦးပုညရဲ့ အတွေးအခေါ်၊
ဦးပုညရဲ့ စကားလုံး ပြောင်မြောက်မှု။

ဦးပုည ဘာကို စိတ်ချဉ်ပေါက်နေသနည်း။ သီဟဗာဟု မင်း
ကြီးကို ဝိဇယ နှုတ်ငှား၍ ပြန်ပက်သည်။ ကားပါတော့။ ဒါက
ဦးပုည အပိုင်။

စကားလုံး ပြောင်မြောက်မှုကြောင့် ကျွန်တော် ကြိုက်ခြင်း
ဖြစ်သည် ဟူသော အဖြေကို တွေ့လာရပါသည်။ ဝိဇယမင်းသား၏
ခံယူချက်ကို ကျွန်တော် မကြိုက်နိုင်ကြောင်း တွေ့လာရပါသည်။
အကယ်၍ တိုင်းကျိုး ပြည်ကျိုး အများကျိုးကို သူလုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီးမှ
မနာလိုသူ မှုမတ်တစ်စု၏ ချောက်တွန့်မှုကြောင့် အထင်လွဲခံရကာ
သတ်စေ အမိန့်ချခံရပြီး သူဒီလို ‘လံကဓော’ ပြောလျှင် ကျွန်တော်
ရာနှုန်းပြည့် အုလှိုက် သည်းလှိုက် ကြိုက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

အခု ဒီလို မဟုတ်။ သူဆိုလို့ သတ်စေ အမိန့်ချခံရတာ
ကိုပဲ ဆိုးတေပေ၊ အရွဲ့တိုက်၊ အငေါ်တူး၊ အချဉ်ပေါက်စိတ်ဖြင့် သူ
‘လံကဓော’ခြင်း ဖြစ်သည်။ သေချာသွားပြီ။ ဝိဇယကို ကျွန်တော်
ကြိုက်(ခဲ့)ခြင်းမှာ အလန့်တကြာဖြင့် ဖြောင်း ဖြောင်း ဖြောင်း
ဖြောင်း ထ လက်ခုပ်တီးခဲ့မိခြင်းသာ ဖြစ်၏။

လောကဓံအား ဝိဇယမင်းသား စိန်ခေါ်၊ စီးချင်၊ ကိုယ့်လိုက်ပုံကို
ကျွန်တော် မကြိုက်နိုင်တော့ပါ။ ဒါဟာ လွဲမှားသော စိန်ခေါ်မှု
ဖြစ်၏။ ဝိဇယမင်းသားမှာ ဒီလို စိန်ခေါ်ဖို့ အခွင့်အရေး ရှိကောင်း
ရှိမည်။ သို့သော် ဤ စိန်ခေါ်ပွဲသည် မိုက်မဲသူတို့၏ စိန်ခေါ်ပွဲသာ
ဖြစ်သည်။

လောကဓံကို ဒီလို စိန်မခေါ်ရ။

ဝိဇယမင်းသား အသင် မှားနေပြီ။ ဆရာကြီး ဦးပုည ခင်ဗျား စကားလုံး ပြောင်မြောက်အောင် ဖွဲ့နိုင်သည့် အရည်အချင်းကို ကျွန်ုပ် လေးစားပါ၏။ သို့သော် ဆရာကြီး၏ အတွေ့အခေါ်ကို ကျွန်ုပ် လက်မခံနိုင်ပါ။

+ + +

အတွေ့စများ ဆပွားသွားသည်။ ဝိဇယမင်းသား၏ စိန်ခေါ်မှုနှင့် စီးချင်းကိုပွဲမျိုးကို လက်မခံနိုင်လျှင် ဘယ်လို စိန်ခေါ်မှုမျိုး၊ စီးချင်းကိုပွဲမျိုးကိုကော ကြိုက်နိုင်သနည်း။

စတီရီယို အဆိုတော်တစ်ဦး၏ ငေးစီးရီး ကြော်ငြာတစ်ခုကို တလောဆီက မဂ္ဂဇင်းများတွင်တွေ့ခဲ့ရ၏။ ‘လောကဓံဆိုတဲ့ ခပ်ညံ့ညံ့ ငနဲနဲ၊ စီးချင်းထိုးဖို့’ စိတ်ဝင်စားစရာ ကြော်ငြာကလေး။ အားမာန်နှင့် တက်ကြွမှုကို ဆောင်ပေတာပဲဟု တွေးကာ ပြုံးမိပါသည်။

‘နင်လားဟဲ့ လောကဓံ’ အနှစ်နှစ်ဆယ် ငေးတစ်ပုဒ်၏ ခေါင်းစဉ်။ စစ်ရှုံးဘုရင်သည် ပင့်ကူကလေးတစ်ကောင် ၏ထုံးကို နှလုံးမူလျက် စစ်ပြန်တိုက်ရာတွင် အနိုင်ရသွားခဲ့ဖူး၏။ အများသုံး စကားတစ်ခုလည်း ရှိသည်။ လှိုင်းကြီးလှေအောက်၊ တောင်ကြီး ဖဝါအောက်။ လှိုင်းနှင့် တောင်တို့သည် အခက်အခဲနှင့် အဆိုလောကဓံကို ရည်ညွှန်းသော စကား။ လှေနှင့် ဖဝါအောက်သို့ သွတ်သွင်းပစ်မည် ဟူသော လူသား၏ ကြိုးဝါသံ။ နှစ်သက် လက်ခံဖွယ် ကိစ္စများပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၉

ရင်ကဲမှာ မတင်မကျဖြစ်နေ၏။ ကြိုးဝါးကြွေးညာသံများ၏ နောက်ဘက်မှာ ဒေါသနှင့် သောကရောင်ခြည်တွေကို တွေ့နေရ သလိုလို။ ငါ အနိုင်ယူပစ်မယ်၊ ငါ မရှုံးစေရဘူး၊ ဒင်းဟာ ငါ့ ရန်သူပဲ။ တိုက်ပွဲပျော်ဟေ့၊ ဒင်းကို ငါ ချေမှုန်းမယ်၊ အောင်မြင်မှု သရဖူဟာ ငါ့ ဦးခေါင်းထက်ကိုပဲရောက်စေရမယ်။ ဒင်းကို ငါ့ခြေနဲ့ နင်းပစ်မယ်။ အားမာန် မြာတံတွေကို အရှိန်ပြင်းစွာ ထုတ်လွှတ် ပေးလိုက်သော လေးညှို့သည် ဒေါသဖြင့် တုန်ခါနေသည်။ တစ်ဖန် တုံ ဒီတစ်ပွဲမှာတော့ ငါ ရှုံးလို့ မဖြစ်တော့ဘူး။ ငါ့ရှုံးရင် ငါ့ပျက်စီး တော့မှာ မူချ ဖြစ်တယ်။ ငါ့ ဖြစ်တည် ရှင်သန်မှုဟာ လုံ့လ ချုပ်ငြိမ်း သွားတော့မှာ။ ဒင်းက ငါ့ ဦးခေါင်းပေါ် ဖိနှင်းတော့မှာ။ သောက၏ တောင်းဆိုသံများ။

ကမ္ဘာကျော် စကားတစ်ခွန်းကို သတိရမိပြန်သည်။ ‘ငါ့ဦးခေါင်း သည် သွေးခြင်းခြင်း နီစေတော့၊ ဦးကာ၊ ညွတ်လိမ့်မည် မဟုတ်’။ သည်စကားနှင့် ‘နင်လာဟဲ့လောကဓံ’တို့သည် ဒီဂရီချင်း မတူပါလေ။

ဝိဇယမင်းသား၊ စင်္ကြံရိုယိုအဆိုတော်၊ ကင်းဘရစ်၊ နပိုလီယံ၊ အားနှင့် မာန်နှင့် ကြွေးကြော်သံများကို သဘာဝအလျောက် နှစ်သက် နေသည့်အထဲက ဘဝင်မကျ ဖြစ်နေ၏။ ဘာကြောင့်နည်း။

*

နာမည်ကျော် ရာဇဝင်ထွက် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။

နောင်တော် သီဟသူ ပုဂံပြည် ထီးနန်းကိုယူ၍ မင်းမူသော အခါ ညီတော် နရသီဟပတေ့က ရာဇသင်္ကြံအိမ်သွား၍ ‘အဘိုး ကျွန်တော့်ကို မစပါ’ ဟု ဆို၏။ အမတ်ကြီးကလည်း ‘မင်းသား၊ ဝိုလိုရာတွင် လက်တို့၏ ဟူသကဲ့သို့ပင် မစိုးရိမ်နှင့်’ ဟု ဆို၍ အမတ်တို့နှင့် ပူးပေါင်းကာ သီဟသူကို နန်းမှ ဖယ်ပြီး နရသီဟ ပတေ့ကို မင်းမြှောက်၏။ မင်းဖြစ်လျှင် ရာဇသင်္ကြံကို မပြုမစု နေသဖြင့် အမတ်ကြီး နှလုံးမသာ ရှိရသည်။ ‘ရာဇသင်္ကြံ၊ စိတ် စက်ခံ၊ မနွံဘယ်မင်းသားကိုနည်း’ ဟု စွယ်စုံကျော်ထင်တွင် ဆိုပါသည်။

အများသိကြသည့်အတိုင်း ရာဇသင်္ကြံ ကွမ်းကလပ်ပဲ့ဆောင်၍ အစစားဝင်သည်။ ‘အဘိုး၊ ဘာကြောင့် ကလပ်ပဲ့နှင့် ကွမ်းစား သနည်း’။ ‘ပန်းပွတ်သည်သားမြေတို့ကောင်းစား၍ ပန်းပွတ် မညှိသူ မရှိသဖြင့် ကလပ်ပဲ့နှင့် စားရပါသည်’။ ပန်းပွတ်သည်မျိုးရိုးရှိသော ဘုရင် နှလုံးနာပြီ။ ‘အဘိုး၊ ဂူထွက်ကို ထီးတော်တင်သော် ဘယ်သို့

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၁၁

တင်သနည်း'၊ အရှင်သာ၊ ငြိမ်းပြု၍ တင်ရပါသည်'၊ 'ထီးအထက်သို့ ရောက်သော် ငြိမ်းကို ဘယ်သို့ပြုသနည်း'၊ 'အရှင်သာ၊ ငြိမ်းကို ဖျက်ရသည်'၊ 'အဘိုး၊ ငါကား၊ ထီး၊ အဘိုးကား ငြိမ်း'။

ရာဇသင်္ကြံ၊ စည်းစိမ်မှ နုတ်လျက် ရာဇသင်္ကြံ အမတ်ကြီးအား ဒလသို့ ပို့စေသည်။ မစ္ဆဂီရီနှင့် မုတ္တမကို ပုန်ကန်ခြားနားကြသည်။ မိဖုရားစော လျှောက်တင်သဖြင့် ရာဇသင်္ကြံကို ပြန်ခေါ်ရသည်။

အပြန်ခရီးတွင် မိုးသက်လေပြင်းအကျ။ လှေပေါ်မှ အမတ်ကြီး ကမ်းဆီမှ မြင်ကွင်းကို ကြည့်၏။ လေပြင်းတွင် သစ်ပင်ကြီးတို့ ဖြောင်၊ ဖြောင်၊ ကျိုးပဲ့ လဲကျကြ။ ပန်းပြားပင်တို့ကား မြေမှာ ပြားပြားဝပ်လျက် မုန်တိုင်းအောက်မှာ မပြတ်မကျေ အလိုက်သင့် ရှိနေကြ။

အမတ်ကြီး မြည်တမ်းသော ဟူ၏။

'ဪ ငါကား ပန်းပြားပင်ကဲ့သို့ မကျင့်၊ သစ်ကြီး ဝါးကြီး များနှယ် ကျင့်ခဲ့မိသည် တကား' တဲ့။

ကြိုက်မိပြန်ပါသည်။ အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံ သူ၏ ဘဝကဲမှ အသက် အိုးအိမ် စည်းစိမ်ကို ရင်ကား ရယူလိုက်သော သင်ခန်းစာ။ သံဝေဂမှတ်ချက်။ 'ဟဲ့ သစ်ကြီး၊ ဝါးကြီး၊ လို မကျင့်ကြနဲ့၊ ပန်းပြားပင်လို ကျင့်' ဟူသော ဆုံးမစကားများကိုလည်း ဟုတ်ကဲ့မိပြန်၏။

ရာဇသင်္ကြံ အမတ်ကြီးသည် ခေသူမှ မဟုတ်လေဘဲ။ သူပြန်ရောက်ပြီး မုတ္တမကို ချီတက်နှိမ်နင်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ မစ္ဆဂီရီ စစ်မျက်နှာမှာ အရေးမလှဖြစ်ကာ သရေသစ္စပတေ့ တပ်ပျက်လာသည်ကိုလည်း ရာဇသင်္ကြံကပင် တာဝန်ယူ စစ်ချီရသည်။

မစ္ဆဂီရီကို ရာဇသင်္ကြံ ပြန်ရလိုက်၏။ လက်ရုံးစွမ်းနှင့် ပြည့်သူလည်း ဖြစ်ပေသည်။

အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံ၏ ရုပ်ပုံကို ရေးဆွဲကြည့်လိုက်သည်။ အမျက်စောင် မာန်ကြီးသော သီဟသူကို ဖယ်ရှားပစ်လိုက်ပုံ၊ နရ သီဟပတေ့ နန်းရအောင် လုပ်ပေးလိုက်ပုံများမှာ တက်ကြွ လှုပ်ရှား မှုများအပြည့်။ နရသီဟပတေ့က သူ့ကို မေ့လျော့နေသည်တွင် ပန်းကလပ်ပွဲဖြည့် ဘုရင်အား ရင်ဆိုင်လိုက်ပုံကလည်း ရဲတင်းပါပေ။ ဒလမှပြန်လာပြီး မစ္ဆဂီရီနှင့် မုတ္တမ သောင်းကျန်းမှုကို နှိမ်နင်း လိုက်ပုံကလည်း စစ်ရေးသေနင်္ဂ ပြည့်ဝသူ၏ အရည်အချင်းကို ပြဆိုသည်။ (တပ်ပျက်လာသူသရေပစ္စပတေ့အား ဘုရင်က သတ်မည် လုပ်ရာမှာလည်း ရာဇသင်္ကြံပင် ဝင်၍ ကယ်လိုက်သည်။) အားရစရာ ကောင်းသော ဤအရည်အချင်းများဖြင့် ပြည့်စုံသူ ရာဇသင်္ကြံ၏ ဇာတ်လမ်းအစဉ်ထဲမှာ ဟို ဒလကအပြန် မြည်တမ်း ရေရွတ် ခဲ့သော ဇာတ်ကွက်က တစ်မျိုးကြီး ဖြစ်နေသည်။ အဲဒီနေရာမှာ ရာဇသင်္ကြံ၏ ရုပ်ပုံက မှိန်ဖျော့နေသည်။

မုန်တိုင်းအောက်မှာ ဖြောင်းဖြောင်းကျိုသော သစ်ကြီး ဝါးကြီး တွေကို ကြည့်ကာ ဪ ဝါ မှားခဲ့သည်တကား တဲ့။ မုန်တိုင်း အမွေဝယ် မြေမှာကပ်လျက်အလိုက်သင့် ဝပ်စင်နေသော ပန်းပြား ပင်များကို သူ ထောက်ခံခဲ့၏။ ဒါဟာ အမတ်စစ်သူကြီးတစ်ဦးရဲ့ သံဝေဂတဲ့လား။ ရာဇသင်္ကြံ၏ (ထိုနေရာကို) ကျွန်တော် ဘဝင်မကျ။

ဖြောင်းခနဲ ဖြောင်းခနဲ ကျိုသွားသော၊ လဲသွားသော သစ်ပင် ကြီးတွေ၏ ကျဆုံးခနဲမှာ ကြက်သီးထဖွယ် လေးစားဖွယ်။ မြေမှာ ဝပ်လျက် ငုံ့ငိုက် ပိပြာ ဖွားရရာ လှုပ်ခါနေသော ပန်းပြားပင်များ

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၁၃

ကို ကြည့်ရသည်မှာ ပြုသမျှ နုရပါတော့မည် ဟူသော ဝိကြွေးသံများကို ကြားနေရသည်။ လဲကျပျက်စီးသွားသော သစ်ပင်ကြီးများ၏ ကျဆုံးခန့်က လှနေသည်။ မုန်တိုင်းအစဲ၊ လွင့်ဖွာဝဲလျက်၊ ဆက်လက်ရပ်တည်နေသော ပန်းပြာပင်များ၏ ရှင်သန်မှုက အရပ်ဆိုနေသည်။

လောကဓံအပေါ် ရာဇသင်္ကြံ ရှုမြင်သုံးသပ်လိုက်ပုံက မကြိုက်နိုင်ကြောင်းကို တွေ့လာရပြန်၏။ ကြိမ်လျက် ပျက်စီးမှုနှင့် ယိမ်းနွဲ့လျက် ရှင်သန်မှု၊ လဲကျ ကျိုးကြေသွားသော သစ်ကြီး ဝါကြီးများကို လေစားစွာ ဦးညွှတ်မိချိန်၌ ဟို ကြိဖွာစွာ ရှင်သန်နေသေးသည့် ပန်းပြာပင်များကိုတော့ သူတို့ကိုယ်စား ရှက်နေမိသည်။ နောက်ထပ် မုန်တိုင်းများကိုလည်း ပန်းပြာပင်တို့ ဤနှယ်ပင် အလိုက်သင့်တိမ်းညွှတ် ငုံ့ငိုက်ပေးကြပေဦးမည်။ ရှက်ဖွယ်။

ရှင်သန်နေမှုထက် ပို၍ အရေးကြီးသောအရာများ ရှိသေးသည်။ ရှင်သန်မှုကို ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေအောင် အာထုတ်ရာမှာ ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း အာထုတ်သလဲဆိုတာက ပိုအရေးကြီးသည်။ လဲကျ ကျိုးကြေသွားခြင်းဆိုတာ ရှင်သန်မှုနှင့်စာလျှင် မရွေးချယ်စကောင်းသော အရာဖြစ်သော်လည်း ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း လဲကျ ကျိုးကြေသွားသလဲဆိုတာက ပိုအရေးကြီးသည်။

မုန်တိုင်းအောက်မှာ သစ်ကြီးဝါကြီးတိုင်း ကျိုးကြေ လဲကျသလော။ ပန်းပြာပင်တိုင်း ရှင်သန်သလော။ အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံသဘောထားပုံမှာ လျော့လွန်းသည်ဟု ထင်၏။ ဪ သူ့ဘဝနဲ့ ရင်းပြီ၊ ရယူခဲ့တဲ့ သင်ခန်းစာပေပဲဟု ခွင့်လွှတ်ချင်သော်လည်း ရာဇသင်္ကြံလို အမတ်ကြီးတစ်ဦးထံမှ သည့်ထက် ပို၍ကောင်းသော အတွေ့အခေါ်ကို ကြာချင်သည်။

‘ရာဇသင်္ကြံနေရာမှာ မင်းကိုယ်တိုင် ဆိုရင်ကော’

ကူဆန်းသော အတွေးလက်နက်သည် ဝဲဝိုက် ပြန်လှည့်ကာ
မိမိကံ ချိန်ရွယ် ပျံ့သန်းလာ၏။ ကျွန်တော်သာဆိုရင်။

တစ်ခုခုပြန်ပြောဖို့ အချိန်မရမီမှာပင် လက်နက်အသွားက
ထိုးဝင်လာသဖြင့် ရှောင်တိမ်းပစ်လိုက်သည်။ ကူဆန်းသော ထို
လက်နက်သည် မိမိကိုတော့ ထိခိုက်ခြင်း မရှိပါ။ သို့သော် ရှောင်
ပေးလိုက်သော လေဟာနယ်ကိုဖြတ်လျက် ဟိုအဝေးဆီ ဆက်လက်
ပျံ့သန်းသွားလေသည်။

သက်သာရာရသွားသော အတ္တသည် သက်ပြင်းတစ်ချက်
မှုတ်ထုတ်ရင်းကနေ မအီမသာကြီး ဖြစ်နေပြန်တော့သည်။

*

သက်ရှိ သတ္တဝါအားလုံးတွင် ဇီဝကမ္မ လိုအပ်များရှိပြီး ထိုလိုအပ်
 များ ပြည့်ဝအောင်လည်း နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးပမ်းအားထုတ်
 ကြသည်ဟု စိတ်ပညာက ဆိုသည်။ အခြေခံလိုအပ်မှာ ဆာလဖာ
 ခြင်း (အစာ+ရေ) ပင် ဖြစ်၏။ အစာအိမ်ထဲမှာ အစာမရှိတော့သော
 အခါ အစာအိမ်နံရံချင်း ထိခိုက်ပွတ်တိုက်ကြလေရာ အငြိမ်နေလို့ကို
 မရတော့ဘဲ အစာရှာရ၏။ အစာစားရ၏။ ဤကာ အခြေခံကျသော
 ဇီဝကမ္မ လိုအပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံလိုအပ် ပြည့်ဝသွားသောအခါ ‘ငြိမ်’ သွားပါပြီလား။
 မငြိမ်သေးပါ။ မငြိမ်းသေးပါ။ ဇီဝကမ္မအခြေမခံသော စေ့ဆော်မှုတို့
 ပေါ်လာပြန်သည်။ ဤသို့ ပေါ်ပေါက်လာသော လိုအပ်တို့ကို
 စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်များ သို့မဟုတ်
 ဆက်ဆံရေးလိုအပ်များဟု စိတ်ပညာရှင်များက
 အမည်ပေးကြသည်။ လူမှာ အဆင့်မြင့် သတ္တဝါဖြစ်သောကြောင့်
 ထိုလိုအပ်များ ပို၍ ထင်ရှားသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်း အဆင့်မြင့်လေလေ ကိုလိုအပ်များ ရှုပ်ထွေး
 များပြားလာလေလေပင်။ လူတစ်ဦးချင်း အနေဖြင့်လည်း ပတ်ဝန်း
 ကျင် ဗဟုသုတ၊ ပညာရည် များပြားမြင့်မားလာလေလေ ကိုအင်တွေ
 ပို၍ ရှုပ်ထွေးလာလေလေ။ ကိုလိုအပ်တို့ ပြည့်ဝအောင် အားထုတ်ကြ
 ရာတွင် အားထုတ်ဆဲ၌လည်းကောင်း၊ အားထုတ်ပြီး၌လည်းကောင်း
 မည်သူမဆို မရှောင်မလွှဲသာ ဖြတ်သန်းရသော ရင်ဆိုင်ရသော
 အရာကာ၊ အားလုံးသိသည့် လောကဓံတရား ရှစ်ပါး။

လောကဓံ၊ လောကဓမ္မ၊ လောက၌အမြဲရှိနေသော သဘော။

လူသားဝါဒ စိတ်ပညာရှင်
တစ်ဦးဖြစ်သောက အခြေခံမှသည် အထက်
 ဖျားဆီသို့ ကိုလိုအပ်များ တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့်တက်မှုကို ပီရမစ်ပုံစံ
 ဖြင့် ပြ၏။ ဆိုလိုသည်က အခြေခံအကျဆုံး ကိုလိုအပ်တို့ပြည့်ဝသွား
 သည့်အခါ အခြား ကိုလိုအပ်တို့ တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် ပေါ်ပေါက်
 လာသည်တူ။

အစာစားရမည်၊ ရေသောက်ရမည်။ အခြေခံအကျဆုံး ဇီဝကမ္မ
 ကိုလိုအပ်။ ဒါ ပြည့်စုံသွားပြန်တော့ (အတိုင်အတာတစ်ခုအတွင်း
 ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှုကို ဆိုလို၏။) ဒုတိယလိုက်သည့် ကိုလိုအပ်က
 အန္တရာယ်ကင်းဝေးမှု လုံခြုံမှုကိုလိုအပ်။ သူပြည့်ဝ
 ပြန်တော့ နောက်ထပ် ပေါင်းသင်းပါဝင်မှုကိုလိုအပ်
က လိုက်လာပြန်သည်။ ထို့နောက်ပေါင်းသင်းပါဝင်နေသော
 အသိုင်းအဝိုင်း လောကထဲမှာ မိမိအား အများက လေးစားခြင်း၊
 နေရာပေးခြင်း၊ အရာထားခြင်းများကို လိုချင်လာပြန်သည်။ ဒါကို
 အလေးအမြတ်ပြုမှု ကိုလိုအပ် ဟု ခေါ်၏။ ပဉ္စမ

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၁၇

လိုအပ်ကာ သိနားလည်မှုလိုအပ် ဖြစ်သည်။
မိမိ ပတ်ဝန်းကျင်ကို သိလိုသည်။ အသစ်အဆန်းတွေကို ရှာဖွေ
ဖော်ထုတ်ချင်သည်။ သဘာဝတရားကြီး၏ လျှို့ဝှက်ချက်များကို
အနက်ဖွင့်ဆိုဖို့ ကြိုးပမ်းသည်။ အနန္တ စကြဝဠာအထိ မသိတာ
မရှိရအောင် ဆန့်ထုတ် ကျက်စားသည်။ ဗဟုသုတ အကြွေအမြင်
များခြင်း အဖြစ်ကို လိုချင်သောလိုအပ်။

မပြီးသေးပါ။ လူမှသာရှိတတ်သော နောက်လိုအပ်တစ်ခု
ပေါ်လာပြန်သည်။ လူသည် ပရမ်းပတာ ကစဉ်ကလျားကို မကြိုက်။
စီစဉ်တကျရှိနေခြင်းကို ကြိုက်သည်။ စည်းဝါးနီကိုက်ခြင်းကို
လိုချင်သည်။ တင်စားပြောရလျှင် ပဉ္စမမြောက်သိနားလည်မှုလိုအပ်က
ဦးနှောက်၏ တောင်းဆိုချက်ဖြစ်သည်ဆိုပါက ဤ ဆဋ္ဌမမြောက်
အလှအပ လိုအပ် က နှလုံးသား၏ တောင်း
ဆိုမှုဖြစ်သည်။ ပြေပြစ်အောင်၊ ညီညွတ်အောင်၊ ပသာဒဖြစ်အောင်
ရောစပ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် အနုပညာများ ဖြစ်ပေါ်လာကြပြန်သည်။

မပြီးသေးပါ။ အဲဒီ လိုအပ်ခြောက်ခု ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်
ရင်း မရတာလဲရှိ၊ ရတာလဲရှိ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ကျေနပ်
မှုရှိ (တကယ်တမ်း တရားကိုယ်သဘောဖြင့် ကြည့်လျှင် ဘယ်နံရော
အခါမျှ ကျေနပ်ရောင့်ရဲသည် ဟူ၍ မရှိပါ။ ပြည့်စုံမှု အသစ်များ
ထဲမှပင် လိုချင်မှု အသစ်တွေ ထပ်ပေါက်ဖွားနေကြ၏။) ပြီဆိုလျှင်
ပြီဖို့ကောင်းသည်။ မပြီးပါ။ သတ္တမအဆင့်မှာ အတ္တပြည့်ဝမှုလိုအပ်
..... ရှိနေပါသေးသည်။ ဤလိုအပ်အရ
ကျွန်တော်တို့သည် ပုန်းကွယ် ဂုပ်လျှိုးနေသော စွမ်းအင်တို့ကို ဖော်
ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းကြသည်။ အာကျမ္ဘောမှန်းခဲ့သော စံပြပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမျိုး

ဖြစ်အောင် ကြံဆောင်သည်။ ကြားဖူးနားဝ ကြည်ညိုလေးစားခဲ့ရသော နိုင်ငံရေး၊ အနုပညာ၊ သိပ္ပံပညာ၊ ဘာသာရေးရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ခေါင်းဆောင်ကြီးများဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းသည်။ အဆင့်အမြင့်ဆုံး လိုအပ်။ မက်စ်လို • • • • • န် ပီရမစ်ပုံစံအရ ဤသတ္တမလိုအပ် သည် ပီရမစ် ထိပ်ချွန် အထက်ဆုံး၌ တည်ရှိသည်။

ဤလိုအပ် ခုနစ်ခု (အသေးစိတ်လျှင် နောက်ထပ်ပေါ်လာဦး မည်။) အနက် ပထမဆုံးမှာ လူအပါအဝင် အခြား အဆင့်နိမ့်သတ္တဝါ များမှာသာ ရှိတတ်ပြီး အထက် လေးခုကတော့ လူမှာသာ ရှိတတ် သည်။

မိတ်ဆွေ စဉ်းစားကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ မိမိသည် အဘယ်လိုအပ် များအတွက် ယခု ကြိုးပမ်းနေသလဲ။ ဘယ်လိုအပ်တွေ ပြည့်ပြီး ဘယ်လိုအပ်တွေ မပြည့်သေး ဖြစ်နေသလဲ။ မည်သည့်လိုအပ်များ ထင်ရှား ပေါ်လွင်နေသလဲ။ မည်သည့်လိုအပ်ကို မည်သို့ ဖြည့်စွမ်း နေသလဲ။

ပုဂ္ဂိုလ်အရ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီအရအမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ထွေပြားပေ လိမ့်မည်။ လိုအပ်အဆင့်၊ လိုအပ်ပြည့်ဝမှု၊ လိုအပ်ပြည့်ဝအောင် အားထုတ်မှု၊ အောင်မြင်မှု၊ ရှုံးနိမ့်မှု၊ အကြိတ်အနယ်ကြိုးစားမှု။

အသေအချာဆုံး တစ်ခုရှိသည်။ သီးခြားဖြစ်ရပ်တွေ ဘယ်လိုပဲ ကွဲပြားကွဲပြား၊ အားလုံးမှာ ဘုံသဘောတူညီစွာ လွှမ်းခြုံသက်ရောက် နေသည့် အရာကား (လောကဓံတရားရှစ်ပါး) ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့အားလုံး သိပြီးသား ဖြစ်၏။

လာဘ- လာဘ်ရခြင်း၊ အလာဘ- လာဘ်မရခြင်း။

ယဿ- အခြွေအရံပေါများခြင်း၊ အယဿ- အခြွေအရံမရှိခြင်း။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၁၉

နိန္ဒ- ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း၊ ပသံသာ- ချီးမွမ်းခံရခြင်း။

သုခ- ချမ်းသာခြင်း၊ ဒုက္ခ- ဆင်းရဲခြင်း။

လောကဓံ (လောကဓမ်)ဟု ဆိုခြင်းမှာ လောကမှာ မချွတ်မလွဲ ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤတရားရှစ်ပါးတို့က တစ်လှည့်စီ တစ်လှည့်စီ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ လောက၌နေသူတို့ အမှန်ပင် ကွေ့ကြုံရမည့် သဘောများ ဖြစ်သည်။

နောက်လပ်သေချာသော အချက်တစ်ခုမှာ ဤလောကဓံတို့ကို ကြုံတွေ့ရာ၌ ကျွန်တော်တို့ အနည်းနှင့်အများ တုန်လှုပ်ကြခြင်းပင် ဖြစ်၏ ။

ဤနေရာ၌ တုန်လှုပ်ဆိုသော အသုံးအနှုန်းကို နေရာမရှိ လောက်အောင် ချောက်ချားနေခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်မကောက်စေလိုပါ။ လောကဓံ အကောင်းအဆိုးများကြောင့် ကျွန်တော်တို့စိတ်မှာ အနည်းနှင့်အများ ထိခိုက် သက်ရောက် ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

+ + +

ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်ကို သာဓကဆောင်လိုပါသည်။

တစ်ယောက်မှာ စုံထောက်ကြီး ဦးစံရှား ဖြစ်၍ နောက်တစ်ယောက်မှာ ကျူဘာကမ်းခြေမှ ဆန်ငီယားဂို ဖြစ်၏ ။

ဦးစံရှားသည် ရှုပ်ထွေး လျှို့ဝှက်သော အမှုကြီးများကို ထောက်လှမ်းစုံစမ်းသည်။ မိတ်ဆွေကြီး ဦးသိမ်းမောင်က တပူးတွဲတွဲ လိုက်ပါလာခဲ့ရှာသည်။ ပုန်ကွယ်နေသော အကြောင်တရားများ၊

၂၀

ရစ်ဦးညို

ဆက်စပ်မှုများကို အသေးအဖွဲ့(ဟု ကင်ရသော) သဲလွန်စလေ့များမှ တစ်ဆင့် ဦးစံရှား သုံးသပ်ဆင်ခြင်သည်။ အချို့အမှုကြီးများမှာ သာစဉ်မြေးဆက်၊ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် မြစ်ဖျာခံကာ ရှုပ်ထွေးခဲ့သော အမှုကြီးများ ဖြစ်၏။ ဦးစံရှားသည် ကွင်းဆက်များကို တစ်ခုပြီး တစ်ခု အနံ့ခံကာ ဆွဲထုတ်ခဲ့ပြီး အံ့သြဖွယ်ကောင်းလောက်အောင်ပင် လက်သည်တရာခံနှင့် အမှု၏ အကြောင်းရင်းမှန်ကို ဘွားဘွားကြီး ပေါ်ပေါက်စေခဲ့သည်။

အင်စပိတ်တော် စုံထောက်များနှင့် ပုလိပ်အရာရှိများ သွက်သွက်ခါ လမ်းလွဲလိုက်နေကြချိန်မှာ ဦးစံရှား အဖို့ကတော့ သူ၏ ယုတ္တိ တွေးလုံးများ၊ ကြောင်းကျိုးဆင်ခြင်မှုများဖြင့် လမ်းမှန် ဆိုက်နေပြီ ဖြစ်၏။

သို့ဖြင့် အမှုကြီးပေါ်ခဲ့ပြီ။ ပုလိပ်တစ်ဖွဲ့လုံး လက်ဖျာခါခဲ့ရပြီ။ အမှုသည်ကလည်း ဦးစံရှားကို ကျေးဇူးတင်လွန်းသဖြင့် ရှိခိုးမတတ် စကားဆိုကာ ကျေးဇူးဆပ်ခဲ့ပြီ။ ကြောက်စရာကောင်းလှသော ရာဇဝင် လူဆိုးကြီးလည်း မငြင်းနိုင်၊ ဝန်ခံရပြီ။ မိတ်ဆွေကြီး ဦးသိန်းမောင်ကလည်း တအံ့တသြ လေးစားစွာဖြင့် သူ့လူကြီး၏ စွမ်းဆောင်မှုကို ထောမနာပြုခဲ့ပြီ။

ဦးစံရှား၏ အောင်မြင်မှု

အမှုပြီးသွားတော့ ဦးစံရှား ဘာလုပ်သနည်း။ (နာမည်ကောင်းလက်မှတ်နှင့် အစိုးရဆုငွေကို ထုတ်ယူနိုင်ဖို့ ဦးစံရှား ကောင်းမှုဖြင့် အင်စပိတ်တော် ဦးအုန်းဖေကြီး တစ်ယောက်၊ ပျာယီးပျာယာ ဖြစ်နေချိန်မှာ) ဦးစံရှားက ဦးသိန်းမောင်ကို လှမ်းပြောလိုက်၏။

(ဆေးတံ တစ်ဆုံ ဖွာရင်)

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၂၁

‘အင်း တစ်ခုတော့ ပြီးသွားပြန်ပစ်ပြီ။ ကိုင် ကိုသိန်းမောင်ရေ တဆိတ်ကလေးဗျာ၊ နံရံမှာချိတ်ထားတဲ့ တယောပြားလေး လှမ်းလိုက်စမ်းပါ။ ကျုပ် ဟို ပတ်ပျို့ထဲက အကွက်လေး တစ်ကွက် မေ့နေတာ ပြန်နွှေးရဦးမယ်ဗျ’

+ + +

ဆရာဇော်ဂျီ ရေးဖူးသည့်အတိုင်း စုံထောက်ဦးစံရှား ဝတ္ထု များကို ကျွန်တော်တို့ နှစ်ခြိုက် စွဲလမ်းခဲ့ရာမှာ အဆင့်များရှိနေသည်။ ငယ်စဉ်တုန်းကတော့ လျှို့ဝှက်သည်ဖို့ အရသာကြောင့် သဘောကျခဲ့ န်။ စာဖတ်သက်ကလေး ရလာတော့ ဦးစံရှား၏ ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်သည့် အမြင် အတွေ့များနှင့် ယုတ္တိတွေလုံးများကို အရသာ တွေ့လာခဲ့သည်။ သည့်ထက် အသေးစိတ်လာတော့ ဦးစံရှား ဝတ္ထု များထဲမှ လူ့စရိုက်သဘာဝအဖွဲ့များကို ပို သတိထားမိလာကာ အရသာ ခံတတ်လာပြန်သည်။

ယခုအခါ ကျွန်တော် ဦးစံရှားကို ကြိုက်ပုံမှာ တစ်မျိုး ပြောင်းသွားပါသည်။ လျှို့ဝှက်နက်နဲသော အမှုကြီးများအား ဦးစံရှား ကိုင်တွယ်ပုံကို သဘောကျခဲ့ရာမှ အထက်ပါ ‘တယောပြားလေး လှမ်းလိုက်စမ်းပါဗျာ၊ တဆိတ်ကလေး’ဟူသော ဝတ္ထု အဆုံးသတ် စကားလေးကို အကြိုက်ကြီး ကြိုက်နေမိတော့၏။

ပုလိပ်အဖွဲ့ကြီးက လက်ဖျားခါနေချိန် အင်စပိတ်တော် ဦးအုန်းဖေကြီး ဆုတ်ဆိပ်နှင့် နာမည်ကောင်လက်မှတ်အတွက် ဗျာများနေချိန်။ ဦးသိန်းမောင် ကမ္ဗည်းတင်တော့မည့် အချိန်မှာ ကာယကံရှင် ဦးစံရှားသည် သူ၏ အောင်မြင်မှုကို အေးဆေးသက်သာ စွာပင် ကျော်ဖြတ်လိုက်လေသည်။

လာဘ၊ ယဿ၊ နိန္ဒာ၊ သုခ လေ့ပါကြောင့် ဦးစံရှား
မတုန်လှုပ်။ ထိုလောကဓံတို့ကို သူ၏ ဆေးတံမှ ဖွာထုတ်လွှင့်တက်
သွားသော မီးခိုးငွေ့များလိုပင် ဦးစံရှား သဘောထားနိုင်ပေစွ။

ဦးစံရှား၏ ဦးနှောက်ကို ချိုးကျူးရာမှတစ်ဆင့် ဦးစံရှား၏
နှလုံးသားကိုပါ ဦးညွှတ်လိုက်မိလေသည်။

[ဘေကာလမ်းမှ ရှားလော့ဟုမ်းကြီးကိုလည်း ဤအတိုင်းပင်
တွေ့ရပါသည်။ အမည်ရှိ ဝတ္ထုအဆုံး
သတ်၌ ရှားလော့ဟုမ်းသည် သူ့မိတ်ဆွေ ဝပ်ဆင်ကို ပြောခဲ့၏။
‘ကဲ ကုလားထိုင်ဆွဲဗျာ၊ ပြီးတော့ ကျုပ် တယောကလေး လှမ်းလိုက်
စမ်းပါ။ ခုလောလောဆယ် ကျုပ်တို့ ရှင်ရမယ့်ပြဿနာကတော့
စိတ်ပျက်စရာကောင်းလှတဲ့ ဟောဒီ ဆောင်းဦးပေါက် ညနေခင်းတွေကို
ကုန်အောင် ပြုန်းပစ်ဖို့ပဲဗျ’ ဟူ၏။]

..... ဝတ္ထု
အဆုံးသတ်မှာလည်း ဟုမ်းက ဝပ်ဆင်ကို ဤသို့ပြောခဲ့သည်။

‘ဒီနေ့ည ကိုဗင်းပန်ခြံ ဇာတ်ရုံမှာ ကိုရက်တာ သီချင်းဆို
လိမ့်မယ်ဗျာ။ ခုလို အက်ရှ်ဒေါင်း တောအုပ်ထဲက လေကောင်း
လေသန့်ကို ရှုပြန်လာပြီး လန်ဒန်ရောက်ရင် မေနာလက်စကော့
သီချင်းကို တစ်နာရီ နှစ်နာရီလောက် နာထောင်ပြီးတော့ ဘေကာလမ်း
တိုက်ခန်းပြန်၊ ရေခဲစိမ်ညစာကလေး စားရရင်တော့ အတိုင်းထက်
အလွန်ပဲဗျို့’

ရှားလော့ဟုမ်း ဤသို့ ပြောနေချိန်မှာ ဟို အင်စပက်တာ
လက်စထရိုက် တစ်ယောက်ကတော့ သူ့ပွဲကို ကိုယ့်ပွဲလုပ်ပြီး
ဘုရင်မကြီး တည်ခင်းမည့် ဒင်းနားတက်ဖို့ ဖိတ်စာတပြေ ဖြစ်နေ၏။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၂၃

စိတ်ပညာရှင် မာ့စ်လို့ န် ပီရမစ်နှင့်ကြည့်လျှင်
 ဦးစံရှား (ရှားလော့ဟုမ်း)သည် လူအတော်များများ ပြင်းပြစွာ
 လိုချင်ကြသည့်၊ ဖြည့်ဆည်းကြသည့် စတုတ္ထမြောက် အလေ့အမြတ်
 ပြုမှုလိုအပ် အဆင့်ကို လွန်မြောက်ခဲ့ပြီဟု ဆိုရ
 ပေမည်။ ဦးစံရှားသည် ဆဋ္ဌမမြောက် အလှူအပလှိုအပ်
 နှင့် သတ္တမမြောက် အတ္ထုပြည့်ဝမှုလိုအပ်
 အဆင့်တွင် တည်သူဟု ဆိုစရာရှိ၏။
 အဲဒီလိုအပ်တွေ တည်နေရာက ပီရမစ်၏ ထိပ်ချွန်အပေါ်ပိုင်း။
 တစ်နည်း အဆင့်မြင့် လူသား၏ လိုအပ်အပိုင်း။

လေးစားပါတယ် ဦးစံရှား ခင်ဗျား။ ရှားလော့ဟုမ်း ခင်ဗျား။

+ + +

တောင်အမေရိကတိုက် ကျူးဘာကမ်းခြေမှ အဘိုးကြီးတစ်ယောက်
 အကြောင်း ပြောပြပါရစေ။ သူ့အမည်မှာ ဆန်တီယာဂို။ သူ့အလုပ်က
 တံငါ။ သူ ပင်လယ်ထွက်ခဲ့သည်။ ခါတိုင် လိုက်ပါနေကျ
 အဖော်အကူ လူငယ်လေး သည်တစ်ခေါက် မပါလာ။ လူငယ်လေး၏
 ဖခင်ဖြစ်သူက ‘ဒီအဘိုးကြီးနဲ့ ငါ့ဖမ်းထွက် မလိုက်နဲ့တော့ကွာ၊
 အရက်လေဆယ်လုံးလုံး ပင်လယ်ထွက်တာတောင် ငါ့တစ်ကောင်မှ
 မရတဲ့ အဘိုးကြီး’ဟု ဆိုကာ မထည့်တော့။

အဘိုးအို ဆန်တီယာဂိုတစ်ယောက်တည်း ငါ့ဖမ်းထွက်ခဲ့
 သည်မှာ ရှစ်ဆယ့်လေးရက် ရှိခဲ့ပြီ။ ငါ့တစ်ကောင်မှ မမီ။
 သို့သော် ရှစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်တွင် ဧရာမ ငါ့ကြီးတစ်ကောင်ကို

သူ့ ငါးမျှာတံမှာ ချိတ်မိတော့၏။ ငါးက ကြီးလွန်းသဖြင့် သူ့ လှေကို ဆွဲယူသွားသည်။ ကမ်းနှင့်ဝေးသကဲ့သို့ ဝေးသွားသည်။ နှစ်နေ့နှင့် နှစ်ည ကြာလာပြီး အဘို့အို ဆန်တီယာဂိုမှာ လှေပေါ် ခုန်တက်လာသည့် ငါးပျံလေးမျှာကိုပဲ အစိမ်းစားရသည်။ ကြိုးကို မလွှတ်တမ်း ဆွဲထားရသဖြင့် လက်တွေ့ ပွန်းပဲ့နေပြီး ညက အေးလှ သည်။ ခေါင်းတွေ မူးနေသည်။ သို့သော် လှေကိုဆွဲ ယူသွားနေသည့် ဧရာမငါးကြီးကို မြင်နေရ၍ စိတ်လှုပ်ရှားနေသည်။ နောက်ဆုံး ငါးကြီး ဆွဲအားနည်းလာသောအခါ ဆန်တီယာဂိုက အနားသို့ မျှဉ်းဆွဲပြီး မှိန်းနှင့် ထိုးသည်။ ငါးမော လူမောဖြင့် ငါးကြီးကို အသေသတ်လိုက်နိုင်၏။

သို့သော် ငါးကြီးမှာ လှေထက် ကြီးနေသဖြင့် လှေပေါ် မတင်နိုင်ဘဲ လှေဖြင့် တွဲချည်ထားလိုက်ရသည်။ မကြာမီ ငါးကြီး၏ သွေးညှိနံ့ကြောင့် ငါးမန်းများ တစ်ကောင်ပြီး တစ်ကောင် ဝိုင်းအုံ ကိုက်ဖွဲ့ စားသောက်ကြသည်။ အဘို့ကြီး ငါးမန်းများကို တိုက်ခိုက် ရပြန်သည်။ မှိန်း၊ တက်နှင့် တင်ပုတ်တို့ပါ ပင်လယ်ကဲကျသွားခဲ့ သည်။ ငါးကြီး၏ အသားများ ကုန်သလောက်ရှိသွားသည်။ သူ ကမ်းသို့ ရောက်သောအခါ ဆယ့်ကိုးပေ ရှည်သော ငါးကြီးမှာ အရိုးပြိုင်ပြိုင်သာ ကျန်တော့၏။ အသား တစ်စမှ မရှိတော့။

ဆန်တီယာဂို ကမ်းခြေ ပြန်ရောက်လာသည်။ လှေကို ကြီး ချည်ပြီး သူ့တဲပြန်ကာ အိပ်ပစ်လိုက်သည်။ သူငယ်စဉ်က တွေ့ကြုံဖူး ခဲ့သော အာဖရိကတိုက်မှ ခြင်္သေ့များကို အိပ်မက် မက်နေတော့သည်။

အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး အာ.နက်ဟဲမင်းဝေ၏ အဘို့အို နှင့် ပင်လယ်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၂၆

အိုကြီး ဆန်တီယာဂိုအကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ဤဝတ္ထုဖြင့် ဟဲမင်.ဝေးသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံးစာပေဆု ပူလစ်ဇာဆုကို ၁၉၅၂ ခုနှစ်အတွက် ရရှိခဲ့၏။ နောက်နှစ်နှစ်ကြာသောအခါ ဆွီဒင်နိုင်ငံမှ ကြေးနန်းတစ်စောင်ကို သူ ရခဲ့သည်။ ဤဝတ္ထုအတွက် နိုဘယ်စာပေဆု ချီးမြှင့်ရန် ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ပါကြောင်း။)

ဟဲမင်.ဝေး၏ ဤဝတ္ထုသည် လူ့ဘဝတိုက်ပွဲ၊ လူသား၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ စွန့်စားဆောင်ရွက်မှု၊ အရှုံးတို့ဖြင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်တိုင် မိမိ လုပ်စရာရှိသည်ကို လုပ်မြဲ လုပ်သော ဇွဲလုံ့လနှင့် တာဝန်သိမှုတို့ကို ပြောင်မြောက်စွာ ဖော်ပြနိုင်ကြောင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ပညာရှင်များက ချီးမွမ်း ကောမနာပြုကြသည်။

စာဖတ်သူ မိတ်ဆွေ မည်သို့ သဘောရပါသလဲ။

အကယ်၍ ကျွန်တော်သာ နိုဘယ်ဆု ရွေးချယ်ရေး အဖွဲ့ထဲမှာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက် ဖြစ်ပါက အောက်ပါအတိုင်း မှတ်ချက်ရေးလိုက်ပါမည်။

‘အဘိုးအို ဆန်တီယာဂို ငါ့ကြီးဇရာနှင့် ဘတစ်ပြန် ကျားတစ်ပြန် တိုက်ပွဲဝင်ပုံ၊ ငါးမန်းများကို ခုခံ တွန်းလှန်ပုံများသည် လူသား၏ ကြီးမားသော စွမ်းပကားနှင့် ဘဝတိုက်ပွဲကိုလည်းကောင်း၊ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေး ဝိညာဉ်ကိုလည်းကောင်း ဖော်ကျူးသော အနှစ်သာရများပင် ဖြစ်၏။ သို့သော် ဤဝတ္ထု၏ အမြင့်ဆုံး အနှစ်သာရကား မိမိတို့ အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့သော အရာတစ်ခုဆုံးရှုံး ပျက်စီးသွားချိန်၌ ယင်း ဆုံးရှုံးပျက်စီးမှုတည် ဟူသော ကြီးစွာသည့် ထိုနှက်ချက်အား လျစ်လျူရှုလျက် (တစ်နည်း) ထို

ဆုံ့ရှုံ့ပျက်စီးမှုကြောင့် ဆောက်တည်မဲ့ ပူလောင်သောက မရောက်ဘဲ
လျက် အရှုံးဒဏ်ကို မြင့်မြတ် တည်ကြည်စွာ ခံယူလိုက်နိုင်ခြင်းပင်
ဖြစ်၏။

အဘို့အို ဆန်တီယာဂို၊ ကမ်းခြေထဲ ပြန်ရောက်ပြီနောက်
အိပ်ရာထဲ ဝင်လိုက်ခြင်းနှင့် အာဖရိက ခြင်္သေ့များအကြောင်း
အိပ်မက်မက်နေခြင်း၊ ဇာတ်သိမ်အတွက် အာ.နက်ဟဲမင်းဝေးအား
ဤနိဘယ်ဆုကို ထိုက်တန်စွာ အပ်နှင်းဂုဏ်ပြုလိုက်ပါကြောင်း။

မိတ်ဆွေ ဦးစံရှားလို တယောပြာလေ၊ လှမ်းလိုက်စမ်းပါ
ဟူ၍ ပြောဖို့လည်းကောင်း၊ ဆန်တီယာဂိုလို အာဖရိက ခြင်္သေ့
တွေကို အိပ်မက်မက်ဖို့လည်းကောင်း ကျွန်တော်တို့ တတ်နိုင်ကြ
ပါ့မလား။

ပါတီပေးမည့် ဦးစံရှားများ၊ ရူးသွပ်သွားမည့် ဆန်တီယာဂိုများ
ဤလောကမှာ များစွာရှိနေမည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။

✱

၄။ ကွန်ဂရက်ကျူလေးရှင်းနှင့် ပဟာသဝဉ္ဇနာ

ငါ့သုံးလုံးစီးကရက်ကြော်ငြာအတွက် ကျင်ပသည့် ရယ်လီကာမောင်၊
ပြိုင်ပွဲကို သင်္ကရမိဇ်။ ပန်းဝင်လာသော ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ
ပြိုင်ကားများ၏ စက်သံ၊ ပန်းဝင်အလံကြီးကို ဂွေယမ်းလိုက်ပုံ၊
ဟေးခနဲ လက်ခုပ်ဩဘာများ။ လို့နောက် စင်မြင့်ထက်မှာ ပြိုင်ကား
မောင်းသူ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ သုံးယောက်တို့ နေရာယူလိုက်
ကြသည်။

သူတို့လက်ထဲတွင် နှစ်တောင်ခန့်ရှိ ရှန်ပီနီပူလင်းကြီးများ
ကိုင်ထားကြသည်။ ဖောင်ခနဲ အဖုံးဖွင့်လိုက်သောအခါ ရှန်ပီနီတွေက
အမြုပ် တဖွားဖွားဖြင့် ပန်းထွက်လာကြ၏။ အဲဒီ ရှန်ပီနီတွေကို
သူတို့ စတိ မြည်းသောက်ကာ အချင်းချင်း ပက်ကြသည်။ ပရိသတ်
ဆီသို့လည်း ပက်ကြကြသည်။ ရှန်ပီနီရည်တွေ ရွဲရွဲစိုကုန်ကြကာ
အပျော်ကြီး ပျော်ကြလေ၏။ ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော ပြိုင်ပွဲမှာ
အနိုင် ရရှိသူတွေ။ အနိုင်ရရှိသူတွေကို အာပေး ဂုဏ်ပြုကြသူတွေ။

၂၈

ရစ်ဦးညို

ပြိုင်ကားမောင်းသူများ၏ အရည်အသွေးကို ကျွန်တော် အသေအချာ မသိပါ။ သို့သော် ကျွမ်းကျင်မှု၊ စိတ်အာရုံ စူးစိုက်မှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တစ်ဒဂံအတွင်းမှန်မှန်ကန်ကန် ချနိုင်မှု အခက်အခဲအကျဉ်းအကျပ်ကို ခေါင်းအေးအေးထား၍ ဖြေရှင်းနိုင်မှု စသော အရည်အချင်းများရှိပေမည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ကိုအရည်အချင်းများသည် လေးစား အားကျဖွယ်များပင် ဖြစ်ပါ၏။ အောင်မြင်မှုအသီးအပွင့်ကို ရယူဆွတ်ခူးလိုက်သည်မှာလည်း မုဒိတာပွားဖွယ်ပင်။ သို့သော်

အမြုပ်တွေ တဖွားဖွားပန်းထွက်နေသော ရှန်ပီနီပူလင်းကြီးကို ကြည့်ရင်း အောင်မြင်မှုအပေါ်တွင် အားပါးတရ အရသာယူတတ်ကြသည့် သဘောတစ်ခုကို ဆင်ခြင်လိုက်မိ၏။ မိမိတို့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်သော ကိစ္စတစ်ခုကို အောင်ပွဲဆင်လိုက်နိုင်ခြင်းမှာ လိုလားအပ်သောအရာပင် ဖြစ်သည်။ အောင်မြင်ခြင်းဟူသည် လိုချင်တာကို ရလိုက်ခြင်းပေပဲ။ ရည်မှန်းချက်တစ်ခု ပြည့်ဝသွားခြင်းပေပဲ။

အခက်အခဲ ကြီးမားလေလေ၊ စိန်ခေါ်မှုအင်အား ပြင်းထန်လေလေ၊ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမှု များလေလေ ဖြစ်၏။ ကိုသည်နှင့်အမျှ အောင်ပွဲရလိုက်ပြီ ဆိုလျှင်လည်း ကိုအောင်ပွဲသည် (အခက်အခဲကြီးလျှင် ကြီးသလောက်) ချို့မြန်လှပါဘိသည်။ ငါးတန်းအောင်ပြီး ခြောက်တန်းတက်ရတာနှင့် လေးတန်းအောင်ပြီး ငါးတန်းတက်ရတာချင်း မတူ။ စတုတ္ထတန်း စာမေးပွဲအောင်မြင်ရခြင်းက ပို၍ အရသာရှိ၏။ ဆယ်တန်းကျတော့ ကြီးလိုက်သည့် အခက်အခဲ။ ဆယ်တန်းအောင်ခြင်းသည် ဘဝ၏ အလွန် အလွန် ကြီးမားသော အခက်အခဲ ကွေ့ကြီးတစ်ကွေ့ကို အောင်မြင်စွာ ကျော်ဖြတ်ကွေ့ချိုးလိုက်နိုင်ခြင်းဟုပင် နားလည်ထားကြသည်။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၂၉

အောင်မြင်မှုပမာဏ ကြီးမားသောအခါ ဘာဖြစ်လာပါသနည်း။

အောင်ပန်း၊ ပန်ရခြင်းတည်းဟူသော လောကဓံ၌ တုန်လှုပ် တက်ကြပါသည်။ ‘ဆင်းရဲဒဏ် ခံနိုင်ခဲ့ပြီ၊ ချမ်းသာတဲ့ဒဏ်ကျ မခံနိုင်တော့ဘူး’ဟု ပြောကြ၏။ ‘ချမ်းသာတဲ့ဒဏ်’။ ဤအသုံး အနှုန်းကလေးကို အတော် သဘောကျမိသည်။ အသေအချာ စဉ်းစားလေ အဓိပ္ပာယ်ရှိလေ ဖြစ်သည်။ ချမ်းသာခြင်း၏ ဒဏ်၊ သို့မဟုတ် အရှိန်။ သို့မဟုတ် လှိုင်းမြောက် ပင့်တင်ပေးလိုက်သော အဟုန်။

ရယ်လီ ကာမောင်းချန်ပီယံ၏ ရှန်ပီယံပုလင်းနှင့်အတူ လက်ရှေ့ ချန်ပီယံ၏ ရွှေခါးပတ်ကိုလည်း မြင်ယောင်မိ၏။ ရွှေခါးပတ်သည် နှစ်မျိုးနှစ်စားသော အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ပေးစွမ်းနေ၏။

မိမိ၏ တိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်း၊ ခံနိုင်စွမ်း၊ လျင်မြန် ဖျတ်လတ်မှု၊ နည်းစနစ်ကျမှု၊ သက်လုံကောင်းမှု၊ အခွင့်အရေးကောင်းကို ယူတတ်မှု၊ ရွှေခါးပတ်၏ တကယ့် အဓိပ္ပာယ်မှာ အဲဒါပဲ ဖြစ်သည်။ ရွှေခါးပတ် သည် လိုအပ်ရည်အချင်းနှင့် စွမ်းဆောင်မှုများအတွက် သင်္ကေတ။ ဤကား စစ်မှန်သော အဓိပ္ပာယ်။

သို့သော် ချန်ပီယံသည်လည်းကောင်း၊ ပရိသတ်သည် လည်း ကောင်း ဤအဓိပ္ပာယ်အမှန်ကိုယူဖို့ မေ့သွားကြ၏။

ရွှေခါးပတ်သည် ‘ကြေး’ ပိုမြင့်ဖို့ လက်နက်။ ပိုင်းပိုကြီး လာဖို့ ကိရိယာ။ ပို၍ များပြားသော ဆုငွေပမာဏကို ထည့်ဖို့ အိတ်ကောင် ဖြစ်လာသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ ကျော်စောမှုနှင့် ဂုဏ်ထူး ဘွဲ့ထူးများအတွက် ‘အဆောင်’ ဖြစ်လာသည်။ မိမိ (ချန်ပီယံ)က ရွှေခါးပတ်ကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း ပတ်ရမည့်အစား ရွှေခါးပတ်က

၃၀

ရစ်ဦးညို

ပြန်၍ အထပ်ထပ် ရစ်ပတ်လိုက်ပြီ။ မိမိ၏ ခါးထက်မှာ ရွှေခါးပတ်ကို အလိုက်သင့် ပတ်ထားရမည့်အစား ရွှေခါးပတ်က မိမိ၏ စိတ်ကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ကြီး ဘယ်ပြန် ညာပြန် ဆွဲတုပ်ခြင်း ခံလိုက်ရ၏ ။

ဤတင်းကျပ်စွာ ချည်တုပ်မှုကို ပို၍ တင်းကျပ်အောင် ဝင်လုပ်ပေးသော နောက်ထပ် ကြိုးများလည်း ရှိလာကြပြန်သည်။

‘ကွန်ဂရက်ကျူလေးရှင်း’

+ + +

ဤနှယ် ဤသို့သော အသင်၏ အောင်မြင်မှုအတွက် ချီးကျူးဂုဏ်ပြုပါကြောင်း၊ ထပ်တူဝမ်းမြောက်ရပါကြောင်း၊ နောင်လည်း အလားတူ အောင်ပွဲများ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ရရှိပါစေဟု ဆန္ဒပြုပါကြောင်း။

‘ကွန်ဂရက်ကျူလေးရှင်း’၌ ဤအဓိပ္ပာယ်များ ပါဝင်သည်။ လောကဝတ်အရ လွန်စွာ နားဝင်ချိုသောစကား။ ကာယကံရှင်အတွက် ရော ကွန်ဂရက်ကျူလီတ် လုပ်သူအတွက်ပါ ကျက်သရေအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံစေသော သဘောထား။

သို့သော် ကွန်ဂရက်ကျူလေးရှင်း၏ နောက်ကွယ်၌ မသိမသာ ပုန်ခိုလိုက်ပါလာသော အရာလေးတစ်ခု ရှိနေပါသည်။ ထိုအရာကား ပဟာသဝဉ္ဇနာ။

ဝဉ္ဇနာဆိုသည်မှာ လှည့်စားခြင်း၊ လှည့်ပတ်ခြင်း၊ လိမ်လည်ခြင်း၊ မာယာဆောင်ခြင်း၊ အယောင်ဆောင်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ အတူက အစစ်ကဲ့သို့ အယောင်ဆောင် မျက်နှာဖုံးစွပ်လာခြင်းပင်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၃၁

ဖြစ်ပါသည်။ ကိုကြောင့် သူ့ကို အတု အတုမှန်၊ မသိ၊ အစစ်လို့ပဲ
ထင်မြင်သည်။

‘ပဟာသ’ဆိုသော အရာက ‘မုဒိတာ’ မျက်နှာဖုံးကို စွပ်လာ
သည်။ မုဒိတာလို့ပဲ ထင်ရသည်။ ပဟာသမှန်၊ မသိ။ ကွန်ဂရက်ကျူ
လေ့ရှင်းကဲမှာလည်း ပဟာသက မုဒိတာယောင်ဆောင်လာတတ်၏။

ဗြဟ္မစိုရ်လေ့ပါ၊ အပါအဝင် မုဒိတာ၏ သဘောမှာ တစ်ပါး
သူ၏ ကြီးပွားချမ်းသာမှု၊ အောင်မြင် ပျော်ရွှင်မှုကို မြင်ရ ကြားရ
သဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ခြင်းကို ခေါ်ကြောင်း အားလုံးလိုလို
သိကြပါသည်။ ပဟာသ ဆိုတာကလည်း ဤသဘောမျိုး(ယောင်
ယောင်) ရှိ၏။

မုဒိတာက တစ်ပါးသူ၏ ချမ်းသာအောင်မြင်မှုအတွက် ဝမ်း
မြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ရုံမျှဖြင့်သာ သူ့ကိုစွဲ ပြီးသည်။ သူ့နယ်
ဆုံးသည်။ တစ်ပါးသူ၏ ချမ်းသာမှုကို တပ်မက်ခြင်း မရှိ။
ငြူစူခြင်း မရှိ။ အဒေါသ မေတ္တာသဘောဖြင့် ဝမ်းမြောက်သည်။
နှလုံးချမ်းမြေ့သည်။ ချမ်းမြေ့နေသော မေတ္တာပွားကြောင်း ကောင်းသော
ကိုယ်နှုတ် အမူအရာကို ရှေ့ရှုသည်။ ဝန်တိုခြင်း အလျဉ်းမရှိ။

ပဟာသ ဆိုတဲ့ ဝဇ္ဇနာတရားကတော့။

တစ်ပါးသူ၏ ချမ်းသာအောင်မြင်မှုကို အာကျနှစ်သက်
သည်။ သာယာသည်။ ငါလဲ သူ့လို ဖြစ်ချင်လိုက်တာ ဟူသော
တပ်မက်မှုရှိသည်။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရင်က နှလုံးရွှင်မြူ
လွန်ကျူးစွာ ထုတ်ဖော်သည်။ သတိလက်လွတ်သည်။ မတင့်တယ်
သော၊ မဖွယ်ရာသော ကိုယ်နှုတ် အမူအရာတို့ကို ဖြစ်စေသည်။

ဘရာဗိုး၊ ဝမ်းစမိုး၊ လက်ခုပ်လက်ဝါးတီး၊ ဦးရစ်ခေါင်းပေါင်း၊
မြောက်ခြင်းများမှသည် အားပါးတရ လက်ကို ဖျစ်ညှစ် နှုတ်ဆက်
ခါရမ်း၊ ပရုံးဖက်၍ ပါးချင်းအပ် (တစ်ခါတစ်ရံ ဂုဏ်ပြုအနမ်း)တို့၌
ဤသို့သော ပဟာသများ ပါနေတတ်ပါသည်။ မုဒိတာ ဟန်ဆောင်၍
ထွက်ပြုလာသော ဤပဟာသဝဇ္ဇနာသည် သင်္ဂြိုဟ်စကားအရဆိုလျှင်
လောဘမူ သောမနဿ စိတ်တဲ။

သည်တော့ ဘယ်လိုဖြစ်လာပါသနည်း။

ကွန်ဂရက်ကျူလေရှင်း လုပ်သူရော၊ အလုပ်ခံရသူတို့က
မုဒိတာ ပါပဲဟု ထင်ပစ်ကြ၏။ မုဒိတာ မျက်နှာဖုံးစွပ်လာသော
ပဟာသဟု မမြင်။ ဤတွင် ပူလောင်သော ပဟာသ၏ အဋ္ဌေက
ကာယကံရှင်နှင့် သူ့ အသိုင်းအဝိုင်းကို ဟပ်တော့၏။ လောင်မြိုက်
တော့၏။ လောက၏ အကောင်း၊ လောကခံတရားတို့ကြောင့် အသိ
တရားမှာ ဒဏ်ရာ ဖြစ်ပေါ်သည်။ စိတ်မှာ အနာတရ ဖြစ်သွားသည်။
အနာကို အနာလို့ မမြင်မိ။ ပဟာသက လှည့်စားထားသည်ကိုး။

မေတ္တာဟန်ဆောင်သော ရာဂ၊ ကရုဏာဟန်ဆောင်သော
သောက၊ မုဒိတာဟန်ဆောင်သော ပဟာသ၊ ဥပေက္ခာဟန်ဆောင်
သော နိက္ခိတ္တရ စုရ စသည်ဖြင့် လှည့်ပတ် မာယာအယောင်ဆောင်
အမျိုးအစားပေါင်း ၃၇ မျိုးရှိသည်ဟု နေတ္တိ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာက
ပြပါသည်။ ပထမ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝဇ္ဇနာဒီပနီ
အမည်ဖြင့် ကျမ်းပြုခဲ့သည်။

မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း မဃဒေဝလင်္ကာသစ်
ကြီး၌ ‘အ ကုသလ၊ ပါပ ထွက်တွဲ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ဖြာ၊ ဝဇ္ဇနာ
ခေါ်ရိုး၊ လှည့်ပတ်မျိုး’ဟု ရေးတော်မူခဲ့သည်။

လောကခံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၃၃

ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေသည် တစ်ခါတစ်ရံ ကွန်ဂရက်ကျူ
လေးရှင်း အလုပ်ခံရသူများ ဖြစ်တတ်ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ
ကွန်ဂရက်ကျူလေးရှင်း လုပ်သူများ ဖြစ်တတ်ကြသည်။ ထိုအခါများ
တွင် ပဟာသဝဉ္ဇနာ၏ ညွတ်ကွင်းသို့ သက်ဆင်းရကာ လောကခံ၏
ကလူဆိတ်စွာ သေနင်္ဂအောက်၌ ဘယ်လောက်ထိများ ပျော်ပျော်ကြီး
ငုံ့ခံနေကြလေသလဲ မသိ။

*

မူလတန်းကျောင်းသား ကောင်လေးတစ်ယောက်၏ ဇာတ်လမ်းလေး
တစ်ပုဒ်မှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။ (ကိုကောင်လေးသည် ကျွန်တော်
ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါစို့။)

မန္တလေးမြို့၊ နန်းတော်ရှေ့ မတ္တရာတိုက် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း
(မူလတန်းကျောင်း) ပရဂုဏ်တွင် မန်ကျည်းပင်ကြီးတွေ ဝန်းရံနေ
သော ကွက်လပ်ပြင်ကြီးရှိသည်။ ထိုကွက်လပ်ပြင်ကြီးမှာ ကျောင်းသား
တို့၏ ကစားကွင်းဖြစ်၏။ ကောင်လေးတို့တစ်တွေ သားရေကွင်းပစ်
ကစားကြသည်။ ကစားနည်းတစ်နည်းဖြစ်သော်လည်း ကံ ဉာဏ်
ဝီရိယတို့ဖြင့် အကြိတ်အနယ် ယှဉ်ပြိုင်ရသည့်ပွဲ။

မြေတလင်းပြောင်ပြောင်မှာ တိုင်ငုတ်ကလေး စိုက်ထားသည်။
တိုင်ငုတ်ကလေးကို ဗဟိုပြုလျက် အချင်းတစ်တောင်ခန့် စက်ဝိုင်း
မျဉ်းသားထားသည်။ တိုင်ငုတ်မှာ သားရေကွင်းတွေ ချိတ်သည်။
ဒါကိုလိအောင်ပစ်။ တိုင်ငုတ်မှ သားရေကွင်းကျရုံနှင့် မရ။ စည်းဝိုင်း

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၃၉

အပြင်ရောက်သွားသော သားရေကွင်းများသာ တရားဝင် အနိုင်ကြေး ဖြစ်၏။

ပစ်ရသော လက်နက်က ရိုးရိုးသာမန် မဟုတ်ပါ။ သံကွင်းဆက် ရော်ဘာတုံး စသည်များဖြင့် အကူးတလည် ဖန်တီးထားသည့် ဒိုး ဖြစ်သည်။ ဒိုးကွင်း စံချိန်မီ သားရေကွင်း ဆယ်ပင်လောက် စုချည်ထားသည်။ သန်မာသော ဒိုးဖြစ်သဖြင့် သူ့ကို လက်ချောင်းဖြင့် မပစ်နိုင်။ ဒိုးတပ်ဖို့ လက်ကိုင် ကျည်းသားဆန်ဆန် တုတ်တစ်ချောင်း ရှိရသည်။ အဲဒီတုတ်မှာ ဒိုးကိုတပ်ပြီး ဟိုတိုင်ငုတ်ဆီ ဝှီးခနဲ ချိန်လွှတ်ရသည်။ ထိမှန်သည့်အခါများတွင် တိုင်ငုတ်မှာ ချိတ်ထားသော သားရေကွင်းများ ဖွားခနဲ ပြုတ်လွင့် (စည်းဝိုင်းအပြင်ဘက်ရောက်) သွားသည်။ အဲဒါ အနိုင်ပဲ။ ယူပေတော့။ စည်းဝိုင်းထဲ ကျရုံသာ ကျသည့် သားရေကွင်းကို ငုတ်ပေါ် ပြန်တင်။

တစ်ခါတစ်ရံ ယှဉ်ပြိုင်ကစားဖော်ထဲမှ တစ်ယောက်ယောက်က သားရေကွင်း ကုန်သွားပြီဆိုလျှင် ငါးပြာစေ့ကို တိုင်ငုတ်ပေါ် တင်လိုက်၏။ ပွဲ ပိုကောင်းပြီ။ ငါးကွင်းကြေး ပစ်သည်ဆိုလျှင် (ငါးပြာဖိုး ဆယ်ကွင်းဆိုတော့) အဲဒီ ငါးပြာစေ့ကို ထိမှန်လွင့်စင် အောင် ပစ်နိုင်လျှင် ပိုက်ဆံသိမ်း၊ ကိုယ်က သားရေကွင်း ငါးကွင်း ပြန်အမ်းလိုက်။ အမေကြီး ဒေါ်သွယ်ဆီမှာ ကြံရည်ညောင်စီး ဝယ်စားမလား၊ ကြက်သွန်ကြော် ဆီရွဲရွဲလေးနှင့် နှမ်းတောင်းဖြူထား သော မုန့်ဦးနှောက် ဝယ်စားမလား။

ဤဇာတ်လမ်း၌ ပါဝင်သော ကောင်လေးသည် လက်တည့် သူလည်း ဖြစ်၏။ ဒိုးအကောင်းစားကို ကျကျနန လုပ်ထားသူလည်း ဖြစ်၏။ အဲ ငါပစ်ရင် ထိကို ထိရမယ်ဟု ယုံကြည်ချက်ရှိသူလည်း

၃၆

ရစ်ဦးညို

ဖြစ်၏။ ကောင်လေး နိုင်ငံတကာများသည်။ သူ့လက်မောင်း၊ လက်ကောက် ဝတ်မှာ တံတောင်ဆစ်အထိ သားရေကွင်းတွေ စွပ်ထားနိုင်သည်။ ကစားဖော်တွေ၏ အားကျခြင်း၊ မနာလိုခြင်း၊ အထင်ကြီးခြင်းများကို မြန်ယှက်စွာ ခံယူကာ သားရေကွင်းတွေ အထပ်လိုက်ပြည့်နေသော လက်ကို မြှောက်၍ မြှောက်၍ ပြသည်။

ကမင်းစား ကျောင်းလွှတ်ချိန်စေ့ပြီ။ ခေါင်းလောင်းထိုး ကျောင်းပြန်တက်ပြီ။ ရာဇဝင်နှင့် ပြည်သူ့နီတိအချိန်။ ကောင်လေး သည် မင်းကြီးရန်နောင်ကံ စိတ်မရောက်နိုင်ပါ။ လမ်း၌တွေ့သော အတိုးအို အတွားအိုတို့အား ကူညီခြင်းအကြောင်းကိုလည်း နားမဝင် နိုင်ပါ။ သူ့လက်မောင်းပေါ်မှ သားရေကွင်းအထပ်ကြီးကို ပွတ်သပ် လျက်။ သူ့ဘောင်းဘီအိတ်ထဲမှ ငါးပြာစေ့ ဆယ်ပြာစေ့များကို စမ်းလျက်။ အောင်ပွဲကို တမြို့မြို့ ခံစားနေသည်။ ဝှီးခနဲ ဒို့ကို လွှတ်လိုက်တာ၊ ဒုတ်ခနဲ တိုင်ထိသွားတာ၊ ငှက်ပေါ်က ငါးပြာစေ့ လွင့်ထွက်သွားတာ၊ သားရေကွင်းတွေ ဖွာခနဲ ဖွေးဖွေးကျသွားတာ (တစ်ခါတစ်ရံ သူ့ ပစ်ဒိုး ကောင်းလွန်း၊ ပစ်အား ချိန်သားကောင်းလွန်း သဖြင့် ငှက်ပါ ကျွတ်ထွက်သွားတာမျိုး ရှိသေး၏။) ဟာခနဲ ဟယ်ခနဲ ဝိုင်းကြည့်နေသူများ တအံ့တဩ ရေရွတ်ကြတာတွေကို မြန်မြန်ကြီး စားမြို့ပြန် တွေးနေလေသည်။ ညနေကျောင်းဆင်းရင် ချိန်ပွဲ ချဦးမကွ၊ ဒီတစ်ခါတော့ ဆယ်ကွင်းကြေးပဲ၊ ငှက်ပေါ် ဆယ်ပြာစေ့တင်။

‘ဟေ့ ဖိုးကျော် ကစမ်း’

ဆရာထွန်းခင်၏ ငေါက်သံ၌ ကောင်လေး၏ အတွေးထဲမှ သားရေကွင်းတွေ ဖွာခနဲ လွင့်စင်သွားကြလေသည်။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၃၇

‘မင်းကြီးရန်နောင် ကိုင်တဲ့ ဓားဟာ ဘာဓားတဲ့လဲ’

‘ဟို ဟိုဒင်.’

ဤသို့ဖြင့်ပင် ကောင်လေး၏ နားရွက်နှင့် နားသယ်သည် (နသယ်စပ်ကို လက်မနှင့်ထောက်၍ အထက်သို့ လှန်တွန်းရာမှာ ရာဇဝင်ဆရာ ဦးကွန်ခင်သည် အလွန် ကျွမ်းကျင်၏။) နီမြန်းပူထူသွားကာ နှစ်ကြိမ်တိတိ ခုံပေါ်တက် မတ်တတ်ရပ်လိုက်ရလေသည်။

+ + +

ကောင်လေးတို့တစ်သိုက် ကျည်းသားရိုက်တမ်းလည်း ကစားကြပါသည်။

ကောင်လေးသည် ကျည်းသားရိုက်တာမှာတော့ သိပ်မကျွမ်းပေ။ သို့သော် သာဌေးနှင့် ဘိုနီတို့တစ်တွေ စိန်ခေါ်တာကို မခံချင်လို့ ကုံ့ခွေကြေ ကစားပွဲကို လက်ခံလိုက်သည်။ ဟိုကောင်တွေက သားရေကွင်းပစ်ရာမှာ အရှုံးကြီး ရှုံးထားသည်ကို။

သာဌေးနှင့် ဘိုနီတို့က အားနှင့်အင်နှင့် သုံးရသော ကစားနည်းမျိုးမှာ ကျွမ်းကျင်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ (သာဌေးဆိုလျှင် လက်ဖျံရိုး တစ်ချောင်းတည်းရှိသည် ပြောကြ၏။ ဒီကောင် သိပ်သန်တာ။) သာဌေး ကော်ထုတ်လိုက်သော ကျည်းသားအဆန်မှာ အရှိန်ပြင်းလှသည်။ သွားဖမ်းဖို့ မကြိုစားလေနှင့်။ ကောင်လေးက အရဲစွန့်၍ ဖမ်းသည်။ လက်ထဲက လွတ်ကျသည်။ လက်ချောင်းတွေပင် နာသွားသည်။ ဒီကောင် ကျည်းသားရိုက်လိုက်ပြီ ဆိုလျှင်လည်း

အဝေးကြီး ပြေးသည်။ တစ်ခါတလေ မန်ကျည်ပင်တန်း၊ တစ်ဖက်
မိုးနှံ ရံ့တွေကဲ့သို့ အရောက်ရိုက်ပစ်သည်။ အမှတ်တောင်တော့
လည်၊ ရက်စက်သည်။ နှစ်ရာ သုံးရာ။ ဆူးရံ့တွေဆီမှ ကျည်သာ၊
တွင်းရှိရာသို့ တစ်တောင် နှစ်တောင်။ ကျည်သာတံဖြင့် တောင်ဖို့
မကြိုးစားနှင့်။ ဆူးရံ့တွေကဲ့ ကောင်လေး၊ မဝင်နိုင်ပါ။ သာဌေး
မတန်တဆ အမှတ်တောင်တံသိလျက် အလျှော့ပေးလိုက်ရသည်။

ဘိုနီကျတော့ကော။ ဒီကောင်က ကျည်သာဆန်ကို ‘တော့’
ရာမှာ သိပ်ပိုင်သည်။ တစ် နှစ် သုံး လေး တစ်ဆယ်၊ ဆယ့်တစ်၊
ဆယ့်နှစ်။ အာရအောင် တော့ပြီမှ ဖြောင်းခနဲ အဝေးသို့ရိုက်ချသည်။
ပြီးတော့ အမှတ်တောင်သည်။ တစ်ထောင်တဲ့။ သူတောင်းသည့်
အတိုင်း ပေးလိုက်ရတာပဲ။ တော့ထားတာက နည်းမှ မနည်းတာကိုး။
တစ်တော့ကို ဆယ်မှတ်ကိုး။

ကောင်လေး ရိုက်အလှည့်ကျတော့ ပုံပျက်ပန်းပျက်ပင်။

ကော်ထုတ်လိုက်သော ကျည်သာအဆန်ကို သာဌေးက
လှပစွာ ဖမ်းယူလိုက်သည်။ ‘သေပြီဟေ့’ဟု အားပါးတရ အော်သည်။
ကံကောင်းထောက်မ၍ ကော်ထုတ်လိုက်တာကို ဖမ်းမမိဘူးပဲထား၊
ဒါကို ဘိုနီ လှမ်းပစ်ပေးပုံက ပိုင်လွန်းလှသည်။ ဝဲယုံလာသော
ကျည်သာဆန်ကို အာကုန်တော့ လွှဲရိုက်လိုက်တာပဲ။ သို့သော်
ကျည်သာအဆန်က တွင်းနှင့်ကပ်လျက်သာ ဖုတ်ခနဲ ကျသွား
သည်။ သေပြီကွ ဖိုးကျော်။

ကောင်လေး မရှုမလှ ရှုံးလေ၏။ မျက်နှာမှာ ထုံးတို့ရာတွေ
အဖွေးသား။ ကျောင်းတက် ခေါင်လောင်းထိုးချိန်မှာ ထုံးတို့ဖြင့်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၃၉

ဖွေးဖြူနေသော ကောင်လေး၏ မျက်နှာပြင်မှ အသာပေါ်သော နေရာများ၌ ရှက်စိတ်ဖြင့် နီမြန်းနေ၏။

ရာဇဝင်အချိန်မှာ ဆရာကြီး ဦးထွန်းခင်က ဘုရင့်နောင် ကျော်လင်နော်ရထာအကြောင်း ပြောပြနေ၏။ မင်းတရား ရွှေလီ၊ သျှင်ရဲထွဋ် အစရှိသော အမည်နာမများကို မကြာတစ်ချက် ကြာတစ်ချက်ရှိရင်း ကောင်လေးသည် ဦးခနဲ လွင့်ပျံ့သွားသော ကျည်းသား အဆန်ကို မြင်ယောင်နေ၏။ မင်း သေပြီကွဟု အော်လိုက်သော သာဌေးအသံကို ကြားယောင်နေ၏။ ပြီးတော့ သောက်ရေအိုးစင်မှ ရေဖြင့် မျက်နှာသစ်ကာ ဖျက်ခဲ့ရသော ကို.ခွေရာများ။

‘ဖိုးကျော်၊ မတ်တတ်ရပ်လိုက်စမ်း’

သွားပြီဟု သိလိုက်ပြီး မတ်တတ်ရပ် လက်ပိုက်လိုက်ရသည်။

‘သျှင်ရဲထွဋ်က နောင်ရိုးတိုက်ပွဲမှာ ဘာပြောခဲ့သလဲ’

ဤသို့ဖြင့်ပင် ညနေ ကျောင်းလွှတ်ချိန်အထိ ခုံပေါ်တက် မတ်တပ်ရပ် ဒဏ်ခံရပြန်လေသည်။

ဆရာကြီး ဦးထွန်းခင်က မင်းရဲကျော်စွာအကြောင်း ဆက်ပြောသည်။ စစ်တိုက်ထွက်ခါနီး စစ်မြေပြင်မှာ မင်းရဲကျော်စွာ ကျည်းသားရိုက်တက်သည့် အကြောင်း ပါလာသည်။ အဲဒီ မင်းရဲကျော်စွာလဲ သာဌေးတို့ ဘိုနီတို့နဲ့သာ ကစားရင် ရှုံးမှာပါဟု ကောင်လေး တွေးမိသော ဟူ၏။

+ + +

ကောင်လေး၏ ဇာတ်လမ်းကို လောကဓံတရားဖြင့် သုံးသပ်လျှင် သုံးသပ်ရန်ကောဟု ဆိုဖွယ်ရာ ရှိ၏။ သို့သော် သာ.ရေကွင်းပစ် ကစားပွဲမှ အနိုင်၊ ကျည်.သားရိုက် ကစားပွဲမှ အရှုံး။ ထိုရလဒ်များ၏ ရိုက်ခတ်မှုအပေါ်၌ ကောင်လေး ယစ်မူးတုန်လှုပ်ခဲ့သည့် အဖြစ်ကို တော့ အကင်း.သား တွေ့နိုင်ပါသည်။ ကောင်လေးသည် အနိုင်ထဲမှ အရှုံးကို ရခဲ့၏။ အရှုံးထဲမှ အရှုံးကို ရခဲ့၏။ ထပ်ဆင့် အရှုံးများကို ထပ်မံ မွေ့ဖွားပေးလိုက်သော လက်သည်တရားခံ ဘယ်သူနည်း။

မူလတန်း ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေးမို့ဟု ပြောလိုပါသလား။

ကော်ဆီကာကျွန်း.သာ၊ သာမန် စစ်သည်လေးတစ်ယောက် ဘဝမှသည် အသက် ၃၅ နှစ်အရွယ်၌ ဧကရာဇ်ဘုရင်ကြီးဘဝ ရောက်ခဲ့သူ တစ်ယောက်အကြောင်း မိတ်ဆွေ သိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဩစတြီးယား၊ ပရပ်ရှား၊ စပိန်၊ အီတလီ အပါအဝင် ဥရောပ တစ်တိုက်လုံးကို သူ့လက်ခုပ်ထဲ ထည့်နိုင်ခဲ့သည်။ မှောက်လိုမှောက်၊ သွန်လိုသွန် လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဆက်ကာ ဆက်ကာ အောင်ပွဲများ။

ထို့နောက် သူ့အသက် လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်အရွယ်မှ စပြီး သူသည် လောကဓံ၏ အခြားတစ်ဖက် မျက်နှာများနှင့် ရင်ဆိုင် လာခဲ့ရကာ နာမည်ကျော် သမိုင်းဝင် မော်စကို မြေလှန်ခံစစ်နှင့် ရုရှားဆောင်.ရာသီ၌ သူ့ဒူးတွေ ညွတ်ခွေကျသွားသည်။ လိုက်ပဇစ် စစ်ပွဲက သူ၏ တံခွန်အားလုံးကို ရိုက်ချိုးပစ်လိုက်သည်။ အယ်လ်ဗာ ကျွန်း အကျယ်ချုပ်ဘဝမှ တိတ်တဆိတ် ထွက်ပြေးခဲ့သည်။ ဝါတာလူးစစ်ပွဲ ၁၈၁၅ ကတော့ သူ့ ခေါင်းထက်မှ သရဖူကို မြေပေါ် လွှင့်ပစ်ချကာ တက်နင်းကြိတ်ချေလိုက်သည့် အဆုံးအဖြတ်ပွဲ။ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာ တောင်ပိုင်းရှိ စိန့်ဟယ်လီနာ ကျွန်းကလေး

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၄၁

သည် ဧကရာဇ် မင်းကြားကြီး၏ နောက်ဆုံး သင်္ချိုင်းမြေ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သူ (နပိုလီယံ)၏ အနိုင်ပွဲများနှင့် အရှုံးပွဲများနောက်မှာ တရားကိုယ် သဘောတစ်ခုခုကို ကျွန်တော်တို့ ရှာကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဟိုကောင်လေး၏ သားရေကွင်းပစ်ပွဲနှင့် ကျည်းသားရိုက်ပွဲတို့မှ ‘သဘောကော’ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့သမိုင်း ဇာတ်ရုံပေါ်မှ ဧရာမ မကောင်းဆိုးဝါးဇာတ်ကောင်ကြီးအဖြစ် ထင်ရှားသော အဒေါ့ဖ် ဟစ်တလာသည်ကော။ မဟာမဟာ အာရီယန်မျိုးနွယ် ကြီးစိုးရေးကို ကူကောင်ဖို့ကြို့စားခဲ့သည့် ဟစ်တလာ၏ ကြီးကျယ်သော အောင်ပွဲများ။ ထို့နောက် သူ့ပါးစပ်ထဲသို့ သေနတ်ပြောင်းကိုးကည်ကာ မောင်းခလုတ် ဖြိုက်ပစ်ခဲ့သည် အထိ ရှုံးပွဲများ။

ရန်သူ နယ်မြေဖြစ်သော ရွှေမော်ခော ကုန်းတော်ပေါ်တွင် နားထွင်းမင်္ဂလာ ကျင်းပခဲ့သည့် တပင်ရွှေထီး။ စည်းစိမ်ယစ်ချင်တိုင်း ယစ်ကာ လက်ညှိုးတစ်ကွေ့၊ နှုတ်တစ်ဟဖြင့် အမိန့်တော်တွေ ထင်ရာပေးခဲ့ပြီးနောက် နောက်ဆုံး အဆိပ်ခွက်မှန်း သိသိကြီးနှင့် စာရတော့မည်အခါ ကြိုသည်တွင် ‘ဖွာစောရေ ငါ ဘယ်လိုလုပ်ရမှာလဲ’ ဟု မြည်တမ်း သွေ့ပျက်သွားခဲ့သည့် နရသီဟပတေ့မင်း။

မာရာဒိုနာ၊ အဲလဗစ် ပရက်စလေ၊ မာရီလင်မွန်ရို၊ အိုဂျေဆင်မဆင်---။

သူတို့တစ်တွေ၏ (သားရေကွင်းပစ်ပွဲနှင့် ကျည်းသားရိုက်ပွဲများ) ကို ကြည့်လျှင် တစ်ခုသော တရားကိုယ် သဘောကို တွေ့နိုင်ပါလိမ့်မည်။ အဲဒါကတော့ နိုင်တဲ့အခါ စိတ်တက်ခြင်း၊ ရှုံးတဲ့အခါ စိတ်ပျက်ခြင်း။

၄၂

ချစ်ဦးညို

အနိုင်လဲမှ အရှုံး ထွက်ပေါ်လာဇ်။

အရှုံးလဲမှ အရှုံး ထွက်ပေါ်လာဇ်။

နိုင်တော့လည်း မခံတတ်၊ မခံနိုင်။ ရှုံးတော့လည်း မခံတတ်၊
မခံနိုင်။ အတက်စိတ်၊ အပျက်စိတ်၊ တုန်လှုပ်စိတ်။

✱

‘အရှင်ဘုရား၊ ယခုအခါ၌ ငိုကြွေးခြင်းစစ်သည်တို့ တည်ရှိပါ၏။ မသိခြင်း၊ ဗိုလ်ပါ အစုသည် ဖွဲ့ပါ၏။ ပြင်းစွာ တွေဝေခြင်း၊ လှံသည် ထပါ၏။ ယောင်ယမ်း၊ မြည်တမ်း၊ ခြင်း၊ အလံတံခွန်ကို မြှောက်ထောင်ပါ၏။ နှလုံး၊ မသာယာခြင်း၊ စည်ကြိုကို တီးပါ၏။ ရင်ကိုထုခြင်း၊ ကြေးနင်းခွက်ခွင်းသည် ဖြစ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းဟူသော ခရုသင်းကို မှုတ်ပါ၏။ မျက်ရည်တည်းဟူသော သွေးတို့ ယိုစီးကုန်၏။ ဒုက္ခဝေဒနာတည်းဟူသော မှိန်ခွဖြင့် လှိုင်းကုန်၏။ ကာယိက ဒုက္ခတည်းဟူသော ဆောက် ပုတ် လက်ရိုက်တို့သည် ဆောင်ကုန်၏။ ထိတ်လန့်ခြင်းတည်းဟူသော သံစက်ကို ငင်ကုန်၏။ ပြိုးပြွမ်းသော တံတွေးတည်းဟူသော ယိုစီးခြင်း ရှိ၏။ သံဝေဂတည်းဟူသော ခက်ရင်းခွသည် လွှမ်းမိုး၏။ သေခြင်းတည်းဟူသော မြာသည် စူဝင်၏။ မစွဲတည်းဟူသော ဆင်သည် နင်း၏။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တည်းဟူသော သူရဲတို့သည်

စစ်ကိုး တိုက်ခိုက်ကုန်၏။ ယမ မင်း၏ တမန်တို့သည်
လှည့်လည်ကုန်၏။ သေခြင်းတည်းဟူသော စစ်သည်ဖြစ်၏။
ဤစစ်ကို အောင်နိုင်စွမ်းသော သတ္တဝါမည်သည် မရှိပါ’

မဟာဝင် ဝတ္ထု၊ ကျီသဲလေထပ်ဆရာတော်

စာ- ၃၁၇-၃၁၈

အထက်ပါ စကားတို့ကို ရေရွတ် မြည်တမ်းနေသူမှာ ဒုဋ္ဌ
ဂါမဏိ မင်းကြီး ဖြစ်၏။ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ မင်းကြီး၏ စက်ရာ ခုတင်
ခေါင်းရင်းတွင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးထိုင်နေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား ‘ထေရ
ပုတ္တာဘယ မထေရ်’ ဖြစ်၏။

ဤအချိန်သည် ဒုဋ္ဌဂါမဏိ မင်းကြီး၏ နောက်ဆုံး (စက္ကန့်)
များ ဖြစ်လေသည်။ မင်းကြီးသည် နန်းရပြီးချိန်မှစ၍ မနေမနား
စစ်ပွဲများကို ဆင်နွှဲခဲ့သည်။ ဧနာရ ကျေးမင်းများ၊ ဒမိဋ္ဌ မျိုးနွယ်
များ၏ အန္တရာယ်ကို တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်ခဲ့သည်။ မင်းကြီးသည်
စစ်ကိုးရင်းဖြင့်ပင် သာသနာတော်ဆိုင်ရာ ကောင်းမှုများ ပြုခဲ့သည်။
ကုန္တစေတီ၊ မရိစဝ္ဋိ ကျောင်းတိုက်များ တည်ခဲ့ပြီးပြီ။ မဟာစေတီကြီး
တည်ကာ ဓာတ်တော်များမှာ ဌာပနာခဲ့ပြီးပြီ။ ယခုအချိန်ကား
ဒုဋ္ဌဂါမဏိ မင်းကြီး၏ နောက်ဆုံးအချိန်။

ဘုရင့်ညောင်စောင်း ခုတင်ခေါင်းရင်းတွင် ထိုင်နေသော
ရဟန်းက နှစ်သိမ့်စကား ဆို၏။ ဧကရာဇ်အဖြစ်ကို ရယူခြင်းသည်
သာသနာတော် ထွန်းပစ်ခဲ့သောငှာ သာလျှင် ပြုတော်မူခြင်းဖြစ်ကြောင်း
စသည်ဖြင့် မင်းကြီး၏ ‘သေကာနီးဇော’ အပူမီးများကို ငြိမ်းသတ်
ပေးနေ၏။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၄၁

မင်းကြီး အနိုင်နိုင် လက်အုပ်ချီ၍ လျှောက်သည်။

စောစောကလို ဆောက်တည်ရာမဲ့ မဟုတ်တော့။

‘အရှင်မြတ်သည် ကျွန်ုပ်၏ နှစ်ကြိမ်မြောက်သော စစ်ပွဲ၌
လည်း အဖော်သဟဲ ဖြစ်ပါပေသည်’နှစ်ကြိမ်မြောက် စစ်ပွဲ၊ အဖော်သဟဲဟူသော စကားလုံးများကို
မင်းကြီးသုံးရာ၌ လေးနက်သော နောက်ခံအကြောင်းများ ရှိနေ၏။ခေါင်းရင်းမှာကိုင်၍ အားပေးစကားဆိုသော ရဟန်းသည်
ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းကြီး၏ တစ်ချိန်က လက်ရုံးစစ်သူရဲကြီး ဖြစ်လေသည်။
ထိုစဉ်ကလည်း သူ့အမည်မှာ ထေရပုတ္တာဘယ။ အမည်ရင်းက
အဘယ။

+ + +

ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း၌ လက်ရွေးစင် သူရဲကြီးတစ်ကျိပ်ရှိရာ ထေရပုတ္တာ
ဘယသည် တစ်ယောက်အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ကတ္တိရွာသား၊
ရောဟဏ သူကြွယ်၏ သား အဘယသည် ဆယ့်နှစ်နှစ်အရွယ်ကပင်
ကျောက်ဖျာကြီးများကို ဂုံညင်းကိုး ထွေပစ်ကစားခဲ့ပြီး ဆယ့်ခြောက်
နှစ် အရွယ်တွင် အလျား ဆယ့်ခြောက်တောင် လုံးပတ် သုံးဆယ့်
ရှစ်လက်သစ်ရှိသော ရှားနှစ် ဆောက်ပုတ်လက်နက်ဖြင့် အုန်းပင်၊
ထန်းပင်တို့ကို ရိုက်ခတ် ဖြတ်လှဲနိုင်သည့် အာခွန်ဗလကြီးမားသူ
ဖြစ်၏။ မဟာသုမန ထေရ်ကံ၌ သာမဏေဝတ်နေရင်း သူရကောင်း
ကောဋုတိမ္မရ၏ ခေါ်ယူဆက်သွယ်ပေးမှုဖြင့် ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း၏
သူရဲကြီး တစ်ကျိပ်အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့၏။ သူ့ဖခင် သူကြွယ်ကြီးက

၄၆

ရစ်ဦးညို

သူ့ကို စည်းစိမ်အရပ်ရပ် လွှဲအပ်ပေးခဲ့ပြီး မဟာသုမန ဂေရိကံမှာ ရဟန်းပြုခဲ့သဖြင့် သူ့အမည် အဘယမှသည် ဂေရပုတ္တာဘယ (မဂေရီ ရဟန်း၏ သာ.) အမည်တွင်ခဲ့သည်။

ဒုဋ္ဌဂါမဏိ သူရဲကြီး တစ်ကျိပ်တို့ ကိုယ့်အစွမ်းနှင့်ကိုယ် အသီးသီး နာမည်ကျော်ကြရာတွင် ဂေရပုတ္တာဘယ၏ ‘တံခွန်စိုက်’ ကျော်ကြားမှုကား ဤသို့ ဖြစ်၏။

ရန်သူအပေါင်းတို့ကို အောင်နိုင်ပြီး ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းသည် လင်္ကာဒီပ၏ တစ်ဦးတည်းသော မင်းဧကရာဇ်ဖြစ်လာချိန် အဘိသိက် ခံယူပွဲ၌ လက်ရွေးစင် သူရဲကြီး တစ်ကျိပ်တို့ကို ရာဇဂူဌာနန္တ ရများ တွဲမည်များဖြင့် ချီးမြှောက်လေသည်။

ဤပွဲတွင် ဂေရပုတ္တာဘယသည် ရာဇဂူကိုလည်း မယူ၊ မြို့စားနယ်စားအဖြစ်ကိုလည်း မယူ။ ဆုလာဘ်မှန်သမျှကို ငြင်းပယ် လိုက်၏။ ‘ဘုကြောင့်မယူတာလဲ’ဟု မင်းကြီးက မေးသောအခါ ဂေရပုတ္တာဘယ ပြန်ဖြေ၏။

‘မင်းကြီး စစ်ကိုရန် ရှိနေပါသေးသည်’

‘ငါပင်လျှင် ဧကရာဇ် ဖြစ်ပြီတကား၊ အဘယ်မည်သော စစ်ကိုခြင် ရှိသေးသနည်း’

‘မြတ်သောမင်းကြီး၊ ကျွန်ုပ်အား လွန်စွာအောင်နိုင်ခဲ့သော ိုကီလေသာတည်ဟူသော ခိုးသူတို့၏ စစ်ရှိပါသည်၊ ကီလေသာ ရန်သူတို့နှင့် စစ်မှုခြင်ကို ပြုပါအံ့၊ ခွင့်လွှတ်တော်မူပါ’

အဘိသေက ပွဲတက်ရောက်သူ အမတ်၊ သူရဲကောင်းများ အားလုံး ဟယ်ခနဲ ဖြစ်သွားကြသည်။ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းကြီးနှင့်အတူ

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၄၇

တွဲ၍ စစ်ပွဲပေါင်းများစွာတို့မှ အစွမ်းပြခဲ့သူ၊ ‘ပွဲ’ အကြိမ်ကြိမ်ရခဲ့သူ၊ ထေရပုတ္တာဘယ သူရဲကြီး ဘယ်သို့ ပြောလိုက်လေသနည်း။

အရှင်သခင်လည်း အထွတ်အထိပ်ရောက်ပြီ။ လက်ရုံး၊ သွေးသောက်ကြီးများလည်း အသီးသီးအသက ရာကူးဌာနန္တ စည်းစိမ်များ လက်ခံရရှိကြပြီး မျိုးစေ့ချခဲ့စဉ်ကလည်း အတူတူ၊ အပင်စိုက်ခဲ့စဉ်၊ ပေါင်းသင်ရေလောင်း မွေးမြူခဲ့စဉ် အတူတူ၊ ယခု အသီးအပွင့်ကို ခံစားသုံးဆောင်ကြဖို့ပဲရှိသည်။ သူတကာတွေ ဘွဲ့ရာကူးစည်းစိမ်ကိုယ်စီ ဆုလာဘ်ယူခဲ့ကြပြီ။ သည်အချိန်ကျမှ ထေရပုတ္တာဘယသည် ဘုရင်ချီးမြှောက်သော ဆုလာဘ်ကို ငြင်းပယ်နေ၏။ အောင်ပွဲ၏ ရလဒ်ကို သူရဲကြီး မခံစားဘူးလား။ အနိုင်၏ ချီးမြှင့်သော အသီးအပွင့်ကို မစားသုံး မပန်ဆင်ဘူးတဲ့လား။ ကိလေသာ စစ်ကိုးဖို့ ကျန်သေးသည်တဲ့။

မင်းကြီး အကြိမ်ကြိမ်ကား၏။

ထေရပုတ္တာဘယကလည်း အကြိမ်ကြိမ် တောင်းပန်၏။

နောက်ဆုံးတော့ မင်းကြီး ခွင့်ပြုလိုက်ရသည်။

ထေရပုတ္တာဘယသည် ဘုရင်၊ နန်းတော်၊ သူရဲကြီးအဆောင်အယောင်၊ ဘွဲ့ဂုဏ်ထူး၊ ရာကူးဌာနန္တရ၊ စည်းစိမ်ဘဏ္ဍာ အားလုံးကို ကျောခိုင်းကာ ရဟန်းပြုသွား၏။

ယခု သေငယ်ဇောနှင့် မြောနေသော ဒုဋ္ဌဂါမကီ မင်းကြီး၏ ခုတင်ခေါင်းရင်းသို့ အဘယ မထေရ် ရောက်ရှိနေသည်။ (မင်းကြီး အနာသည်၊ ချိန်တွင် ရဟန်းတော်များ ကြွရောက်ကာ တရားတော်များ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ကြရာ၌ ထေရပုတ္တာဘယ မထေရ်ကို မမြင်ရသဖြင့် မင်းကြီး ကြေကွဲစွာကြံတွေးခဲ့သည်။ အဘယ သူရဲကြီးသည် ဇဠာရ

တို့နှင့် ငါ စစ်ထိုးစဉ်က နှစ်ဆယ့်ရှစ်ကြိမ်တိုင်အောင် ကြီးစွာသော စစ်ပွဲတို့မှာ ငါ မရှုံးအံ့သည်ဖြစ်၍ ငါ့ကံ ဝန်းရံ အဖော်ဖြစ်ခဲ့၏။ ယခုအခါ ငါ သေမင်းနှင့် စစ်ထိုးရာ၌ ငါ၏ ရှုံးလွှတ်သည်ကို မြင်သောကြောင့်သာ ငါ့ကံ မလာခြင်းဖြစ်မည် ထင်၏။)

ဤအကြံကို ကရိန္ဒမြစ်အနီး ပဉ္စလိတောင်၌ သီတင်းသုံးနေသော ဂေရပုတ္တာဘယ ဂေရ်ကြီး သီတော်မူကာ ရဟန္တာငါးရာ ခြံရံလျက် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ရောက်ရှိ တည်ရပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မဂေရ်မြတ်သည် မင်းကြီး၏ သောကကို ငြိမ်းအေးစေပြီးနောက် ‘သာသနာတော်အတွက် အလွန်များလှသော သင့်ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို မပြတ် အောက်မေ့လေ’ ဟု နှိုးဆော်ကာ တရားဒေသနာများ ဟောကြားလေသည်။ မင်းကြီး ငြိမ်သက်စွာ ခံယူဆင်ခြင်လျက် ကောင်းမှု စာရင်း ပုရပိုက်များ ဖတ်ကြားသည်ကို နာယူခဲ့၏။ ထို့နောက် ဂေရပုတ္တာဘယ ဂေရ်၏ မိန့်ဆိုညွှန်ကြားချက်အတိုင်း မဟာစေတီကို ရှုမျှော် လျောင်းစက်ရင်းဖြင့် စုတေ့ကာ၊ တုသိတာ နတ်ပြည်မှလာသော ရထား၌ ဥပပတ် နတ်၏ ကိုယ်ထင်ရှား ဖြစ်လေသည်။

ကောင်းမှုစာရင်း ပုရပိုက်ကို မကြာနာမီ မင်းကြီး ဥဒါန်ကျူးခဲ့သော စကားမှာ ‘အရှင်မြတ်သည် အကျွန်ုပ်၏ နှစ်ကြိမ်သော စစ်ပွဲ၌လည်း အဖော်သဟဲ ဖြစ်ပါပေသည်’ ဟူ၏။ ဂေရပုတ္တာဘယ ဂေရ်သည် ဒုဋ္ဌဂါမဏိ မင်းကြီး၏ နောက်ဆုံးအချိန်အထိ သူရဲကောင်းစစ်စစ် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

မဟာဝင်၌လာသော ကိုအကြောင်းကို ဖတ်ရင်း ကျွန်တော်သည် ဂေရပုတ္တာဘယဂေရ်၏ အောင်ပွဲကို တစ်စုံစီမံ သဘောပေါက်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၄၉

နေမိပါသည်။ ကတ္တီရွာသာ၊ ရောဟဏ သူကြွယ်၏ သားဘဝမှ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ မင်း၏ သူရဲတစ်ကျိပ် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်အထိ အောင်ပွဲ ဆင့်ဆင့် ခံခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်။ ကိလေသာ စစ်ပွဲကို ဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင် ခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်။ ရဟန္တာဖြစ်သည်အထိ ‘အနိုင်’ ယူခဲ့သော အရှင်မြတ်။

အနိုင်လဲမှ အနိုင်ကို ထပ်ဆင့် ထုတ်ယူနိုင်သူပါတကား။

ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း၏ ဧကရာဇ် အဘိသေကပွဲ၌ သူ့ရှေ့ရောက် လာသော လာဘ၊ ယသ၊ ပသံသာ၊ သုခ တို့ကို တုန်လှုပ်ခြင်းကင်းစွာ ငြင်းဆန် ထွင်းဖောက်နိုင်ခဲ့သူပါတကား။

+ + +

‘--- မဟော်ကို ငြိုး၊

တိုးတိုးတိတ်တိတ် ပဏ္ဍိတ်လေးပါ၊

ပတ္တမြား ဆံကျင်၊ ရွှေစင်ပန်းကို၊

မင်းသုံးကမ္မလာ၊ ကတ္တီပါခြေနင်း

နန်းတွင်းသုံးရိုး၊ ပစ္စည်းခိုး၏

ခိုး၍ယူလာ၊ အမရာသို့

မှောင်ခို ပို့၏၊ ’

(ဆရာဇော်ဂျီ၏ အမရာဒေဝီ၏ နှလုံးရည်မှ)

ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး အနီးမှ မဟောသခ သုခမိန် လွှင့်ထွက် သွားအောင် သေနက၊ ပတ္တုသ၊ ကာမိန္ဒ၊ ဒေဝိန္ဒ အမတ်ကြီးလေးပါး တို့ သည်တစ်ကြိမ် အကွက်ချ တိုက်ခိုက်ခြင်းကား ကြောက်စမန်းလိလိ ပင်။ ဘုရင်သုံး နန်းစဉ် ပတ္တမြားဆံကျင် ရွှေစင်ပန်းကို၊ ကမ္မလာနှင့်

၅၀

ရစ်ဦးညို

ကတ္တီပါ ခြေနင်းတို့ကို အမတ်ကြီးတို့ ကိုယ့်တာ ကိုယ်ယူ၍ ခိုယူ လိုက်ကြ၏။ ထိုပစ္စည်းများကို ‘အမရာသို့ မှောင်ခို ပို့၏’။

ပိရိသေသပ်စွာ အကောင်အထည် ဆက်လက်ဖော်ကြပုံကအရှင် မင်းကြီးရဲ့ နန်းစဉ် မင်းသုံးတန်ဆာလေးပါး မမြင်တာ ကြာပါပကော ဟု မေးလျှောက်ကြသည်။ ပျောက်ဆုံးနေသော ပစ္စည်းများနှင့် ပတ် သက်ပြီး မဟောသခကို ယိုးစွပ်ကြသည်။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးလည်း နဲ့တိုင် နဲ့တော့၏။

‘မှောင်ခို ပို့၏၊ ပို့ကြပြီသော်

ရွှေနန်းတော်၌၊ မဟော်ကိုယိုး

သူပင်ခိုအံ့

နန်းရိုသာဓက၊ သူဗန်းပြ၍

လကြကောင်လာ၊ သူခြားနာအံ့

မင်းကြီးလန့်အောင်၊ ခြောက်လှန့် ကုန်းချော

သူတို့ ပြော၏’

သေနာပတိချုပ် သုခမိန် မဟောသခအဖို့ ‘ငှက်ခါး၏ အနိမ့်ပျံ’ လောကဓံနှင့် တွေ့ကြုံရပေပြီ။ တစ်ဖက်အုပ်စု အာ.ကောင်း သွားသည်။ မင်းကြီးကလည်း သူ့လီးနန်းကို ထိပါးမည့်အရေး တွေ့မိသည်ဖြစ်၍ ရာဇမာန် ပြင်းစွာရှာသည်။ မဟောသခ စံအိမ်တော်မှ တိတ်တဆိတ် ထွက်၊ မထင်မရှာ ကိုယ်ယောင်ဖျောက်ကာ၊ အိုးလိန်း ယောင်ဆောင်ကာ ရှောင်နေရ၏။

အမှုအခင်းအားလုံးကို ဖြေရှင်းဖို့က အမရာဒေဝီ ပရံ့ပေါ် ပုံကျလာခဲ့သည်။ လက်သည်းဆိတ် လက်ထိပ်နာရပြီ။ ပုန်ကန်မည့် သူ၏ ဇနီးမယား၊ အမရာဒေဝီ။ ကုပ်ပေါ် ဓားဝဲနေသည့် အဖြစ်။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၅၁

အမရာကံသို့လည်း အဆိုး လောကဓံတရာ၊ ချဉ်းကပ် ရိုက်ပုတ်ပြီ
ဖြစ်၏။ မဟောသခနှင့် အမရာတို့၏ အရှုံးအလှည့်။ နိမ့်ပါသော
အလှည့်။ အဓမ္မသမာတို့ အားကောင်းချိန်တွင် ပညာရှိသူတော်ကောင်း
တို့ ဇာတာစန်လက် ညှိမှိန်သွားကြ၏။

ရှုံးနိမ့်ခြင်းလက်တံသည် အမရာ၏ မျက်နှာရှေ့၌ တဝဲဝဲ
ဖြစ်နေ၏။ ကိုအချိန်မှာ တစ်ပူပေါ် နှစ်ပူဆင့်၏။

‘ကိုကာလတွင်

မိုက်စကပ်ပွား၊ မင်းလေပါးတို့

ပြစ်မှာကြံစည်၊ သိမ်းပိုက်မည်တည့်

ဒေဝီအမရာ၊ ကိုအခါ၌

စိတ်ပါသယောင်၊ အပြုံးဆောင်လျက်

သိန်း၊ ဒေဝီန်း၊ ကာမိန်း၊ ပကုတ် အမတ်လေယောက်တို့သည်
မဟောသခ ပြားပြားဝပ်သွားပြီဟု ယူဆကာ ကျန်ရစ်သူ အမရာကို
သိမ်းပိုက်မည်ဟု ကြံကြသည်။ ပိုးကြေးပန်းကြေ တံစိုးများကိုလည်း
ကြိုပို့လွှတ်ထားကြပြီ။ အမရာကံ ‘လှည့်’ ကြသည်။ အမရာက
စိတ်ပါသယောင် အပြုံးဆောင်လျက်။

အမတ်လေပါးတို့ကို အလိုက်သင့် ကြိုဆိုသည်။ ‘ရေချိုးပါဦး’
ဟု ပရိယာယ်ဖြင့် ဆိုကာ

‘သူထောင်စက်ကွင်း၊ အောက်ကာ သွင်း၍

မစင်တွင်းချ၊ သူ ဆုံးမ၏။

တစ်ညလွန်မြောက်၊ တစ်မိုးသောက်သော်

လေယောက်ကိုချုပ်၊ ကော်ရည်သုတ်၏

ကော်သုတ်ပေါ်ထပ်၊ ငွမ်းဖြူကပ်၏

အမတ်နှစ်ရှည်၊ ဖျာလိပ်သွင်း၏
မင်းရင်ပြင်လက်၊ မျောက်ဖြူဆက်၍
သက်သက်လော်မာ၊ မသမာဉာဏ်
တိတ်ကြောင်းလှန်ခဲ့--- ’

အမရာဒေဝီ၏ အမူအရာကို ကျွန်တော်သည် ဆရာဇော်ဂျီ
ပေ.သော ရုပ်လွှာအတိုင်း တစ်စုံစီမံ မြင်နေရပါသည်။ မင်းမျက်သင့်ခံ
ခင်ပွန်းသည်နှင့် ရွှေစွန်ညိုဝဲရုံသာမက သိမ်းငှက်လို ထိုးသုတ် ကုပ်ဆွဲ
သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အန္တရာယ်ကို အမရာ တည်ငြိမ်စွာ ရင်ဆိုင်
ဖြေရှင်းလိုက်ပုံကား နှစ်လိုဖွယ်ပင်။

‘မှုမှန်ပေါ်အောင်၊ ကြံဆောင်ရင်ဆိုင်
ကြံခိုင်နိုင်ဘိ၊ အမရာ မိသည်
သတ္တိရှိသူ မဟုတ်လော။
ထိုးထွင်းသိဉာဏ်၊ သည်းခံစေတနာ
သစ္စာလည်းရှိ ၊ သတ္တိလည်းကောင်း
ကြောင်းကျိုး ဉာဏ်ပွား---’

‘သဗ္ဗရတန စောရဓနံ’ ဌိ ပါဝင်လှုပ်ရှားသွားသော အမရာ၏
အရည်အသွေးများကို ဆရာဇော်ဂျီက ‘ကြံဆောင်ရင်ဆိုင်၊ ကြံခိုင်နိုင်သူ’
သတ္တိရှိသူ၊ ထိုးထွင်းသိဉာဏ်ရှိသူ၊ သည်းခံစေတနာရှိသူ၊ သစ္စာရှိသူ၊
ကြောင်းကျိုးဉာဏ်ပွား ဆင်ခြင်နိုင်သူ ဟူသော ဂုဏ်ပုဒ်များဖြင့်
ပြခဲ့လေသည်။

မျက်မှောက်ကြုံနေရသည့် အရှုံးကို အနိုင်သို့ ပြောင်းလဲယူနိုင်
စွမ်းရှိသော အမရာဒေဝီ၏ ထိုအရည်အသွေးကို ကြည့်ရင် ကျွန်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၁၃

တော်သည် အမရာဇ် စိတ် အမူအရာ၊ ကိုယ် အမူအရာများကို မှန်းဆ မြင်ယောင်နေ၏။

ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ကြီးလေးသော မင်းမျက်သင့်ကာ နေအိမ်မှ ရှောင်တိမ်း အရပ်တစ်ပါးသို့ ထွက်ပြေး ပုန်းအောင်းနေချိန်မှာ အမရာ ဘယ်သို့ရှိသနည်း။ ဟိုအမတ်ကြီးလေးပါးက အောင်နိုင်သူတို့ အပြုံးဖြင့် ပိုင်စိုးပိုင်နင်း ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာချိန်မှာ အမရာ ဘယ်သို့ ရှိသနည်း။ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး၏ မင်းမျက် (အမျက် ဒေါသ၏ ပူလောင်ခြင်း သဘာဝ၌ ဘုရင်တို့၏ ရာဇမာန်ပါ ရောစပ်လိုက်သောအခါ ဘယ်လောက်ကြောက်စရာ ကောင်းလိုက် မည်လဲ။) ကလည်း တစ်ချိန်တည်းမှာ ခြိမ်းခြောက်နေသေးရာ ထို အခက်အခဲ အကြပ်အတည်း ရိုက်ပုတ်မှုဒဏ်ကို အမရာ ဘယ်သို့ ရင်ဆိုင်ခဲ့သနည်း။

သတ္တိရှိခြင်း၊ ထို့ထွင်းသိဉာဏ်ရှိခြင်း၊ သည်းခံ (အရပ်ရပ် အခြေအနေပေါ်မှာ သည်းခံထားခြင်း) သစ္စာရှိခြင်း၊ ကြောင်ကျိုး ဉာဏ်ပွား ဆင်ခြင်ခြင်းစသော အရည်သွေးများဖြင့် ပြည့်စုံနေသူ အမရာဒေဝီသည် ကြိုလာသော ထိုလောကဓံကို အေးဆေးတည်ငြိမ် စွာပင် ဖြတ်သန်းခဲ့၏။

ကြံကြံဖန်ဖန်ဟု ဆိုချင်ဆိုပါ။ ကျွန်တော် စဉ်းစားမိလိုက်တာ တစ်ခု ရှိပါသေးသည်။ အဲဒီနေရာမှာ အမရာဒေဝီသာ မဟုတ်ဘူး ဆိုလျှင် အခြားတစ်ပါးသော မိန်းမတစ်ယောက်ဆိုလျှင် သူမ ဘာလုပ်မည်လဲ။

ဦးစွာ ထိုမိန်းမသည် အကြီးအကျယ် ထိတ်လန့်သွားမည်။ မိမိ၏ ခင်ပွန်း မင်းမျက်သင့်ပြီ။ ထိနန်းကို လုပ်ကြံမည်သူအဖြစ်

အစွပ်စွဲခံရသည်။ ခင်ပွန်းသည် အရပ်တစ်ပါးသို့ ထွက်ပြေး ကိမ်းရှောင်သွားသည်။ ယောက်ျားအတွက် ရတက်မအေးရှိနေရာမှ မိမိအတွက်ပါ ကုန်လှုပ်လာမည်။ သေနာပတိချုပ်၊ ဥပရာဇာ၊ သားတော်အဆင့်ရှိသူ တစ်ဦး၏ ကြင်ယာဒေဝီ။ အလိုလေးလေး၊ ငါ့အသက် အိုအိမ်စည်စိမ် ဆုံးရှုံးရတော့မှာပါလား၊ လင်စားတော့ မယားစံသလို လင်သွားလျှင်လည်း မယားပါခံ။ ယောက်ျားနှင့်အတူ ကိမ်းရှောင်ရမည်။ တောပုန်းလုပ်မည်။ ဒါမှမဟုတ် ဥဒုမ္မရဒေဝီ (ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး၏ မိဖုရား)က သွားပြီး ‘အစ်မတော် ထိပ်ခေါင်တင်ဘုရား၊ ကယ်တော်မူပါ’ဟု ပြေးကပ်မည်။

မြွေပူရာ ကင်းမှောင့်၊ ဟို အမတ်ကြီး လေးပါးတို့ကလည်း ဘယ်ခြောက်ကာ ညာလှမ်း လုပ်နေကြပြီ။ အမယ်လေး ငါ့နှယ်ကုသိုလ်ကံ ဆိုးလိုက်ပါဘိ ။ မင်းမျက်သင့်ပြီလဲဆိုရော လူမလေး ခွေးမခန့်ဖြစ်။ စည်စိမ်ဥစ္စာလဲပြုတ်တော့မယ်။ အသက်ဘေးကောင်စိတ်မချရတော့။ ယောက်ျားကလဲ အဝေးသွား ပုန်းနေရပြီ။

ယောက်ယက်ခတ်သွားမည့် မိန်းမတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော် မြင်ယောင်မိ၏။ အမရာဒေဝီကာ၊ ကိုသို့သော မိန်းမသားမျိုး မဟုတ်ချေ။

မသမာသူတို့ကို ဖော်ထုတ်လိုက်၏ ။ ခင်ပွန်းသည်၏ အပြစ်မရှိခြင်းကို ထင်ရှားစေလိုက်၏။ ကြိုလာသော ပြင်ကန်သည့် ထိုးနှက်ချက်ကို အမရာသည် အနိုင်သို့ ပြောင်းလဲ ယူလိုက်နိုင်၏။ နိန္ဒာနှင့် ဒုက္ခ လောကခံနှစ်ပါးကို အမရာသည် အပြုံးမပျက် ငြင်သာစွာ ရင်ဆိုင် ဖြတ်ကျော်ခဲ့လေသည်။

ကေရပုတ္တာဘယ မကေရ်၏ အနိုင်မှ အနိုင်သို့ ဖြတ်သန်း ကူးမြောက်သွားပုံကိုလည်းကောင်း၊ အမရာဒေဝီ၏ အရှုံးမှ အနိုင်သို့

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၆၆

ဖြတ်သန်း ကူးမြောက်သွားပုံကို လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော် စေ့စေ့
ဆင်ခြင် ကြည့်မိပါသည်။ ကြံဆောင်နိုင်စွမ်းရည်၊ ဉာဏ်ပညာ၊
သတ္တိနှင့် ဗျတ္တိ၊ ကြောင်ကျိုးဉာဏ်စသည့် အရည်အသွေးများနှင့်အတူ
တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် လျှောက်သွားသော ‘ခြေလှမ်း’များကို ကွေ့နေ
ရသည်။ တည်ငြိမ်သပ်ရပ်သော ခံစစ်သည် အောင်ပွဲကို ပေးစွမ်းမည့်
ကိုးစစ်ကိုပါ အလိုအလျောက် မွေးဖွားပေးလေသည် တကား။

*

ကြယ်စုံ လင်းလက်နေသော အဇ္ဈာ ကောင်းကင်ပြင်ကျယ်။
ဝို.တဝါး မြင်ရသော ညိုညိုဆိုင်း မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းနှင့် ပြာလဲ့စိမ်းမြ
ရေဇလာပြင်ကျယ်ကြီးကို တစ်မျှော်တစ၊ခေါ်ကြည့်လျက် ခရီးသည်တို့
ကြည်နူးရွှင်ပျနေချိန်မှာ

ခရီးသည်တို့နှင့်အတူ လိုက်ပါကြည်နူး ရွှင်ပျခွင့်မရှိသော
လူတစ်ယောက်ရှိနေသည်။ ခရီးသည်တို့သည် သာယာသော ပင်လယ်
ခရီး၌ ကြည်နူးရွှင်ပျ ရှိကြသလိုပင် လှိုင်းလေမုန်တိုင်း ထန်လာပါ
ကလည်း သူတို့ပင်လျှင် ဆောက်တည်ရာမရ ကြောက်လန့်ကြဦးမည်
ဖြစ်၏။ သူတို့နှင့် အတူ လိုက်ပါကြည်နူးချိန်မရခဲ့သော သူတစ်ယောက်
သည် ထိုသို့လှိုင်းလေမုန်တိုင်း ထန်လာသောအခါမှာလည်း ခရီးသည်
တွေနှင့်အတူ လိုက်ပါတုန်လှုပ်မည့်သူ မဟုတ်ချေ။

မာလိန်မှု.တစ်ယောက်မှာ ခရီးသည် အခွင့်အရေးမျိုး မရှိအပ်။

အကယ်၍ ခရီးသည်တစ်ယောက်လို သူ ခံစားနေပါကလည်း
သူသည် မာလိန်မှု.ကောင်းတစ်ယောက် မဟုတ်ချေ။ သူ၏ တာဝန်မှာ

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၁၇

သူ့ သဘောကို လိုရာကမ်းသို့ကပ်နိုင်ရေးပင် ဖြစ်၏။ ရေပြင်ကျယ်ကို ဖြတ်သန်းခုတ်မောင်းနေသော သူ့သဘော မှန်မှန်ကန်ကန် ရွေ့လျား နေရေး ဖြစ်၏။ သူ့သဘောပေါ် လိုက်ပါစီးနင်းသော ခရီးသည် များအား လိုရာအရပ်သို့ လုံခြုံဘေးကင်းစွာပို့ဆောင်ရေး ဖြစ်၏။ သူ တာဝန်ယူအုပ်ချုပ်နေသော သဘောအမူကမ်းများ၊ တာဝန်ကိုယ်စီ အသီးသီး ကျေပွန်ကြဖို့ သူ စီမံခန့်ခွဲရေး ဖြစ်၏။ ဒါကလွဲ၍ သူ့မှာ အခြား မရှိ။

ကြည်နူးရွှင်ပျခြင်း၌ (ခရီးသည်များနှင့်အတူ) ရင်ခုန်ခံစား တတ်သော မာလိန်မှုသည် လှိုင်းလေ မှန်တိုင်းနှင့် ကြုံရသောအခါ မှာလည်း ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်မည့်သူ ဖြစ်လေသည်။ မာလိန်မှု ကိုယ်တိုင်က ထိတ်လန့်နေမည်ဆိုလျှင် သူ့ သဘောမှာတော့။

လောကဓံ ပင်လယ်ပြင်ကြီးထက်မှာ သဘောတွေ များစွာ များစွာ ခုတ်မောင်းနေကြသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ကိုယ့်သဘော အတွက် ကိုယ်စီကိုယ်ငှ မာလိန်မှုများပင် ဖြစ်ကြ၏။ အမေ့မေ့ အလျော့လျော့ လိုက်ပါစီးနင်းနေသော ခရီးသည်များ မဟုတ်ကြပါ။

+ + +

‘ကတတ္တာ နာနာ ကမ္မာန်၊
ဣဋ္ဌာနိ ဌေဝိ အာဂတေ။
ယောနိသော တိတ္ထံ သန္ဓာယ၊
တရေယျ နာဝိကော ယကာ’

(အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်)

နာနာကမ္မန်-ကံကောင်း ကံဆိုး အမျိုးမျိုးတို့ကို၊ ကတတ္တာ-
ဘဝများစွာ သံသရာက မကွာထက်ကြပ် ပြုအပ်ခဲ့လေသောကြောင့်၊
ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ- အကောင်းအဆိုး အာရုံနှစ်မျိုးတို့သည်၊ အာဂတေပိ-
အကြောင်းအားလျော်စွာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသော်လည်း၊ နာဝိကော
ယထာ- ပင်လယ်လိုကူ၊ မာလိန်မှူးကဲ့သို့၊ ယောနိသော- သင့်တင့်
လျော်ကန် တော်မှန်လုံ့ အရ အသုံးကျမည့် လုံ့လပညာ အလိမ္မာဖြင့်၊
တိတ္ထိ-ဒုက္ခ မီးစက် ဆူဆူပွက်သည့် ဤဘက်ကမ်းမှ စခန်းထဖို့
နန်းမခေမံ နေရဗဏ်နန်း ဟိုဘက်ကမ်းကို၊ သန္ဓာယ- စိတ်စဉ်
ဖြောင့်တန်၊ ကောင်းစွာမှန်း၍၊ တရေယျ- လောကဓံလှိုင်း လေမုန်တိုင်း
ကြောင့် မဆိုင်းမလှုပ် ဉာဏ်အားထုတ်လျက် သုတ်သုတ်လျင်စွာ
ကူခတ်ရာတည်း။

မာလိန်မှူးအကြောင်းကို ဤသို့ ရေးပြခဲ့သော မဟာဂန္ဓာရုံ
ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ကိုယ်တော်တိုင် ‘သဘောပျက်’လူနီး
လှိုင်းလေ မုန်တိုင်းကြုံခဲ့ပုံ တစ်ခုကို ပြောပြချင်ပါသည်။

‘ရတနာဂုဏ်ရည်’ ကျမ်းစာအုပ်ကို ဆရာတော်ရေးသားပြုစုပြီး
စာအုပ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်နေချိန်မှာ တောင်မြို့ ရဟန်းအစ်မ
ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ (သဂြိုဟ်ဘာသာ ဋီကာကျမ်းလည်း ရေးသား
ပြီးစီးထား၏။) စာအုပ်ပုံနှိပ်ဖို့ စီစဉ်နေကြောင်း သိကြသောအခါ
တပည့်များ ဒကာ ဒကာများက ငါ့ကျပ်စီ တစ်ဆယ်စီထည့်ဝင်ကြ
သဖြင့် ငွေ နှစ်ရာငါ့ဆယ်လောက် ရခဲ့သည်။ စာအုပ်က အုပ်ရေ
တစ်ထောင်။ သုံးရာငါ့ဆယ်ကျပ်လောက် ကျမည်ဖြစ်၏။ ညီ
ရဟန်းထံမှ ဝတ္ထုငွေဖြင့် ပေါင်းပါမှ လိုအပ်သောငွေ ပြည့်စုံလာသည်။
ဤ အချိန်မှာ ဆရာတော် မိဘများမှာလည်း စီးပွားရေးလျှော့ကျနေပြီ

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၅၉

ဖြစ်သည်။ အဆွေအမျိုးတို့က ပစ္စည်းရှိကြသော်လည်း ဆရာတော်က အလှူမခံ။ ဆွေမျိုးများကလည်း ဘုန်းကြီးနာမည်ကြီးမို့ လိုလေသေးမရှိ ပြည့်စုံနေသည်ဟု ယူဆထားကြ၏။

ရတနာဂုဏ်ရည် စာအုပ်ရိုက်အပြီး အခြေပြုသဂြိုဟ်ကို ရိုက်ဖို့ စီစဉ်နေချိန်မှာ ဖခင် ဒကာကြီး ဆုံးပြန်၏။

(တစ်ဘဝသံသရာ စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ပြပါမည်။)

တစ်ဘဝသံသရာသည် ဆရာတော်၏ ကိုယ်တိုင်ရေ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်၏။ မိမိကိုယ် မိမိ အမေးအဖြေလုပ်သော ပုံစံဖြင့် ရေးထားရာ အောက်တွင်တွေ့ရမည့် မေးသူ (ဓမ္မဂုဏ်)ရော၊ ဖြေသူ (တပည့်တော်) ပါ ဆရာတော်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်ကိုယ်ခွဲ၍ မေး ဖြေ လုပ်ထား သည့် ပုံစံ။

ဓမ္မဂုဏ်။ ။ ကိုယ်တော့် ဖခင် ဒကာကြီးကို ကောင်းကောင်း ပြုစုနိုင်ရဲ့လား။

တပည့်တော်။ ။ ပြုစုဆိုတာ ငွေရှိမှ ဖြစ်တာပါ။ ငွေမရှိတော့ တော်ရုံပဲ ပြုစုနိုင်ပါတယ်။ ဒကာကြီး အတော်ဖြစ်လို့ လာခေါ်တဲ့အခါ ညီဦးပဉ္စင်ရယ်၊ သကျသီဟ ဝင်ထားကြတဲ့ တပည့်နှစ်ပါးရယ်ခေါ်ပြီး လိုက်သွား ကြပါတယ်။ ငွေကတော့ (ညီဦးပဉ္စင်က သွား ပြောလို့) တောင်မြို့ ရဟန်းအစ်မဆီကရတဲ့ ခွက် ကျပ်လောက်နဲ့အာလုံး ခွက် လောက်သာပါပါတယ်။ တောင်မြို့ ရဟန်းအမက နံနက်ရထားလာပြီး မနေ့က ငွေနည်းနေလို့ ထပ်ယူပါဦးလို့ လျှောက် ပါသေးတယ်။ တော်လောက်ပြီလို့ ပြောပြီး မယူခဲ့

၆၀

ရစ်ဦးညို

ပါဘူး၊ ရွာရောက်တော့ ဘိုးလေးတစ်ယောက်က ကိုယ်တော့်
 ဒကာကြီးတော့ ရမှာ မဟုတ်တော့ ဘူး၊ ငွေ
 ဘယ်လောက်ပါတဲ့'လို့ မေးတယ်၊ တပည့်တော်ရဲ့
 တစ်မျိုးလုံးက တပည့်တော်ကို အလွန်
 ဘုန်းကြီးပြီး ငွေအလွန်ပေါတယ် ထင်နေ
 ကြတယ်၊-----

-----။

မမ္မဂုတ်။ ။ကိုယ်တော့်ဒကာကြီး ဒီရောဂါနဲ့ ဆုံးတာပဲလား။
 တပည့်တော်။ ။ကိုအချိန်မှာ ကုလို့မရတဲ့ရောဂါဖြစ်လို့ ဆုံးရှာတာ
 ပါပဲ။ (ပလိပ်ရောဂါနှင့် ဆုံးခြင်းဖြစ်သည်။)

မမ္မဂုတ်။ ။ကိစ္စပြီးတော့ ချက်ချင်းပဲ မန္တလေးပြန်ခဲ့ရောလား။
 တပည့်တော်။ ။မပြန်နိုင်သေးပါဘူး ဘုရား၊ ဖခင်အလောင်းကို
 မီးသဂြိုဟ်ပြီးတဲ့ ညမှာ အိမ်သွားပြီး ဆွေမျိုး
 လူကြီးများကို ပြောရပါတယ်။ ဦးပဉ္စင်းတော့
 မန္တလေး ပြန်ရပါလိမ့်မယ်၊ ဒကာကြီးရှိစဉ်က
 ကြွေတွေ တင်နေတယ်ဆိုတာလဲ သိပါတယ်။
 အဲဒီကြွေတွေနဲ့ ဒကာမကြီးကို ထားခဲ့လို့ မဖြစ်ပါ
 ဘူး။ အတူနေသားကလဲ လိမ္မာသူမဟုတ်တော့
 ဒကာမကြီးမှာ ပိုပြီး ဒုက္ခရောက်ပါလိမ့်မယ်၊
 ကြွေတွေကို ဖြစ်နိုင်တဲ့နည်းနဲ့ ရှင်းပေးကြပါလို့
 ပြောရပါတယ်။

မမ္မဂုတ်။ ။ကိုယ်တော့်မှာ ငွေမရှိဘူးလို့ ဆိုတယ်၊ ဘယ်လို
 ရှင်းလို့ ဖြစ်မှာလဲ။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၆၁

တပည့်တော်။ ။ကြွေးက လယ်ယာတွေ အပေါင်နဲ့ထားတာဖြစ်
လို့ ရှင်းနိုင်တဲ့နည်း ရှိပါတယ်။ ကြွေးရှင်ဆိုသူ
တွေကလဲ တစ်ဝမ်းကွဲ ဆွေမျိုးတွေထဲက ဖြစ်မှာပါ။
ဒါကြောင့် ရှင်းဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ယူဆပါ
တယ်။

ဓမ္မဂုဏ်။ ။ဖြစ်ကော ဖြစ်ရဲ့လား။

တပည့်တော်။ ။တပည့်တော် ထိုင်နေတုန်းမှာပဲ ဦးသာရ ဆိုတဲ့
ဦးကြီးနဲ့ ဦးစိတ္တဆိုတဲ့ အစ်ကိုကြီးတို့ ထသွားပြီး
မကြာခင် ပြန်လာတာပါပဲ။ ကြွေးရှင်ကလဲ အားလုံး
ရှင်းတဲ့အပြင် အမေနဲ့ အတူနေတဲ့ သားဖြစ်သူက
ကောင်ကောင်မွန်မွန် လုပ်ကိုင်စားမယ်ဆိုရင် ကျွဲ
နွားတွေကို မသိမ်းဘဲထားပါမယ်'လို့ ပြောလိုက်
ပါသတဲ့။ အဲဒီအချိန်မှာ ၁၇ ဧက လယ်ကလေး
တော့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကျန်သေးတယ် ထင်ပါ
တယ်။ ညီသာ လိမ္မာရင် လုပ်ကိုင် စားနိုင်ပါ
သေးတယ်။

ဓမ္မဂုဏ်။ ။ကိုယ်တော်ဟာ ပခုက္ကူတိုက်ကြီးရဲ့ စာချ ဘုန်းကြီး။
မန္တလေး (ပရိယတ္တိ သာသနဗိမာန် သကျသီဟ)
အသင်းကြီးရဲ့ ဓမ္မာစရိယ (စာချ) အစိုးရပထကျော်
မရှောင်သာတဲ့အခါ တရာဟော ဓမ္မကထိက၊
ကျမ်းစာအုပ်များကို စ၍ ရေးနေသော ကျမ်းပြု
ပုဂ္ဂိုလ်။ ဒီလို ဂုဏ်ထူးတွေ ရှိနေပါလျက် ဖခင်ကြီး

၆၂

ရစ်ဦးညို

အသုဘချပြီးတဲ့ ညမှာ ကြွေးစာရင်းရှင်းရတယ် ဆိုတော့
 ကိုယ်တော့်အတွက် ဝမ်းနည်းစရာ အလွန်
 ကောင်းတာပဲ။ ကိုယ်တော် ဝမ်းမနည်းဘူးလား။
 တပည့်တော်။ ။ဒီအချိန်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ တရားတော်ကြီးတွေ၊
 ဇာတ်တော်တွေကို သိလဲ သိ၊ ပို့လဲပို့ချနေတာ
 ဖြစ်လေတော့ ဒီလောက် လောကဓံကို ခံနိုင်ဖို့
 အတွက် တပည့်တော်မှာ လုံလောက်သော တရား
 လက်နက် ရှိနေပါပြီ ဘုရား၊ ဒီတရားလက်နက်
 များဖြင့်၊ ရှေ့ကလဲခံနိုင်၊ ယခုလဲ ခံနိုင်၊ နောင်
 တွေ့လတ္တံ့တွေကိုလဲ ခံနိုင်တာကြောင့် တရား
 တော်ရဲ့ ကျေးဇူးအနန္တတွေကို တပည့်တော်မှာ
 ကိုယ်တွေ့ရရှိနေကြောင်း သိသာပါတယ်။

+ + +

တစ်ဘဝသံသရာ စာအုပ်ကြီးကို မိတ်ဆွေ ဖတ်ပြီးပြီဆိုလျှင် ထပ်
 ဖတ်ကြည့်ပါဦးဟု တိုက်တွန်းလိုက်ရပါသည်။ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်
 ကြီး၏ လောကဓံနှင့် လုံးတွေ့သတ်ပတ်ခဲ့ရပုံတွေကို တစ်လျှောက်
 လုံး တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ထိုဖြစ်စဉ်များ တစ်လျှောက်မှာ ဆရာတော်
 ဘယ်သို့သဘောထား ဖြတ်ကျော်ခဲ့ရသည်များကိုလည်း တွေ့ရပါ
 လိမ့်မည်။ (အနာဂတ်သာသနာရေးကျမ်းကို ရေးလိုက်သောအခါ
 ဘာသာရေးပြုပြင်ချက်များကို ကြည့်ပြီး ဆရာတော်အား ကွန်မြူနစ်ဟု
 ကင်ပွန်းတပ်ကြသေးသည်။)

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၆၃

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ဘဝဓရီလမ်းမှာ သာသာယာယာဖြင့် လျှောက်ခွင့်ရခဲ့သော လမ်းက အလွန်နည်းသည်။ ခလုတ်ကန်သင်း ကုန်းကျင်တွေ ပေါ်လှသည့်အပြင် ဘေးရန်များအကြား နှိမ်လိုသော အန္တရာယ်တွေက များလွန်လှသည်။ ဆရာတော်က တစ်ဘဝသံသရာ တစ်နေရာတွင် ဤသို့ဆို၏။

‘လောကဓံတွေရိုးမို့ အမျိုးမျိုးတွေရမယ်၊ စိတ်အနေ မတူနဲ့ လှုပ်အောင် ထိန်းချုပ်ပါကွယ်’လို့ အခြေပြု မင်္ဂလာသုတ်မှာ ရေးထားတဲ့ အတိုင်း လောကဓံ အကောင်အဆိုကို ခံခဲ့ရတာကိုပဲ တပည့်တော်က ကိုယ့်ပါရမီ ကိုယ် အကဲခတ်လို့ ရပါတယ်’

✱

အသည်းနှင့်အောင်ချစ်ရသူက သစ္စာဖောက်သွားသည်ကို ခံရခြင်းသည် ဘဝမှာ ခဏ ခဏ ကြိုတွေ့ရသည့် ကိစ္စမဟုတ်ပေ။ ရာထူးဌာနန္တရ တစ်ခုမှ ဖြုတ်ချခံရခြင်း၊ မိဘမောင်နှမသားချင်း တစ်ဦးဦးနှင့် သေကွဲ ခွဲရခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုခုကြောင့် အိုအိမ် စည်စိမ် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ မိမိ၏ အပြောမှာ အလုပ်မှာကြောင့် ဖြစ်စေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၏ လုပ်ကြံမှုကြောင့်ဖြစ်စေ နာမည်ပျက် သိက္ခာကျခြင်းစသော ကြီးမားသည့် ကိုးနှုတ်ချက်များသည် ဘဝမှာ တစ်ကြိမ်တလေသာ ကြုံရသော အရာများဖြစ်၏။

ထိုနည်းတူစွာပင် ကိပ်ပေါက်ခြင်း၊ မမျှော်လင့်ဘဲရာထူးတက် ပြီး နိုင်ငံခြားသွားရခြင်း၊ အမွေရခြင်း၊ ဘွဲ့ထူး ဂုဏ်ထူးတံဆိပ်ဖြင့် ချီးမြှောက်ခံရခြင်း စသည်တို့မှာလည်း ‘ပေါပေါလောလော’ ရနေသော အရာများ မဟုတ်ကြ။ ဘဝ၏ တစ်ကြိမ်တစ်ခါသော ကာလမှာ ရရှိတတ်သော အရာများဖြစ်၏။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၆၉

ကျွန်တော်တို့ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ကြုံတွေ့ဖြတ်သန်းနေရသော ကိစ္စများမှာ ‘သေ၊သေးလေးတွေ’ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားတစ်ယောက် အိမ်စာမလုပ်မိခဲ့ခြင်း၊ ကွန်ပါဘူလဲမှ ပိုက်ဆံပျောက်ခြင်း၊ သင်္ချာ တစ်ပုဒ်ကို မတွက်တတ်ခြင်း၊ သင်ရိုးစာအုပ် မေ့ကျန်ခဲ့ခြင်း၊ ကျောင်းတက်အသွား ဖိနပ်ပြတ်ခြင်း။

အိမ်ရှင်မတစ်ယောက် ဈေးခြင်းကောင်းဆွဲပြီး ဈေးလဲမှာ တစ်လည်လည် လှည့်နေရခြင်း၊ ကမင်းအိုးနပ်ခါနီး လျှပ်စစ်မီး ပျက်သွား၍ မီးသွေးမီးဖို မွေးရခြင်း၊ မိတာခသွင်းဖို့ မေ့သွားသဖြင့် တစ်ရက်နောက်ကျ ဒဏ်ဆောင်ရခြင်း၊ ဈေးဆိုင်မှပြန်အမ်းလိုက်သော ငွေစက္ကူလဲမှ ငါးကျပ်တန် အစုတ်အပြပါလာခြင်း၊ ဟိုဘက်ခန်းက သီချင်းကန်ဆက် အကျယ်ကြီးဖွင့်ခြင်း၊ ဆွမ်းခံကိုယ်တော် ကြွ လာချိန် ဆွမ်းဟင်း မမိခြင်း၊ ဧည့်စာရင်းတိုင်ဖို့ အသွားမှာ ရုံးပိတ်ထားခြင်း။

ရုံးသမားတစ်ယောက်သည်ကော။ ဘတ်စ်ကာ ကျပ်ခြင်း၊ ရုံးချိန်နောက်ကျ၍ အရာရှိ၏ အငြိုငြင်ခံရခြင်း၊ လက်နှိပ်စက်ရိုက် ပြီးခါမှ မူကြမ်းထပ်ရေးရခြင်း၊ ဖိုင်တွဲများ နေရာအထားမှားခြင်း၊ အိုင်ဗာတိုင်းလုပ်ခများ အတွက်မှားခြင်း၊ အရေးပေါ် ညွှန်ကြားချက် ကျလာ၍ ညနေအပြီးတိုင်ရမည့် စာရင်းဇယားများကို ခဏချထား ရခြင်း၊ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ထပ်ရေးရခြင်း။

အသေအဖွဲလေးတွေက ကျွန်တော်တို့ အပေါ်တွင် ပိုးနသန် ကောင်လေးများလို တရွရွ ဖြတ်သွားနေကြ၏။ ကင်းတစ်ကောင် လို အဆိပ်ပြင်းပြင်းနှင့် တုပ်ခြင်းမဟုတ်။ တစ်ချက်တည်းဖြင့်

ဖူးရောင်လာသည် မဟုတ်။ တစ်စစ်စစ်ဖြင့် မသိမသာ ကိုက်ခဲနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ချိန်းထားချိန်မှာ မိတ်ဆွေရောက်မလာတဲ့ကိစ္စ၊ ရရန်ရှိသော ငွေကြေးအချို့ကို နောက်နေ့တွေမှာ ချိန်းဆိုင်ရခြင်းကိစ္စ၊ မနက်ပိုင်းတုန်းက နေသာနေသဖြင့် ကီးယူမလာခဲ့ရာမှ ညနေကျမှ မိုးပြင်းလေပြင်းကျပြီး ကြိုရာမှာ မိုးခိုနေရသောကိစ္စ။ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က အထင်လွဲပြီး ပစ်ပစ်ခါခါ အပြောအဆိုခံလိုက်ရသော ကိစ္စ။ ပလက်ဖောင်း မီးပွင့်အကူးမှာ မတော်တဆ ပရုံးချင်းပြင်းစွာ ဆောင့်မိကြရာမှ ခွန်းကြီးခွန်းငယ် တယ်ရသောကိစ္စ။ ရေဝပ်ချိုင့်လဲ အတင်းမောင်းသွားသော ကားတစ်စီး၏ ဘီးအရှိန်ကြောင့် ရွံ့ရည်တွေ ကိုယ်မှာ လာအစဉ်ခံရသော ကိစ္စ။

ကျွန်တော်တို့ကို ‘နဲ့နဲ့’ သွားသော ကိုအသေးအဖွဲ့လေးတွေကြောင့် ကျွန်တော်တို့မှာ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပင် မသိလိုက်ဘဲ ‘နဲ့’ နေကြ၏။

ထို ‘မလိုလာအပ်သော ကိစ္စလေးတွေ’က ချည်ပဲ နဲ့နေကြခြင်း မဟုတ်သေးပါ။ ‘လိုလာအပ်သောကိစ္စလေးတွေ’ ကလည်း ကျွန်တော်တို့ နှလုံးသာကို အပုတ်အခတ်လေးတွေဖြင့် ဒဏ်ရာရစေပါသေးသည်။

ကိုယ့်အိမ်မှာ ဟင်းကောင်းကောင်းချက်မထားသည့်နေ့၌ အိမ်နီးချင်းက မွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အုန်းနို့ခေါက်ဆွဲလာပို့တာမျိုး စတိုးဆိုင်သို့ အမှတ်တမဲ့ဝင်ကြည့်ရင်း မိမိလိုချင်နေသောပစ္စည်းလေးတစ်ခု မိမိတတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ဝယ်ဖြစ်လိုက်တာမျိုး၊ ဘတ်စ်ကာ မှတ်တိုင်မှာ တိုးတိုးတက်တက်ဖို့စောင့်နေစဉ် အသိတစ်ယောက်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၆၇

ကားဖြင့်ကြို၍ လိုရာလိုက်ပို့ခံရတာမျိုး၊ လက်ဖွဲ့ခြင်းသည်းခံပါဟူသော ဖိတ်စာရလိုက်သည့်အခါမျိုး၊ စာအုပ်အဟောင်း၊ ဆိုင်မှာ ရှားရှားပါးပါး၊ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဈေးချောင်ချောင်ဖြင့် ရသည့်အခါမျိုး၊ ဆုံးပြီး ကားသော အကြွေးအချို့ အိမ်တိုင်ရာရောက် လာဆပ်ပေးသွားတာမျိုး။

တစ်နေ့တာအတွင်းမှာ ကိုသို့သော ဝမ်းမြောက်စရာ၊ ဝမ်းမမြောက်စရာ အတွေ့အကြုံလေးတွေ မြောက်မြားစွာ ရှိနေတတ်ကြ၏။ ကိုအရာလေးတွေက ကျွန်တော်တို့စိတ်ကို အပူတစ်လှည့် အအေးတစ်လှည့် တိုက်ကျွေးနေသည်ကို ကျွန်တော်တို့ သောက်သုံးကြလေသည်။ ‘အကျင့်ဟူသည်မှာ အလေ့က စဖြစ်လာသည်၊ အလေ့တွေ များလာတော့ အကျင့်ဖြစ်လာသည်၊ ကြာတော့အလို အလျောက်ပင် တုံ့ပြန်ချက်တွေ ပေးမိကြတော့၏။ အပြုံးဖြင့်တုံ့ပြန်၊ အမဲဖြင့်တုံ့ပြန်၊ အရယ်ဖြင့်တုံ့ပြန်၊ အငိုဖြင့်တုံ့ပြန်၊ ကြည်နူးမှုဖြင့်တုံ့ပြန်၊ ဒေါသဖြင့်တုံ့ပြန်၊ ဒဏ်ခံရဖန်၊ တုံ့ပြန်ရဖန်များလာတော့ ကျွန်တော်တို့ နှလုံးသားတွေမှာ ‘အထိမခံ ရွှေပန်းကန်’ဖြစ်လာကြသည်။

အပူတစ်လှည့်၊ အအေးတစ်လှည့် ဖြတ်သန်းနေရင်းဖြင့် ကျွန်တော်တို့ စိတ်သည် အပူဒဏ်၊ အအေးဒဏ်တွေဖြင့် အညှီအမည်းစွဲလာသည်။ ကျွန်တော်တို့ မသိလိုက်ကြ။ ဒဏ်ဖြစ်နေသော နှလုံးသားတွေဖြင့် နေသားတကျပင် ရှိလာ၏။

တစ်ခုခုကို ကြုံတွေ့ရတိုင်း ကျွန်တော်တို့သည် ‘သက်သေ’ နေရာမှသော်လည်းကောင်း၊ ‘တရားခံ’ နေရာမှသော်လည်းကောင်း၊ ‘တရားလို’ နေရာမှသော်လည်းကောင်း နေလိုက်ကြသည်သာ များသည်။ ‘တရားသူကြီး’ နေရာမှနေဖို့ သတိမရကြပါ။

ကိုယ့်ဘဝ သဘောကြီးမှာ ကိုယ် မာလိန်မှုးဖြစ်နေသည်ကို သတိမထားမိဘဲ ခရီးသည်အဖြစ်သာ ပေါ့ဆစွာ လိုက်ပါစီးနင်းကြသည်။ ကြယ်စုံလ ကောင်းကင်၊ ပြန့်ပြူးပင်လယ်နှင့် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းကို ခံစားကြည့်နူးဖို့ အဆင်သင့်ရှိသည်။ ထိုနည်းတူစွာ လေပြင်မုန်တိုင်း လှိုင်းကျသောအခါမှာလည်း ဆောက်တည်ရာမဲ့ ကြောက်လန့်ဖို့ အဆင်သင့်။

ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မသိလိုက်သော ဒဏ်ရာ အညှီအမည်းတွေဖြင့် မွေ့တက်နေသည့် နှလုံးသာသည် ကြီးမားသော လောကဓံတို့ကို ရင်ဆိုင်လိုက်ရသောအခါ ကစဉ့်ကလျားဖြစ်သွားကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်တက်လွယ်သူသည် စိတ်ပျက်လွယ်သည်ဟု ပြောကြခြင်း ဖြစ်၏။ တက်မှု ပျက်မှု အကျင့်ကို ကျွန်တော်တို့ ပွေ့ပိုက်ထားကြသည်ကို။

လာဘော၊ အလာဘော၊ ယသော၊ အယသော စသည်ဖြင့် အကောင်းလောကဓံလေ့ပါး၊ အဆိုးလောကဓံလေ့ပါးကို ကျွန်တော်တို့က ဘဝ၏ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ အချို့အကွေ့ကွေ့မှာမှ ကြုံရတတ်သည်ဟု ထင်ကြသည်။ လောကဓံတရားဆိုတာ ဧရာမ ထိုးနှက်ချက်ကြီးတွေဟု မြင်ထားကြသည်။ (ဤသို့ မြင်ထားသည့်တိုင်အောင်လည်း အဆင်သင့် မထားတတ်ကြသေး။)

နိစ္စဓူဝ အကွေ့အကြုံတွေထဲမှ လောကဓံတွေကို မေ့နေကြ၏။ မေ့နေသောကြောင့် ပေါ့ပေါ့ဆဆပင် နေလိုက်ကြသည်။ တုံ့ပြန်မှု အမျိုးမျိုးဖြင့် စီးနင်းလိုက်ပါကြသည်။ စိတ်မှာ အညှီအမည်းလေးတွေ စွဲကပ်သွားကြပြီ ဆိုတာ မသိလိုက်။ သတိမရှိလိုက်။ ‘သတိထား’ ဟူသော စကားလုံးကို သူတစ်ပါးအတွက် သုံးဖို့ဟုပင်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၆၉

ထင်ကြ၏။ သုံးကြ၏။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြောဖို့ စကားလုံး မဟုတ် သယောင်။

‘တက်ကျင့်၊ ပျက်ကျင့်’ ပါနေသော စိတ်သည် ပိုမိုပြင်းထန် သော (ဧရာမ ထိုးနှက်ချက်ဟု ခေါ်ကြသော) အကြီးစား လောကဓံ တရားများနှင့် ပတ်ပင် ကြုံသောအခါမှ ‘ပဋာမြေလူး၊ ရူးမတတ်’ ရှိကြတော့၏။ ထိုအခါ အနိုင်သည်လည်း အရှုံး၊ အရှုံးသည်လည်း အရှုံး ဖြစ်သွားလေသည်။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီး အရှင်ဇနကာ ဘိဝံသလို ‘လောကဓံ အကောင်းအဆိုးခံခဲ့ရတာကိုပဲ တပည့်တော်က ကိုယ့်ပါရမီ ကိုယ်အကဲခတ်လို့ရပါတယ်’ ဟု ပြောဆိုဖို့ ဝေလာဝေး။

အတက်စိတ်က ကြွေကြော်သည်။ ငါကွ။ (လာဘ၊ ယသ၊ ပသံသာ၊ သုခတို့နှင့် ကြုံသောအခါ။)

အပျက်စိတ်က မြည်တမ်းသည်။ ငါနှယ် ဖြစ်ရလေခြင်း၊ လောကကြီးဟာ မတရားဘူ။ (အလာဘ၊ အယသ၊ နိဒ္ဒာ၊ ဒုက္ခ တို့နှင့် ကြုံသောအခါ)။

လောကကြီး(ဆိုသော) လောကကြီးကတော့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အာ ခေါင်းကို ယမ်းခါရင်၊ စိတ်ပျက်လက်ပျက် ကြည့်နေလိမ့်မည်။ ပြီးတော့ လောကကြီးသည် သူ့လမ်း၊ သူဆက်လျှောက်သွားလိမ့်မည်။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သာ နေရစ်ခဲ့ပေတော့။

*

အရုဏ်ပျိုပြီးစ နံနက်ခင်းတစ်ခု။

ဝန်းကျင်လောကတစ်ခုလုံး နုပျိုသစ်လွင်ခြင်း ဝတ်ရုံကို ကြော့ရှင်းစွာ ခြုံထားသည်။ ကျေးဇူးတင်အချို့ အိပ်တန်းထကြပြီ။ နံနက်ခင်းတေးကို မြည်ကြွေကြပြီ။ ညဉ့်အမှောင်ထုက သူ၏ မည်းမှောင်ကမ္မလာကို အသာအယာ ရုပ်ဖယ်လိုက်သောအခါ ဟိုးအရှေ့ကောင်ကင်နိမ့်ဆီမှ နေခြည်တို့ ယဉ်ကျေးစွာ ဝင်ရောက်လာသည်။

လတ်ဆတ်သော လေပြည်က သစ်ပင်များ၊ လမ်းများဆီသို့ အပြေးကလေး လာနှုတ်ခွန်းဆက်သည်။ သစ်ရွက်စိမ်းစိမ်းတို့ ရဲ့ရဲ့မြည်ကာ ခွန်းတို့ နှုတ်ဆက်ကြိုဆိုကြသည်။ ရှင်းပြန့်သော တောလမ်းလေး၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်စီမှာ ချုံပုတ်ငယ်တို့ ငိုက်မျဉ်း နိုးထလာကြသည်။

လေပြည်ထဲမှ ငှက်ငယ်တို့ တေးသံလွင့်ဝဲလာသည်။ ပန်းပွင့်တို့ မွေးရနံ့ ကြိုင်လှောက်သည်။ ဟိုးအဝေးဆီမှ တောရိပ်ညိုညို၊ တောင်ရိပ်ဆိုင်းဆိုင်ထက်မှာ အရုဏ်လက်တံတို့ကို တွေ့ရသည်။

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၇၁

ရှင်သန်လက်ဆတ်သော လေပြည်ကို အာ.ပါ.တရ ရှူရှိုက်
လိုက်၏။

နှာသီးဝ ထိပ်ဖျားလေးမှာ အေ့မြသော အထိအတွေ့။

မျက်နှာပြင်သို့ ပက်ဖျန်းလာသော လေနု၏ ပွတ်သပ်မှုဖြင့်
ပို၍ လန်းဆန်းလာသည်။ ရှင်သန်သောလေက အဆုတ်ထဲသို့
အပြည့်အဝ ဝင်ရောက်သွားသည်။ အာ.ပါ.တရ ပြန်မူတ်ထုတ်လိုက်
သည်။ တစ်ကိုယ်လုံး ပေါ့ပါး လန်းဆန်းသွား၏။

သာ.မွေးဦးထုပ်ဆောင်းမည်လား။ မာဖလာ ပျော့ပျော့လေး
ကို လည်မှာ ပတ်မည်လား။ ပေါ့ပါးသော ကင်းဗတ်ရှူးကို စီးမည်
လား။ ဂျာကင် ခပ်ပါ.ပါ.လေးတစ်လည် ကောက်စွပ်လိုက်မည်လား။
အသက်အနည်းငယ်ရသော သူကတော့ လက်စွဲတော် တုတ်ကောက်
ကို ဆောင်ချင်ဆောင်ပေမည်။

တစ်ယောက်တည်း ထွက်ချင် ထွက်မည်။ ချိန်းဆိုထားသော
လမ်းထောင့် သို့မဟုတ် ပန်းခြံထောင့်၊ သို့မဟုတ် သစ်ပင်အောက်မှာ
လမ်းလျှောက်ဖော်နှင့် ဆုံချင် ဆုံမည်။ အအိပ်ကြီးသော ကုက္ကို
ပင်ရိပ်အောက်မှ အဖြတ်တွင် ရွက်ကြွေအချို့ ရှပ်တိုက် ပြေးသွားကြ
လိမ့်မည်။

လာ၊ လမ်းလျှောက်ထွက်ကြရအောင်။

ရင်ကို ဖွင့်လိုက်ပါ၊ လည်ကို စွင့်လိုက်ပါ။ လေပြည်နုအေ့
ကို တစ်ဝကြီး ရှူရှိုက်လိုက်ပါ။ လက်အစုံကို လွတ်လပ်စွာ ကြိုက်သလို
ငှေ့ရမ်းလိုက်ပါ။ ခြေလှမ်းတွေက မနွေး မမြန်။

လာ၊ လမ်းလျှောက်ထွက်ရအောင်။

+ + +

အတိတ်ကံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကံအရ လည်းကောင်း၊ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု ဝီရိယအရ လည်းကောင်း၊ စေစာသုံးသပ်နိုင်သော ဉာဏ်ပညာအရ လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဖန်တီးပြုပြင်မှုအရ လည်းကောင်း၊ လူအမျိုးမျိုး အဆင့်အတန်း ကွဲပြားသွားကြ၏။ လူသား၏ အဆင့် အတန်းလို ကပ်မံ ခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးသော နောက်ကပ်တစ်ခုလည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းမှာ ‘တုံ့ပြန်မှု’။

လောကလမ်းကို လျှောက်ရာမှာ ကြုံတွေ့လာသော ရလဒ် အမျိုးမျိုးတို့အပေါ် သူ့ဘယ်လို ခံယူတုံ့ပြန်သနည်းဟူသော အချက် ဖြစ်၏။ အကောင်းတရားများနှင့် ကြုံရသည့်အခါ နှစ်သက်ကြည်နူး ဝမ်းမြောက်သည်။ အဆိုးတရားများနှင့် ကြုံရသည့်အခါ မနှစ်မမြို့ ညစ်ညူး စိတ်နောက်သည်။ နိယာမပင် ဖြစ်၏။ သို့သော် အဆင့်တွေ ကွဲပြားခြားနားသည်။

ကြုံတွေ့လာရသော လောကဓံကြောင့် လုံးဝ မတုန်လှုပ်ခြင်း ဂုဏ်ကတော့ ရဟန္တာမှာသာ ရှိသည်။ အကောင်းဆုံး အပြည့်စုံဆုံး မတုန်လှုပ်မှု ဖြစ်၏။ ရဟန္တာအဖို့ကား ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ ကြုံတွေ့ သောအခါ ဣဋ္ဌကို အနိဋ္ဌအဖြစ်၊ အနိဋ္ဌကို ဣဋ္ဌအဖြစ် မိမိလိုသလို ပြောင်းလွှဲရှုနိုင်အောင် စိတ်ကို အစိုးရသည့် ဘာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ကြသည်ဖြစ်ရာ ကျောက်တောင်ကြီးသည် လေတို့ကြောင့် မလှုပ်ရှား သကဲ့သို့ ထိုအတူ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်းတို့ကြောင့် လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသော ပညာရှိအဖြစ် ဗုဒ္ဓ ချီးကျူးခဲ့သည်။

အရိယာ သာဝကကား လောက၏ အနိစ္စ (ပျက်စီးတတ်သော သဘော) ဒုက္ခ (ဆင်းရဲတတ်သော သဘော) များကို ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းတတ်သူ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဆင်ခြင်တတ်သောကြောင့်

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၇၃

လောကဓံက သူ၏ စိတ်ကို မလွှမ်းမိုးနိုင်။ အကောင်းနှင့် ကြံလည်း အကောင်းအလိုက် ပျော်လွန်မှု မရှိ။ အဆိုးနှင့်ကြံလည်း အဆိုးကြောင့် (အဆိုးကို ဆန့်ကျင်၍) စိတ်ဆိုး၊ စိတ်ပျက် စိတ်ဆင်းရဲမှု မရှိ။

အရိယာကား လောကဓံကို မတုန်လှုပ်သူပေတကား။

ပုဂ္ဂုဇဉ်တို့ကား လောကဓံကို တုန်လှုပ်သူ။

ပုဂ္ဂုဇဉ်ကား လောကဓံ၏ အမြဲ မရှိသည်၏ အဖြစ်၊ ဆင်းရဲသည်၏ အဖြစ်၊ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးတတ်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကို မဆင်ခြင်တတ်။ ထို့ကြောင့် လောကဓံ၏ သိမ်ကျိုးလွှမ်းမိုးမှုကို ခံရသည်။

သို့သော် (အရိယာကို မမီစေကာမူ) အချို့ ပုဂ္ဂုဇဉ်များ၌ အလိုက်အလျောက် လောကဓံကို ခံနိုင်ရန် ရှိသူများအဖြစ် တွေ့နိုင်ပါသည်။

ခံနိုင်ရည်ရှိဖို့ တုန်လှုပ်မှု လျော့ပါးသက်သာစေဖို့ ‘ဖြေဆေး’ တွေ ရှိနေပါသည်။ (ဗုဒ္ဓဘာသာ) အရ ‘ကမ္မသကာ’ သဘောကား ဖြေဆေးတစ်လက် ဖြစ်၏။ မိမိပြုသမျှ မိမိ အကျိုး ခံစားရသည်။ သဗ္ဗေသတ္တာ ကမ္မသကာ။ ကံ ကံ၏ အကျိုး။ ဤအတွေးအယူဖြင့် တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်း စိတ်ကို ချိုးနှိမ်ထားနိုင်သည်။ အဆိုးလောကဓံနှင့် တွေ့သော် မတုန်လှုပ်သကဲ့သို့ အကောင်း လောကဓံများနှင့် ကြုံသောအခါမှာလည်း ‘ကံရှိတုန်သော၊ ကံမရှိလျှင် ပျက်မှာပဲ’ ဟူသော အတွေးကြောင့် မော်ခြင်း၊ ပျော်ခြင်း မရှိတတ်။

အရိယာတို့ကို တုလျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို (ဉာဏ်မီသလောက်) တွေးတောဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်လည်း ဖြေလေ့ရှိပါသည်။ ဖြေလို့ ရနိုင်ပါသည်။ ‘အချိန်တန်တော့ ပြီးသွားမှာပါ။

အရှိန်ကုန်တော့ ရပ်သွားမှာပါ။ ကိုယ် အစိုးရတာမှ မဟုတ်ဘဲ၊ သူ့ သဘောအတိုင်း ဖြစ်ကြတာပဲ’ စသော အတွေ့များဖြင့် စိတ်ကို နှိမ်လေ့ ရှိကြ၏။ နှိမ်ဖန်များ၍ကြာသော် အလေ့မှ အကျင့်သို့ ကူး ပြောင်းသွားသည်။ အကောင်တွေ့လည်း ပျော် မော်မဆုံး မရှိလှ။ အဆိုးတွေ့လည်း ဆောက်တည်မဲ့ မဖြစ်လှ။

+ + +

‘ချီးမွမ်းခနစ်ရက်၊ ကဲ့ရဲ့ခနစ်ရက်’ ဆိုသော စကားမှာ ဘုရားဟော အရပင် ဖြစ်သည်ဟု သပြေကန် ဆရာတော်ကြီး ရေးခဲ့ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် အရှင်သာရိ ပုတ္တရာ စသော ပုဂ္ဂိုလ် အများအပြား ရဟန်းပြုကြ၏။ ထိုအခါ လူအများ ကဲ့ရဲ့ကြသည်။ ထိုအကြောင်း ရဟန်းများက လျှောက်ထား သောအခါ ဘုရားရှင်က ‘ရဟန်းတို့ ထိုအသံမှာ ကြာရှည်ဖြစ်နေလိမ့် မည် မဟုတ်။ ခနစ်ရက်သာ ရှိနေလိမ့်မည်’ဟု မိန့်တော်မူ၏။

(ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ)

ဓမ္မပဒ ၌ ၂-၂၀၉ မှာလည်း ဤသို့ တွေ့ရပါသည်။

အတုလ ဥပါသကာက ဘုရားရှင်အား မိမိ တရားနာလာ ပါကြောင်း လျှောက်၏။ ဘုရားရှင်က ‘တရားနာပြီးပြီလား’ ဟု မေးတော်မူရာ ‘အရှင်ရေဝတထံ သွားပါသည်။ အရှင်ရေဝတ စကားမပြောပါ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာကတော့ အဘိဓမ္မာတရားတွေ အများကြီး ဟောသည်။ အရှင်အာနန္ဒာထံ ရောက်ပြန်တော့ တရား နည်းနည်းလေး ဟောလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအရှင်များကို

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၇၉

မကျေမနပ် ဖြစ်ကာ ဘုရားရှင်ထံ ရောက်လာရပါသည်' ဟု လျှောက်၏။

ထိုအခါ ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်။

‘အတုလ လောက၌ ဘုရင်ကိုလည်း အချို့ ကဲ့ရဲ့ကြ၊ အချို့ ချီးမွမ်းကြသည်။ နေ လ မြေတို့ကိုလည်း အချို့ ကဲ့ရဲ့ကြ၊ အချို့ ချီးမွမ်းကြသည်။ လူမိုက်တို့ ကဲ့ရဲ့သည်မှာ လိုရင်း မဟုတ်၊ ပညာရှိများ မကဲ့ရဲ့အောင် ချီးမွမ်းခံရအောင် ဂရုစိုက် ရမည်။ ဤကဲ့ရဲ့ခြင်းမှာ ယခုမှ ပေါ်သည်မဟုတ်၊ ရှေးက ပင်လည်း ရှိခဲ့သည်။ ဆိတ်ဆိတ် နေသူကိုလည်း ကဲ့ရဲ့ ကြ၏။ စကားများသူကိုလည်း ကဲ့ရဲ့ကြ၏။ နှိုင်းချိန်ပြောသူ ကိုလည်း ကဲ့ရဲ့ကြ၏။ လောက၌ အကဲ့ရဲ့ မခံရသူဟူ၍ မရှိ၊ တကယ် အကဲ့ရဲ့ခံရသူ တကယ် အချီးမွမ်းခံရသူဟု ရှေးက လည်း မရှိ၊ နောင်လည်း ရှိမည် မဟုတ်၊ ယခုလည်း မရှိ’

+ + +

အရဟံ ဂုဏ်တော်အရ လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ ပူဇော်မှုကို အကူး ခံယူတော်မူလိုက်လှသော မြတ်စွာဘုရားမှာ မကုန်နိုင် မခန့်နိုင်သော အတိုင်းမသိ ပစ္စည်းလေးပါးတို့ ပေါများလှသော်လည်း ဝေရဇ္ဇာပြည်၌ ဝါကပ်စဉ်အခါက မုယောဆွမ်းကြမ်းကို ဘုဉ်းပေးခဲ့ရဖူး၏။ ဧကနာဠ ပုဏ္ဏားရွာ၌ ဆွမ်းခံစဉ် (မာရ်နတ် လှည့်ဖြားထားမှုကြောင့်) လူအများ ဆွမ်းလောင်ရန် အမှတ်မရ ဖြစ်ခဲ့ရာ သပိတ်ချည်းသက်သက်ဖြင့် ထွက်ခွာတော်မူခဲ့ရဖူးသည်။

စကြဝဠာ တစ်သောင်းတိုက်က နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အံ့အဲ
သိမ်သိမ် ချီးမွမ်းသံကို ခံယူရသော်လည်း စိဉ္ဇမာန ဝိကာ၏ စွပ်စွဲ
ခြင်း၊ သုန္ဒရီ ပရိပိုဇ်မ၏ စွပ်စွဲခြင်းကို အကြောင်းပြုလျက် မလိုလား
သူများ၏ ကဲ့ရဲ့မှုကို ခံယူခဲ့ရဖူးသည်။

ဖလသမာပတ်၊ နိရောဓသမာပတ် ချမ်းသာအင်္ဂါနှင့် နေတော်
မူနိုင်သော ရှင်တော်မြတ်မှာ တစ်ခါတစ်ရံ ခါးနာခြင်း၊ ဝမ်းတော်
လာခြင်း စသော ဒုက္ခနှင့် ကြုံတော်မူရသည်။ ‘လောကဿဓမ္မာ
လောကဓမ္မာ’ ဘုရားသော်မှ ကြုံရသော ထိုလောကဓံကို ဘယ်သူမဆို
ကြုံရမည်သာ။ လောက ရှိနေသရွေ့ ဆုတ်ဖယ်ရှောင်ရှားလို့မရသော
တရာ ဟု နှလုံးသွင်းတတ်သည် ဆိုပါကလည်း ဖြေဆေးတစ်လက်ပင်
ဖြစ်၏။

ဖြေဆေးတွေ အများကြီး ရှိနေပါသည်။

အကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းအတွက် မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော် ပေသော
ဖြေဆေးတစ်လက်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်း၏။ အကဲ့ရဲ့ခံရသည်
မှာ တစ်နည်းတစ်ဖုံအားဖြင့် တစ်မျိုး အားတက်စရာ ဖြစ်ပါသည်
တဲ့။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ‘ဇွေလှေကြမ်းပို့ အုတ်ကြာမြက်ပေါက်
အစားမျိုးကို အရေလုပ်၍ မပြောလိုကြ၊ အတော် ထင်ရှားသူကိုမှ
ကဲ့ရဲ့ကြသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် သစ်ပင်အများရှိရာတွင်
အမြင့်ဆုံး သစ်ပင်သည် လေတိုက်အခံရဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ
အထက်တန်းကျလေ လောကဓံ လေမုန်တိုင်း အတိုက်ခံရလေဖြစ်ရ
ကာ အကဲ့ရဲ့ခံရမှုကို ဂရုစိုက်၍ ဝမ်းမနည်းထိုက်သည့်အပြင်
တချို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းမှာ မိမိ အထက်တန်းရောက်နေခြင်း၏ အမှတ်
လက္ခဏာ ဖြစ်၏’။ (ကိုယ်တိုင် အဘိဓမ္မာ)

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း.

၇၇

ထို့ကြောင့် ကဲ့ရဲ့မှုများကို အရေးစိုက်ကာ အရာရာ မတုန်လှုပ်အောင် ‘ခွေးဟောင်တိုင်း ထ၍ မကြည့်မိရန်’ မြဲမြံသော စိတ်ထား၊ ခိုင်မာသော သမာဓိတရားရှိအောင် ကြိုးစား၍ လေ့လာကြရမည်။ အကဲ့ရဲ့ ခံရသည့် အခါတိုင်း ‘ငါ၏ စိတ်များ ဘယ်အခြေရောက်အောင် ခိုင်မာနေပါလိမ့်မည်နည်း’ ဟု စဉ်းစားသတိထားကာ အကဲ့ရဲ့ဒဏ်ကို အရသာ ခံကြည့်ပါလေ တဲ့။

(ကဲ့ရဲ့ဖွယ် မဖြစ်ဖို့တော့ သတိဆောင်ထားရပေမည်။)

ကဲ့ရဲ့ခံရာ၌ မတုန်လှုပ်သကဲ့သို့ တစ်ခုခု ဂုဏ်ရ၍ ချီးမွမ်းကြသည့် အခါမှာလည်း သိသိသာသာကြီး မပြုံးမိစေဖို့ ဆရာတော်က ဆုံးမပါသည်။ ‘အလုပ်ကောင်းလို့ အကျိုးရတာဟာ ဓမ္မတာပေပဲ’ ဟု နှလုံးသွင်းပါ။ ထို့နောက် သန့်ရှင်းသော စိတ်ထားဖြင့် ‘အခြားသူများလည်း ငါကဲ့သို့ ဂုဏ်ရှိကာ အချီးမွမ်းခံရပါစေ’ ဟု အမျှဝေသဘောဖြင့် စိတ်မနော ညွတ်လိုက်ပါ’ ဟု ညွှန်ကြား၏။

+ + +

အနှစ်ချုပ် အချက်အလက်တွေကို နိပါတ်ကို၍ စဉ်ကြည့်ကြမည်။

- ၁။ လောကဏဲမှာ နေကြသည်မို့ လောကဓံ (လောကဓမ်) လောကသဘာဝများနှင့် မလွဲမသွေ ကြုံတွေ့ရမည်။
- ၂။ အကောင်းလေးပါး၊ အဆိုးလေးပါးဟု ခေါ်သော လောကဓံ ရှစ်ပါးကို အရွယ်တိုင်းမှာ အဆင့်တိုင်းမှာ ကြုံတွေ့ရမည်။
- ၃။ ယေဘုယျအားဖြင့် အကောင်းနှင့် ကြုံလျှင် နှစ်သက်သည်။ အဆိုးနှင့် ကြုံလျှင် မနှစ်သက်။

၇၈

ရစ်ဦးညို

- ၄။ နှစ်သက်မှု အလေ့တွေက အကျင့် ဖြစ်လာသောအခါ ‘စိတ်
တက်ခြင်း’ အကုံစွဲလာသည်။ မနှစ်သက်မှု အလေ့တွေက
အကျင့် ဖြစ်လာသောအခါ ‘စိတ်ပျက်ခြင်း’ အကုံစွဲလာသည်။
- ၅။ အသေးအဖွဲ့ ကိစ္စလေးတွေကိုလည်း အသေးအဖွဲ့ အလျောက်
တုန်လှုပ်သည်။ ကြီးကြီးမားမား ကိစ္စတွေကိုလည်း ကြီးကြီး
မားမား အလျောက် တုန်လှုပ်သည်။
- ၆။ အကျင့် သီလနှင့် အသိဉာဏ် အရာမှာ အဆင့်မြင့်ပုဂ္ဂိုလ်
(အရိယာ) မဖြစ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး နှစ်သက်ခြင်း၊
မနှစ်သက်ခြင်း တုန်လှုပ်မှု နှစ်မျိုးစလုံး ရှိနေသည်သာဖြစ်သည်။
- ၇။ တုန်လှုပ်မှု အရှိန်ပိုများလေလေ ခံနိုင်ရည်စွမ်း လျော့လေလေ
ဖြစ်သည်။ နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးရလဒ်က အမှာ၊ အရှုံးတွေ
ထွက်လာသည်။
- ၈။ ကြီးကြီးမားမား လောကံတရားများနှင့် ကြုံရသောအခါ
သက်သာ ပြေပျောက်ရာ ပြေပျောက်ကြောင်း ‘ဖြေဆေး’ များ
ရှိနေသည်။
- ၉။ လောကံကို စိန်မခေါ်သင့်။ လောကံကို ဒူးမထောက်သင့်။
(စိန်ခေါ်ခြင်းသည် အကြောက်တရား၏ ထိုးထွက်တင်းမာ
လာသော အစွန်း။)
(ဒူးထောက်ခြင်းသည် အကြောက်တရား၏ ဂုပ်လျှိုးညွတ်စွေ
သွားသော အစွန်း။)
- ၁၀။ လောကံတရားသည် ရန်သူမဟုတ်။ အတူတကွ ခရီးသွားဖက်
ဖြစ်သည်။

+ + +

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း။

၇၉

ချစ်ခင်လေးစားအပ်သော စာဖတ်သူ။

နံနက်ခင်း လမ်းလျှောက်ထွက်ခြင်း အလေ့အကျင့် သင့်မှာ ရှိကောင်း ရှိပါလိမ့်မည်။ ဤသို့သောအလေ့ မရှိဘူးဆိုလျှင်လည်း သင်သည် ဤကမ္ဘာမြေပေါ်၌ ညနေခင်းတစ်ခု၊ ညချမ်းတစ်ခုမှာ စိတ်လက် ကြည်လင်လန်းဆန်းစွာ လမ်းလျှောက်ဖြစ်သော အတွေ့ ကြုံတစ်ခုခု ရှိပါလိမ့်မည်။

လေပြည်ကို အားပါးတရ ရှုရှိုက်။ လန်ဆက်သော လေကို အဆုတ်ထဲသို့ အားပါးတရသွင်း၊ အားပါးတရ ပြန်ထုတ်။ သွေးလှည့် ပတ်မှုများ မှန်ကန်သန့်ရှင်းသွားကာ တစ်ကိုယ်လုံး ပေါ့ပါး ကြည်လင် သွားသည်။ ဩကာသ လောကကြီး၏ နံနက်ခင်း၊ ညနေခင်း၊ ညချမ်းသည် သင့်အတွက် အဆင်ပြေ ညီညွတ်သော အခင်းအကျင်း ဖြစ်နေသည်။ လောကကြီးက သူ၏ အခင်းအကျင်းထဲမှာ ပေါ့ပါး သက်သာစွာ ကြည်လင်ရှင်းသန့်စွာ လျှောက်လာသော သင့်ကို ကျေနပ် ကြည်နူးဖြိုးဖြင့် ပြုံးကြည့်နေသည်။

ရင်ကို ဖွင့်လိုက်ပါ။ လည်ကို စွင့်လိုက်ပါ။ လေပြည်နုအေး ကို တစ်ဝကြီး ရှုရှိုက်လိုက်ပါ။ လက်အစုံကို လွတ်လပ်စွာ ကြိုက်သလို ဝှေ့ယမ်းလိုက်ပါ။ ခြေလှမ်းတွေက မနွေ့ မမြန်။

လာ၊ လမ်းလျှောက်ထွက်ရအောင်။

လောကဓံနှင့် လမ်းလျှောက်အတူ ထွက်ရအောင်။

ဦးထုပ်ဆောင်းပါ။ ဂျာကင် ဝတ်ပါ။ ကင်းဗတ်ရှူး စီးပါ။ တုတ်ကောက်ဆွဲပါ။ မာဖလာ ပတ်ပါ။ သို့တည်းမဟုတ် သင် ကြိုက်သလို ပြင်ဆင်ပါ။ လေပြည်နုကို ရှုရှိုက်ပါ။ အိပ်တန်းထ ငှက်ကလေးများ အသံကို နားစွင့်ပါ။ စိမ်းပြ မှိုင်းညို့ သစ်ပင်အုပ်

၈၀

ရစ်ဦးညို

တွေကို ကြည့်ပါ။ ဆင်ခြေလျှော လမ်းလေ့တွေ တွေ့လျှင် သက်သောင့်သက်သာ ဆင်းလိုက်ပါ။ ကုန်းမြင့်ကမူ တွေ့လျှင် သက်သောင့်သက်သာ တက်လိုက်ပါ။ လမ်းကွေ့ချိုးများကို သက်သောင့်သက်သာ ကွေ့ချိုးလိုက်ပါ။

ဟိုးရှေ့မှာ ခြေလှမ်းမှန်မှန်ဖြင့် လျှောက်သွားကြသူတွေ ခရီးအတော်အတန် ပေါက်နေကြပြီ။ သင့်နောက်ကို ပြန်ကြည့်လိုက်ပါဦး။ သင့်လိုပင် လမ်းလျှောက်နေကြသူတွေ။ ဟောဟို ဝဲယာ တစ်ဖက် တစ်ချက်စီက မြက်ခင်းမှာ၊ သစ်ရိပ်မှာ၊ ပန်းချိုဘေးမှာ၊ ကမူမှာ၊ ရေစပ်မှာ ခေတ္တ အပန်းဖြေနေသူတွေ တွေ့နိုင်သေးသည်။ တချို့တလေက ကိုယ်ကာယ လေ့ကျင့်ခန်း လုပ်နေကြသည်။ တုန်ချည့် နှေးကွေးသော လူအချို့ကို သင်က ကျော်တက်ခဲ့တာရှိသလို၊ သင့်ဘေးမှ ပန်း၍ ပြေတက်ကာ သင့်ကို ကျော်သွားသူတွေလည်း ရှိသည်။ အချို့ ရယ်ရယ်မောမော။ အချို့ စကား တပြောပြော။ အချို့က တုံ့ကိုသာဝေါ့။

လမ်းလျှောက်ထွက်ကြသော ရှုခင်းတစ်ခုကို စိတ်မျက်စိတွင် မြင်အောင် ကြည့်လိုက်ပါ။

+ + +

လောကဓံတရားဟု ပြောပြောနေကြသော အတွေ့အကြုံ ဖြတ်သန်းမှုသည် အငိုက်ဝင်အုပ်၍ အလစ်ဝင်တွယ်တတ်သော မကောင်းဆိုးရွားမိစ္ဆာကောင်ကြီးတစ်ကောင် မဟုတ်ပါ။ လောကသာ၏ အခြံအရံ အဖော်သဟဲ၊ ခရီးသွားဖော် သွားဖက် ဖြစ်သည်။ ဒီအချက်ကလေးကို

လောကဓံ နှင့် လမ်းလျှောက်အတူထွက်ခြင်း

၈၁

သင် သတိထားလိုက်ပါက အသိအမှတ်ပြု နှလုံးသွင်းလိုက်ပါက နှလုံးသားသည် လည်းကောင်း၊ ဦးနှောက်သည် လည်းကောင်း အလိုက်သင့် ကျင့်သားရသွားပါလိမ့်မည်။ အပူနှင့် အအေးတို့ကို တစ်လှည့်စီ ဖြတ်သန်းရင်း နှလုံးသားနှင့် ဦးနှောက်သည် အမြဲတစေ နှိုးကြားနေလိမ့်မည်။

လောကဓံကို ရန်သူဟု သဘောထားလျှင်

သင် စစ်ပွဲပေါင်းများစွာကို တိုက်ရမည်။ မိမိဘဝကို မိမိ စစ်မြေပြင် စစ်တလင်းဟု သတ်မှတ်လိုက်လျှင် သင်သည် မရပ်မနားသော တိုက်ပွဲများဖြင့်သာ လုံးဝွေ့ ရစ်ပတ် ရှိတော့မည်။

သင် တကယ်တိုက်ရမှာက လောကဓံတရား မဟုတ်ပါ။

‘ဘဝ ဆိုတာ တိုက်ပွဲ’ ဟု ဆိုကြသော အဆိုစကား၏ တကယ့် အနှစ်သာရမှာ ပြင်ပ ရန်သူနှင့် တိုက်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ သင်နှင့် သင် တိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ သင်၏ အဝိဇ္ဇာနှင့် သင်၏ ဝိဇ္ဇာ။ သင်၏ စိတ်တွင်းမှ အဖျက်အင်အားနှင့် အပြုအင်အား။ သင်၏ အမှောင်နှင့် သင်၏ အလင်း။

လောကဓံသည် ချေမှုန်းပစ်ရမည့် ရန်သူကြီးလည်း မဟုတ်ပါ။ အလုံးစုံယုံ ပုံအပ်လျက် လည်ပင်းဖက်ထားရမည့် မိတ်ဆွေကြီးလည်း မဟုတ်ပါ။ လောကဓံသည် လောက သဘာဝ(လောကဓမ္မ၊ လောကဓမ်)သာ ဖြစ်သည်။ သူ့ကို ရန်သူအဖြစ်၊ သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်နေသူမှာ သင် ကိုယ်တိုင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ လောကဓံသည် သူ့ဘာသာသူ ရှိနေသော သဘာဝသက်သက်သာ ဖြစ်သည်။

ကိုသဘာဝသက်သက်သာ ဖြစ်သော လောကဓံကို သင်က
 အသိအမှတ်ပြုပေးဖို့ တစ်ခုပဲရှိသည်။ ကိုတစ်ခုမှာ လောကဓံသည်
 အတူ ခရီးသွားဖက် ဖြစ်သည် ဟူသော သဘောထား။ ကိုခရီး
 သွားဖက်၏ အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ် သက်ရောက်မှုများကို
 တန်ဖိုးဖြတ်သူက သင်ကိုယ်တိုင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ လောကဓံ၏
 ဒီဂရီကို အတက်အကျ ပြုနိုင်သူမှာ သင်ကိုယ်တိုင်သာ ဖြစ်ပါသည်။
 လောကဓံ၏ ဗော်လျူမ့် ••••• အတိုအကျယ်ကို ချိန်နိုင်သူမှာ
 သင် ကိုယ်တိုင်သာ ဖြစ်ပါသည်။

သင်

ဝိဇယမင်းသားလား၊ အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံလား။
 စုံထောက် ဦးစံရှာလား။ ဆန်တီယာဂိုလား။
 ကေရုပ္ပတ္တာဘယ မကေရ်လား၊ ကျည်းသာရိုက်သော ကောင်
 လေးလား။

သာမန် ခရီးသည်လား၊ မာလိန်မှုလား။
 လာ၊ လောကဓံနှင့် လမ်းလျှောက် အတူထွက်ကြစို့။

ဗွန်ဦးညို ၏
စာပေနှင့် ဘဝဖြစ်စဉ်မှတ်တမ်း

- ၁၉၄၇။ ဦးရွှေခေါင်းညို + ဆါခဲန်ရင် တို့မှ မန္တလေးမြို့၌ ဒီဇင်ဘာ ၃၀၊
တနင်္လာနေ့တွင် ဖွားမြင်၊ ဓမ္မဗျင်း ၇ ယောက်အနက် အကြီးဆုံး၊
အမည်ရင်း ကျော်စွာ။
- ၁၉၅၂။ မန္တလေးမြို့၊ နန်းတော်ရှေ့၊ မတ္တရာတိုက်၊ မူလတန်း ကျောင်းတွင်
ပညာဆည်းပူး။
- ၁၉၅၆။ မန္တလေးမြို့၊ ဝက်စလီကျောင်းနှင့် ဘီဘီသိုအကျောင်းတွင် ငါးတန်း၊
ခြောက်တန်း၊ ခုနစ်တန်း တက်ရောက်။
- ၁၉၅၇။ မန္တလေးမြို့၊ အမှတ် ၁ အထကတွင် ရှစ်တန်း၊ ကိုးတန်း၊
ဆယ်တန်း တက်ရောက်။
- ၁၉၆၁။ ဆယ်တန်းဆောင်။
- ၁၉၆၂။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်တွင် ဥပစာဝိဇ္ဇာ (က) တက်ရောက်၊ နန်းတော်ရှေ့
နယ်လုံး ဆိုင်ရာ စာကြည့်သင်၊ အမှုဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်။
- ၁၉၆၃။ ရန်ကုန်၊ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ ဒဿနိကဓာတ် အဓိကဖြင့်
တက်ရောက်၊ တက္ကသိုလ် အနုပညာအသင်း၊ သင်တန်း တာဝန်ခံအဖြစ်
ဆောင်ရွက်။
- ၁၉၆၈။ ဝိဇ္ဇာ (ဒဿနိကဓာတ်) သုံးဘာသာရပ်ထူးဖြင့် ဘွဲ့ရရှိ၊ မဟာဝိဇ္ဇာအပိုင်း
(က) ဆက်လက် တက်ရောက်။

- ၁၉၇၇။ လင်္ကာဒီပချစ်သူ (ပထမဆုံးလုံးချင်းဝတ္ထု) ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၇၈။ စပယ်ဖြူ၊ ရွှေစင်နှင့် ထား၊ ဝတ္ထုရှည် သုံးပုဒ် စုစည်းမှု ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၇၉။ ချစ်သော ပါဒကဏ္ဍီ၊ နင်းကောသရာချစ်တဲ့ သူရဲကောင်း ဝတ္ထု ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၀။ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိငွေ၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိနိဇ္ဇာန်၊
အိဗ္ဗစ်ရုံ၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံခြားကို မောင်သွားထားလေမလား။
ကသောလင်္ကာနှင့် ရက်စက်သော မျက်နှာ၊ ခု ဆယ် ရာ
ထောင် သောင်း ကုဋေ (သုမောင်နှင့် အတွဲ) ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၁။ ခုနစ်အိမ်တန်းက မကျမ်းဘုံ၊ တိမ်တိမ်တွေဖုံးပါလို့ အုန်းခြိမ့် ခြိမ့်ညှပ်
ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၂။ ကောင်းလှချည်လား၊ ဒေါင်းပြကြည်နှင့်အခြားဝတ္ထုတိုများ၊
ဘုရင့်ကဓမ္မသည်နှင့် ရာဇဝင်ဝတ္ထုရှည်များ၊
မလေးမင်္ဂလာ (မောင်ဝဏ္ဏနှင့် အတွဲ) ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၃။ နိဝင်ဘာ၊ သဘင်မဂ္ဂဇင်း တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် လုပ်ကိုင်။
- ၁၉၈၄။ တရွှေနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ ထုတ်ဝေ။
ပန်းမုံဆေး (ပ တွဲ၊ ၇တွဲ) ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၅။ အဆိပ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဝတ္ထုရှည်နှစ်ပုဒ် စုစည်းမှု၊ ချစ်သူမင်္ဂလာ
ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၆။ ရွှေတိုက်စိုး၊ ဒေဝန္တရာနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း၊
မဟာသေနာပတိ ဝတ္ထုများနှင့် အနုပညာ ဝေဖန်ရေး စာပေ
ဇာတိမင်း (သဘင်၊ စုပုံရှည်၊ ပန်းချီ၊ ဂီတ) ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၇။ ဥပေက္ခဒေဝီ ပ+၃၊ ပန်းခြံလက် ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၈။ စောင်းသံနှင့် ဂုဿည်ကျေးမှု ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၈၉။ ငြိမ်းချမ်းရေး မဟာတမန်၊
ဂုဿည်ကျေးမှု ဝတ္ထုပေါင်းချုပ် ပ+၃၊
ရတနာဂီရိအကျဉ်းသား ပ+၃ ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။

- ၁၉၉၀။ ကာဠုဒုဒ္ဒရက္ခိတာ၊ ချစ်သူသူနှစ် ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၁။ မဏိနန္ဒာဥဒါန်၊ ဝတ္ထုထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၂။ စာမရီသို့ ထူးထူးခြား၊ ထားမိ၏ ဥက္ကာပျံနှလုံးသား ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၃။ ဘဒ္ဒါ၊ ရာဇကုမာရ၊ ဣန္ဒသတ္တနှလုံးသား ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၄။ နဝရတ်ကိုးသွယ်၊ အစီရဝတီနှင့် ကုဏ္ဍလာကောသာ၊ တရားရှင် ရဟု လာ၊ အဂ္ဂနိ၊ ပယာ ဒေသစာရီနိဒါန်းနှင့် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၅။ ဟိမဝန္တာခရီးသည်၊ ရုက္ခနိမယားနှင့် အခြား ပြိတ္တာများ ဝတ္ထုများ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၆။ ဝိမိတာဝီ၊ ရှင်စောပု ဝတ္ထုများနှင့် လောကဇာတ်ခုံ၊ ဇာတ်ခုံ လောက (ခင်မျိုးချစ်နှင့် ပူးတွဲ) စာအုပ်များ ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၇။ သုက္ကန်မင်္ဂလီ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်းရေးသား၍ အနုပညာ ဒါရိုက်တာအဖြစ် ဆောင်ရွက်၊ တိုးတက်ခြင်း ဆုတ် ယုတ်ခြင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှု မျက်နှာစာ လူမှုရေးသိပ္ပံ စာအုပ် ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၉၈။ အချစ်ဖြင့် လောင်ကျွမ်းတောက်ပသူများ ဆောင်းပါးစာစု စာအုပ် ထုတ်ဝေ။
နိုဝင်ဘာ၊ ဒီဇင်ဘာလများတွင် ကော်ပူနိုင်းယု Theatre Works ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ မြန်မာ ရုပ်သေးအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ကော်ပူနိုင်းသို့ သွားရောက်။
- ၁၉၉၉။ ဇန္တဝါရီလမှ ဧပြီ ရန်ကုန်ယဉ်ကျေးမှု တက္ကသိုလ် ဇာတ်သဘင်ပညာ ဌာန၊ အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်။
ဧပြီ၊ မေလများတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ မြန်မာရာမယဏ ကဇာတ် အဖွဲ့၊ အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် သွားရောက်။

မြန်မာ့လည်ပတ်နိုင်ရသော ဝတ္ထုများ

- ၁။ လင်္ကာဒီပချစ်သူ။ ၆ ကြိမ် (၁၉၇၇၊ ၁၉၇၉၊ ၁၉၈၁၊ ၁၉၈၈၊ ၁၉၉၄၊ ၁၉၉၉)
- ၂။ ချစ်သော ပါဒကဏ္ဍီ။ ၃ ကြိမ် (၁၉၇၉၊ ၁၉၈၆၊ ၁၉၉၆)
- ၃။ နင်းကေသရာချစ်တဲ့သူရဲကောင်း။ ၃ ကြိမ် (၁၉၇၉၊ ၁၉၈၄၊ ၁၉၉၈)
- ၄။ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိငွေရံ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ နိဗ္ဗာန။ ၃ ကြိမ် (၁၉၈၀၊ ၁၉၉၁၊ (သုဝဏ္ဏဘုမ္မိဝေသာနာအမည်သို့ပြောင်း) ၁၉၉၄)
- ၅။ ကသောလက်နှင့် ရက်စက်သောမျက်နှာ။ ၂ ကြိမ် (၁၉၈၀၊ ၁၉၉၅)
- ၆။ ငြိမ်းချမ်းရေးမဟာတမန်။ ၂ ကြိမ် (၁၉၈၉၊ ၁၉၉၂)
- ၇။ အဆိပ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း။ ၂ ကြိမ် (၁၉၈၅၊ ၁၉၉၂)
- ၈။ ရာဇကုမာရ။ ၂ ကြိမ် (၁၉၉၃၊ ၁၉၉၇)

ချစ်ဦးညို

လောကဓံနှင့် လမ်းလျှောက် အတူထွက်ခြင်း

ထိုသဘာဝသက်သက်မြစ်ဝသာ
လောကဓံကို သင်က
အသိအမှတ်ပြုပေးဖို့ တစ်ခုပဲရှိသည်။
ထိုတစ်ခုမှာ လောကဓံသည်
အတူခါးသွားဖက်မြစ်သည်ဟူသော
သဘောထား။
ထိုခါးသွားဖက်၏ အကောင်အသိုက်
အကျဉ်းအမြစ် သက်ရောက်မှုများကို
တန်ဖိုးပြတ်လွှဲကာ
သင်ကိုယ်တိုင်သာ မြစ်ပါသည်။
လောကဓံ၏ ဒီဇိုအတက်အကျ
မြှင့်နိုင်သူမှာ
သင်ကိုယ်တိုင်သာ မြစ်ပါသည်။
လောကဓံ၏ ခတ်လှုပ်
အတိုအကျမှန်ကို
ချိန်နိုင်သူမှာ သင်ကိုယ်တိုင်သာ
မြစ်ပါသည်။
လာ လောကဓံနှင့် လမ်းလျှောက်
အတူထွက်ကြစို့။